PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

LJUBLJANA, PONEDELJEK, 10. DECEMBRA 1962 ● LETO IV., ŠTEVILKA 339 ● CENA 20 DIN

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1944 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK JANEZ VIPOTNIK
ODGOVORNI UREDNIK MARJAN JAVORNIK

PRVA IZDAJA

Podpredsednik Kardelj prispel v Džakarto

Izredno prisrčen sprejem

DŽAKARTA, 9. dec. (Tanjug) Podpredsednik ZIS Edvard Kardelj je danes popoldne po lokalnem času na čelu jugoslovanske državne delegacije dopotoval v Džakarto. Delegacija bo v Indoneziji na desetdnevnem uradnem obisku. Podpredsednika Edvarda Kardelja, njegovo soprogo Pepco Kardelj in člane delegacije so na letališču Kebal Oran pričakali indonezijski prvi minister dr. Džuanda Kartavidžaja s soprogo in visoki indonezijski funkcionarji.

Takoj po uradnem sprejemu na letališču je podpredsednika Kardelja in člane jugoslovanske delegacije v zgodovinski palači »Merdeka« pozdravil predsednik indonezijske republike dr. Sukarno. Na vsej 3 km dolgi poti od letališča, okrašenega z jugoslovanskimi in indonezijskimi zastavami ter polnega državljanov, ki so jugoslovanske goste pozdravljali z dolgimi aplavzi, pa do omenjene palače, ki je v središču mesta, je več deset tisoč meščanov Džakarte pripravilo podpredsedniku Kardelju in jugoslovanski delegaciji topel sprejem.

Današnje srečanje v palači »Merdeka« je bilo kratko in neformalno. Ob tej priložnosti so bili predsedniku Sukarnu predstavljeni ostali člani jugoslovanske delegacije. Podpredsednik Kardelj je potem odšel v palačo »Istana Negala«, ki je nasproti omenjene zgradbe. V tej palači bo njegova rezidenca ves čas bivanja v Džakarti. Ostali člani jugoslovanske delegacije bodo prebivali v apartmajih hotela »Indonezija«.

„Srečanje starih prijateljev"

DŽAKARTA, 9. dec. (Tanjug). Ob prihodu v Indonezijo je podpredsednik ZIS Edvard Kardelj pozdravil gostitelje z naslednjimi besedami: »Želel bi izraziti globoko zadovoljstvo ob tem, da se mi je ponudila priložnost, da se ponovno snidem z našimi indonezijskimi prijatelji, s katerimi nas že leta vežejo skupna miroljubna prizadevanja na področju mednarodnega sodelovanja, in še posebej z velikim voditeljem narodov Indonezije, z njegovo ekscelenco dr. Sukarnom, ki si je s svojim odločnim prizadevanjem za mir, nacionalno neodvisnost in boljše razumevanje med narodi pridobil globoko spoštovanje našega ljudstva, ter z vami, gospod prvi minister.

Seveda bodo tudi to pot vsi naši pogovori, tako kot oni v preteklosti, izpolnjeni z istimi željami in s pripravljenostjo dveh vlad, da prispevata k skupnemu sodelovanju naših držav in k splošnim prizadevanjem za utrditev svetovnega miru. Posebno me veseli, da se tokrat srečujemo na indonezijskih tleh. Od nekdaj sem gojil željo, da vidim deželo in ljudstvo, ki se lahko ponaša s tako staro in bogato kulturo, ki ima za seboj tako herojsko preteklost v dolgotrajnem boju za svojo neodvisnost, in ki danes, zaradi vsega, s čimer prispeva k stvari miru in napredka človeštva, zavzema tako vidno mesto v svetovni družini narodov. Od srca pozdravljam ta narod in mu želim vse dobro v njegovem delu in življenju.«

Ko je odgovarjal visokemu gostu, je prvi minister dr. Džuanda dejal: »Vam, gospe Kardelj in članom jugoslovanske delegacije sporočam v imenu predsednika Sukarna ter v imenu vlade in naroda Indonezije prisrčno dobrodošlico ob vašem prvem obisku v Indoneziji.

Indonezijci poznajo in občudujejo narode Jugoslavije kot herojske borce za svobodo, ki prav tako kot oni sami vroče ljubijo mir in z ljubeznijo čuvajo neodvisnost svoje države. Ti neposredni in prijateljski odnosi med Indonezijo in Jugoslavijo se izpričujejo v obojestranskih simpatijah in spoštovanju, ki vlada v srcih obeh narodov. Dinamični duh, ki navdihuje sodelovanje naših dveh nacij, je neposredna posledica več osebnih sestankov dveh velikih voditeljev naših narodov, predsednika Sukarna in predsednika Tita. Vaša ekscelenca in jaz sva kot prva pomočnika naših predsednikov navezala prijateljske stike že za mojega obiska Jugoslaviji. Zato tudi mene navdušuje, da bom v času vašega bivanja v Indoneziji imel priložnost nadaljevati naše skupne napore v smeri nadaljnje krepitve našega prijateljstva in vam hkrati vrniti ljubezniv in topel sprejem, ki sem ga bil deležen v vaši državi. Upam, da se bosta vaša ekscelenca, gospa Kardelj in vsi člani jugoslovanske delegacije med obiskom v Indoneziji počutili kakor doma.«

Popovićevo stanje se je poslabšalo

Bonn, 9. dec. (Tanjug). Kritično stanje, v katerem je Momčilo Popović, se je od včeraj zjutraj poslabšalo z novo komplikacijo, ki je v zvezi z delovanjem jeter. Tega procesa doslej zdravniki niso mogli popolnoma zaustaviti, čeprav so se v tem času zatekli k več intervencijam. Danes okoli poldneva so se ob bolnikovi postelji zbrali direktor univerzitetne kirurške klinike prof. dr. Guedgemann, docent dr. Geisler in več drugih specialistov. Na podlagi podrobnih poročil specialistov, ki sodelujejo pri sedanjih konzultacijah, bodo v kratkem sklenili, če je potreben še en operacijski poseg.

Zdravniki in pomožno osebje bonnske kirurške klinike, v kateri že 11. dan leži težko ranjeni Momčilo Popović, so ob tem primeru pokazali veliko prizadevnosti. Nad bolnikom nenehno bde bolničarji in medicinske sestre.

OBISK V SOVJETSKI ZVEZI: Predsednik Tito z nekaterimi sodelavci preživlja nekaj dni odčiha v Sovjetski zvezi, kamor ga je na privatni obisk povabil premier Hruščov. Na sliki: Nina Hruščov in Jovanka Broz si ogledujeta album baletnega ansambla. Foto: Tanjug

Tito v Volgogradu

Več tisoč meščanov tega herojskega mesta je prisrčno pozdravilo našega predsednika

VOLGOGRAD, 9. dec. (Tanjug). Predsednik republike Tito je danes popoldne s soprogo Jovanko s posebnim vlakom dopotoval v Volgograd, kjer so mu pripravili zelo prisrčen sprejem.

Ob pol petih po lokalnem času je posebni vlak pripeljal na volgograjsko železniško postajo. Slovesnemu sprejemu so prisostvovali prvi sekretar oblastnega komiteja KP SZ Aleksej Skolnikov, predsednik oblastnega izvršnega komiteja sovjetov Mikolaj Cmutov in drugi politični voditelji.

Ob tej priložnosti je predsednik Izvršnega komiteja mestnega sovjeta Koroljev med drugim dejal: »Spoštovani predsednik, pri nas ste že bili junija 1956. leta. Tudi danes vam z velikim zadovoljstvom odpiramo mestna vrata, da bi vam pokazali, kaj vse so Volgograjčani pod vodstvom komunistične partije in njenega centralnega komiteja z Nikito Sergejevičem Hruščovom na čelu storili v zadnjih šestih letih. Kamorkoli boste, spoštovani predsednik, hoteli iti, povsod boste naleteli na toplino in prisrčnost. Volgograjčani bodo storili vse, da bi vam bivanje v našem mestu bilo prijetno. Dobrodošli, naši dragi gostje.«

Ko je odgovarjal na pozdrav predsednika izvršnega komiteja mestnega sovjeta Koroljeva, je predsednik Tito med drugim dejal: »Dragi tovariši, dragi prijatelji, prebivalci in prebivalke herojskega mesta Volgograda. V Sovjetsko zvezo smo prišli z velikim zadovoljstvom in polni zanimanja, ker smo si želeli ponovno videti tiste, ki so se skupaj z nami borili in od katerih so se mnogi borili na naši zemlji. Z njimi smo že imeli nekoliko pogovorov, ki so bili zelo prijateljski in izpolnjeni z vzajemnim razumevanjem. Še se bomo pogovarjali. Prišli smo sem, da okrepimo naše prijateljstvo, da bi med nami nikdar več ne bilo nesporazuma. Dovolite, da se vam zahvalim za topel in prijateljski sprejem, ki ste nam ga pripravili ob tej priložnosti.«

Nekaj tisoč Volgograjčanov, ki so napolnili trg pred železniško postajo, je z dolgotrajnim aplavzom pozdravilo predsednika FLRJ in druge visoke jugoslovanske voditelje ter goste. Predsednik Tito se je nato odpeljal v svojo rezidenco, v kateri bo stanoval v času svojega bivanja v Volgogradu.

Hudi boji na severnem Borneu

Britanci vzpostavili zračni most med Singapurom in severnim Borneom – Šef gibanja za neodvisnost Azahari poslal Britaniji ultimat: neodvisnost ali pa vojna – Center petrolejske družbe Shell v rokah upornikov

SINGAPUR, 9. dec. — Kot poročajo tuje agencije, se v vseh krajih Bruneia, britanskega protektorata na severnem Borneu, danes nadaljujejo ogorčeni boji med upornimi silami in enotami bruneiskega sultana. Po poročilu agencije Reuter je britanski štab v Singapuru danes vzpostavil »zračni most«. 12 transportnih avionov z več kot 500 vojaki je že priletelo iz Singapura v protektorat. Včeraj je bil iz Singapura poslan v Brunei tudi odred okrog 800 nepalskih borcev. Zračni most bo deloval ves dan, prepeljavanje okrepitev in vojaške opreme pa se bo nadaljevalo tudi jutri.

Protiofenziva britanskih sil je omogočila — kot poroča Reuter — ponovno kontrolo nad vsemi obalnimi naselji. Sultanove enote pa delno kontrolirajo tudi mesto Seria, administrativno središče petrolejske kolonije Schell, ki eksploatira vse izvore nafte na severnem Borneu.

Medtem pa agencija AP poroča, da sile »nacionalne armade severnega Bornea«, kakor se uradno imenujejo, enote upora, sestavljene iz pristašev gibanja za neodvisnost, ki ga vodi A. M. Azaharija, še naprej kontrolirajo vsa obalna naselja, razen glavnega mesta ter se sedaj obračajo v notranjost dežele. Močna uporniška kolona koraka, po poročilu te agencije, v smeri Godvonsa, glavne britanske garnizije na severnem Borneu, očividno z namenom, da osvoji skladišča hrane in municije.

Po poročilu AP je splošen položaj precej zmeden. Sultanove oblasti so danes razglasile obsedno stanje. Sporočeno je bilo, da so imele v dosedanjih bojih britanske sile sedem mrtvih ter da je policija zaprla veliko pristašev gibanja za neodvisnost.

Glavni boji — trdi AP — poteka jo še naprej na obalnem pasu. Prva letala z britanskimi okrepitavmi iz Singapura, ki so pristala na letališču pri glavnem mestu Brunei, so uporniki pričakali z močnim ognjem iz pušk in mitraljezov. Štab upornikov je v mestu Kuala Belaitu.

V Manili je po vesteh AP šef gibanja za osvoboditev in neodvisnost Bruneia A. M. Azahari danes izjavil, da namerava odpotovati v New York, kjer da bo delegate v Združenih narodih seznanil z upravičenimi zahtevami prebivalstva severnega Bornea za popolno neodvisnost. Dejal je, da njegovo gibanje in vstaja nista omejena samo na Burnei, temveč da težita k popolni enotnosti vsega severnega dela Bornea, katerega so Britanci razdelili na tri protektorate: Sarawak, Severni Borneo in Brunei. Po njegovih besedah bo njegova vlada vodila strogo nevtralno politiko in si prizadevala za sodelovanje z vsemi državami.

Po poročilih Reuterja iz Kučinga je mesto Lindang na severu tega protektorata v bližini bruneiske meje popolnoma odrezano in se verjetno še nahaja v rokah upornikov. V vladnih krogih v Saravaku pričakujejo, da bodo uporniki ponoči napadli Miri, bogato petrolejsko nahajališče. Zato so tja poslali precejšnje okrepitve. V tem mestu je za sedaj mir — poroča Reuter — so pa znamenja, ki govore o uporniški aktivnosti južno od Mirija.

Hudi boji pa so na severu Bornea okrog mejnega mesta Veston.

Kaula Belait, administrativni center petrolejske družbe Shell, je po najnovejših poročilih v rokah upornikov, ki so semkaj postavili svoj štab.

Po poročilu AFP iz Manile je voditelj gibanja za neodvisnost severnega Bornea Azahari danes poslal britanski vladi ultimat, v katerem jo poziva, naj v osmih dneh prizna neodvisnost svojim protektoratom v severnem Borneu. »Če bo britanska vlada ta ultimat ignorirala — je izjavil danes na tiskovni konferenci Azahari — bomo pa razglasili vojno za neodvisnost, četudi traja dvajset let«.

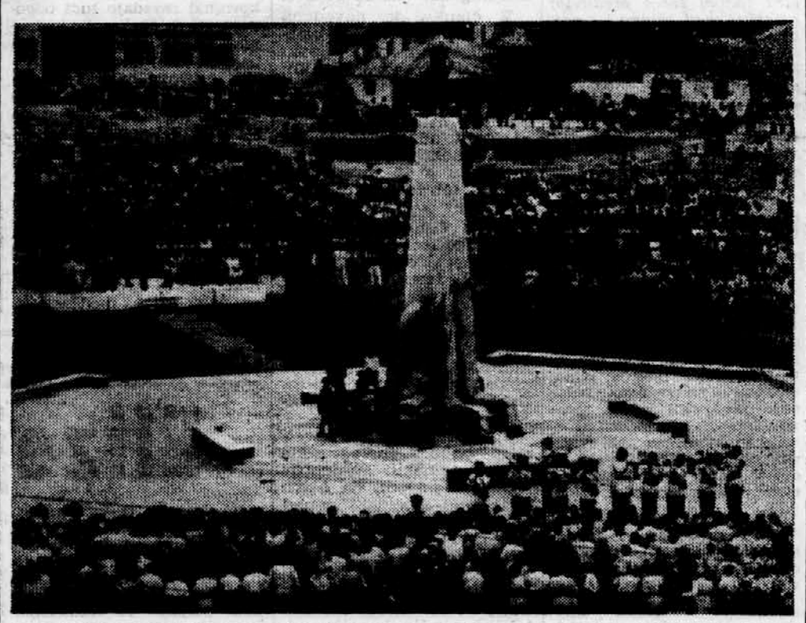

PROSLAVA NEODVISNOSTI V TANGANJIKI — 8. decembra so v Tanganjiki proslavljali prvo obletnico neodvisnosti, včeraj pa so svečano proglasili republiko. Na sliki: Odkritje spomenika neodvisnosti, 8. decembra 1961 v Dar er Salamu. Foto: Tanjug

Tanganjika postala republika

Dar es Salam, 9. decembra (Tanjug). Leto dni po razglasitvi neodvisnosti je Tanganjika danes postala republika. Na velikem mitingu, ki je bil nocoj na športnem stadionu v glavnem mestu Dar es Salamu, je bila ob prisotnosti deset tisočev državljanov natanko ob polnoči izobešena nova zastava republike. — Republikanska zastava Tanganjike, katere prvi predsednik je Julius Nierere, je zavihrala tudi z najvišje afriške gore, z vrha Kilimandžara, ki se dviga na severni meji te države.

Slovesni proslavi na stadionu so prisostvovale tudi tuje delegacije, med njimi predstavniki jugoslovanske vlade, ZSSR, Velike Britanije in Francije.

V mimohodu na čast republike, ki je bila nekoč nemška kolonija v vzhodni Afriki, je sodelovalo nekaj tisoč mladincev kot tudi deli prvih enot nacionalne armade.

Ob prvi obletnici neodvisnosti Tanganjike je podpredsednik republike in predsednik vlade Kavava napisal za list »Tanganika standard« članek, v katerem med drugim pravi, da se bo Tanganjika usmerila k politiki nepovezovanja z bloki. »Svoje napore smo osredotočili v prizadevanju za mir, ker se kot majhna država zavedamo, da je ta boj upravičen in da je vreden velikih naporov.« »Naša zunanja politika — piše premier Kavava, ima tri osnovne cilje: podpora Združenim narodom, ki so najboljši instrument za ohranitev miru, odpor proti kolonializmu in rasni politiki, enotnost Afrike.«

PRED KONFERENCO V COLOMBU

Kitajski memorandum Indiji

Peking zahteva odgovor »da« ali »ne« na tri kitajska vprašanja – Delhi je ocenil kitajski memorandum kot izvajanje pritiska – Danes se začne konferenca v Colombu

PEKING, 9. dec. — Kakor poroča Hsinhua, je ministrstvo za zunanje zadeve LR Kitajske poslalo danes indijski ambasadi v Pekingu memorandum indijski vladi, v katerem zahteva »precizne in jasne« odgovore na vprašanja v zvezi z možnostmi za začetek pogajanj o obmejnem sporu. Kitajski memorandum je odgovor na indijsko noto 30. novembra, ki je zahtevala, naj Kitajska pojasni svoje predloge za ustavitev sovražnosti in umik enot 20 km od linije »dejanske kontrole«. »Vsa ta vprašanja, načeta z indijske strani, je rečeno v najnovejšem kitajskem memorandumu, pričajo, da se Indija zateka k taktiki odlašanja, ker postavlja nove spornembna vprašanja, vprašanja brez zveze z bistvom problema, pa tudi taka, ki sploh niso vprašanja, ker je nanje že zdavnaj dan jasen in določen odgovor s kitajske strani.«

Kitajski memorandum znova prinaša obširen prikaz razvoja situacije po kitajski odločitvi, da ustavi sovražnosti, in zahteva od Indije, »da končno jasno in precizno odgovori na naslednja tri vprašanja: ali Indija sprejema premirje na mejah, ali Indija sprejema umik enot 20 kilometrov od linije, »dejanske kontrole« in ali je Indija za takojšen sestanek predstavnikov obeh držav, ki bi skupno in sporazumno uredili vprašanja, zadevajoča umik obmejnih enot in vzpostavitev dezangažirane cone. »Zavlačevanje preciznih odgovorov na ta jasna vprašanja, je poudarjeno v kitajskem memorandumu, v nobenem primeru ne bo v prid Indiji in ji ne bo olajšalo položaja.«

AP pa poroča iz Delhija, da je predstavnik indijskega ministrstva za zunanje zadeve danes ocenil zadnje sporočilo LR Kitajske o indijsko-kitajskem obmejnem sporu »kot neprikrito grožnjo«, po kateri se lahko pogajanja začno samo na podlagi pogojev, ki jih diktira Kitajska. Še posebej je predstavnik označil kot »obžalovanja vredno dejstvo« to, da je kitajsko sporočilo videti kot neke vrste ultimat udeležencev konference šestih neangažiranih držav, ki se bo jutri začela v Colombu in katere cilj je, poiskati ureditev kitajsko-indijskega spopada.

Iz Ranguna pa poroča AFP, da je predsednik revolucionarnega sveta Burme general Ne Vin odpotoval danes v Colombo, glavno mesto Cejlona, v katerem se bo jutri začela konferenca šestih neangažiranih držav o indijsko-kitajskem obmejnem spopadu. Na konferenci bodo sodelovali predstavniki Burme, Kambodže, Cejlona, Gane, Indonezije in ZAR. V Colombo je odpotoval tudi indonezijski zunanji minister

DEMONSTRACIJE V KONGU: V Kongu nenehno narašča nezadovoljstvo spričo popustljivosti vlade do katanškega secesionističnega režima, ki ga navzven predstavlja Moiz Combe. Na sliki: protestno zborovanje. Foto: Tanjug

RAZOROŽITVENA POGAJANJA

Nov zastoj v Ženevi

Ob Lemanskem jezeru niso dosegli sporazuma o prepovedi jedrskih poskusov – Trije spodbudni elementi

ŽENEVA, 9. dec. (AP). Na ženevski konferenci za razorožitev kljub pričakovanjem ni bil dosežen sporazum o ustavitvi nuklearnih poskusov. Generalna skupščina bo 10. decembra obveščena, da so razgovori na tem področju še vedno v slepi ulici in da njena resolucija, v kateri zahteva ustavitev vseh atomskih poskusov do 1. januarja 1963, ne bo uresničena.

Kljub slabemu zaključku pogovorov med predstavniki 17 držav v Ženevi pa neangažirane države, ki sodelujejo na tej konferenci, še vedno menijo, da bi atomske sile z malo dobre volje lahko dosegle pričakovani sporazum. Po njihovih ocenah so se tokrat na ženevski konferenci izoblikovali trije novi ohrabrujoči elementi: povečala se je zainteresiranost vseh držav — sodelavk za »črne skrinjice« — male aparature za odkrivanje seizmičnih pojavov; Indija je dala predlog o opravljanju inšpekcije nad spornimi seizmičnimi potresi s privoljenjem države, za katero bi menili, da je prekršila sporazum o ustavitvi poskusov; ZDA in Velika Britanija pa sta na koncu dali revidirani predlog o nadzoru v ZSSR, in sicer za deset ali manj inšpekcij letno.

Po ocenah v krogih delegacij neangažiranih držav nucijo ti trije elementi realne možnosti za dosego kompromisa. Menijo pa, da je slabo to, da zahodne sile še naprej vztrajajo pri mednarodni inšpekciji ne glede na njeno obliko, medtem ko po drugi strani Sovjetska zveza tako inšpekcijo zavrača, ker meni, da bi bila to nekakšna oblika zahodne špijonaže na sovjetskem ozemlju.

Poročilo komiteja 17 držav bodo v ponedeljek poslali v proučevanje Generalni skupščini. Nato pa bo konferenca začela proučevati druga vprašanja s področja splošne razorožitve.

Tiralica za Soustellom

Pariz, 9. dec. (AFP). Danes se je zvedelo, da so pariške sodne oblasti izdale nalog za aretacijo Jacquesa Soustella, nekdanjega ministra v prvi de Gaullovi vladi ter bivšega francoskega guverneja v Alžiriji.

Soustell je pred evianskim sporazumom o neodvisnosti te severnoafriške države aktivno sodeloval pri poskusih generalskih pučov v Alžiru. Sodnega postopka proti Soustellu doslej ni bilo, ker ga je ščitila poslanska imuniteta. Na nedavnih volitvah Soustell ni kandidiral in se je popolnoma oprijel linije »podtalnega boja«, ki ga proti predsedniku de Gaullu vodi »komite odpora« nekdanjega premiera Georgesa Bidaulta.

Prihodnje leto volitve v Iraku

Damask, 9. dec. (Reuter). V Iraku bodo prve splošne volitve opravili naslednje leto. Sirijski časopisi, ki danes objavljajo to vest, pišejo, da je o tem obvestil člane sirijske vladne delegacije iraški premier Kasem ob njenem obisku v Bagdadu. Poročajo tudi, da se premier Kasem poteguje za predsedniški sistem oblasti, in sicer tako, da bi vsi volivci neposredno sodelovali pri volitvah novega predsednika Iraka.

Akra:

V COLOMBO

Ganska časopisna agencija poroča, da je danes iz Akre z letalom odpotovala v Colombo delegacija iz Gane, ki bo sodelovala na konferenci šestih neangažiranih azijsko-afriških držav. Ta konferenca bo svoje delo posvetila vprašanju indijsko-kitajskega obmejnega spopada. Gansko delegacijo sestavljajo pravni minister Koši Asante Afori Ata, pomočnik ministra za zunanje zadeve Puplampu in sekretar zunanjega ministrstva Akvei.

Rabat:

REFERENDUM: 95% »DA«

Po poluradnih obvestilih, objavljenih danes v Rabatu, je na referendumu o marokiški ustavi glasovalo preko 3,800.000 od 4,700.000 vpisanih volivcev. Pozitiven glas je dalo 3,697.515 volivcev ali 95% vseh, ki so se udeležili referenduma. Ministrstvo za notranje zadeve še ni objavilo uradnih poročil o končnih rezultatih referenduma, ki bodo — kakor pričakujejo — znani verjetno šele jutri popoldne ali v torek dopoldne.

Alžir:

INCIDENTI

Alžirska vlada je sporočila, da je na področju Orleansvilla prišlo do resnega incidenta med alžirskimi in francoskimi vojaki. Po prvih poročilih je bilo ubitih pet oseb. Vladni predstavnik je dejal, da so francoski vojaki prvi začeli streljati. Francoski vojaški krogi pa izjavljajo, da je na področju Orleansvilla včeraj dopoldne trikrat zapovrstjo prišlo do incidentov. Prvič, da je v njih padlo pet francoskih in šest alžirskih vojakov.

Sana:

NEMIRNI VZHOD

Predsednik Jemena Abdulah el Salal je izjavil, da na severnih mejah Jemena vlada popoln mir, medtem ko na vzhodnih mejah še vedno prihaja do določenih poskusov infiltracije, katero organizira kralj Saudove Arabije Saud. Predsednik Jemena je govoril tudi o namenih revolucije, kar zadeva notranji razvoj države. Dodal je tudi, da v Jemenu odpirajo šole in bolnišnice ter da je formirana tudi jemenska banka za obnovo in razvoj.

Človekove pravice in svoboščine

Pomen Splošne deklaracije o človekovih pravicah, ki ji je dalo povod strahotno teptanje in tajenje najbolj osnovnih človekovih pravic in svoboščin v drugi svetovni vojni, je v tem, da je to prvi mednarodni akt v človeški zgodovini, ki postavlja človeka, navadnega preprostega človeka v žarišče zgodovine, spoštovanje njegovih pravic in svoboščin pa ne samo za dolžnost držav nasproti svojim državljanom, marveč za mednarodno obveznost vseh nasproti vsem.

S tem aktom je — vsaj kot deklaracija — dobilo mednarodno potrditev spoznanje, za katero so se stoletja borili najboljši človeški duhovi, da živi namreč človek na tej zemlji zaradi sebe in ne zaradi nekih mističnih ali polmističnih ciljev. Mednarodno potrditev je dobilo tudi spoznanje, da je lahko merilo za presojanje neke državne ali družbene ureditve samo to, ali ta ureditev priznava človekovo dostojanstvo in ali omogoča navadnemu, preprostemu človeku razvoj in rast njegove osebnosti ne glede na raso in narodnost, vero in spol. In končno je s tem aktom dobilo mednarodno potrditev tudi spoznanje, da je človek v svoji želji, da se mu prizna njegovo dostojanstvo in omogoči razvoj njegove osebnosti, enak na vseh celinah ter da so mednarodno sodelovanje, mednarodna solidarnost in mir mogoči samo, če bodo povsod enako spoštovane pravice in svoboščine ljudi in narodov. Splošna deklaracija o človekovih pravicah je zaradi tega postala vodilo ali bi vsaj morala postati vodilo, tako za urejanje in spreminjanje nacionalnih državnih in družbenih razmerij kot za urejanje mednarodnih razmerij.

Ko že omenjamo misel, da je, oziroma da bi Splošna deklaracija o človekovih pravicah vsaj morala biti vodilo za urejanje in spreminjanje nacionalnih državnih in družbenih razmerij, se skoraj samohotno povezuje spominski dan deklaracije z diskusijo o naši novi ustavi. To že zato, ker je spominski dan deklaracije hkrati dan, ko naj bi se polagal obračun o nacionalnih dosežkih pri uveljavljanju človekovih pravic in svoboščin, pa bi bilo zato naravno pokazati, kako so teze deklaracije realizirane v osnutku naše nove ustave. Povezava spominskega dneva deklaracije z diskusijo o naši novi ustavi se vsiljuje še bolj zato, ker se zdi, da je osnutek naše nove ustave nov akt o človekovih pravicah, povsem nov poskus formulacije teh pravic in svoboščin, ki predstavlja dopolnitev te materije in ki je po svoje prav tako svojsteven in mednarodno pomemben, kakor so bili prejšnji historični akti vse od Magnae Cartae libertatum do Splošne deklaracije o pravicah človeka samega.

Ni potrebno, da bi se spuščal v analizo vprašanj, kako in koliko so posamezne pravice človeka in njegove svoboščine, formulirane v deklaraciji, našle ustrezno mesto in formulacijo v ustavnem osnutku. To je na tem mestu nepotrebno in nevažno. Važen je duh in ne beseda, važne so dopolnitve, razmerja in instrumenti, ki naj omogočijo uresničitev idej, in ne golo prenašanje formulacij. Posamezne formulacije v osnutku ustave se morajo razlikovati v detajlih od formulacij o deklaraciji marsikdaj tudi v ideji sami. Ne samo zato, ker je od dneva, ko je bila sprejeta deklaracija poteklo že štirinajst let in ker smo za štirinajst let bolj bogati z izkušnjami. Predvsem zato, ker so naša družbena razmerja že zdavnaj prerastla družbena razmerja, na katerih temelji deklaracija in ker je tudi čas že storil svoje . . .

Zato bi analizo človekovih pravic in svoboščin zaman iskali samo v poglavju ustavnega osnutka o pravicah človeka in državljana. Te pravice so podlaga ustavi kot celoti. Vsa ustava, vse njene institucije in opredelitve izvirajo iz položaja človeka v družbi in so namenjene zagotovitvi njegove človeške osebnosti in dostojanstva. Ustava je kot celota en sam akt o pravicah človeka in o njegovih svoboščinah, enovit poizkus opredelitve in zagotovitve človekovih pravic in svoboščin, pa tudi njegovih dolžnosti kot družbenega bitja. Ne samo z deklaracijo, marveč s kompleksno formulacijo človekovega položaja v družbi, s formulacijo družbeno-ekonomskih in družbeno političnih razmerij med ljudmi ter z ureditvijo razmerij med ljudmi — proizvajalci in ustvarjalci — in družbeno skupnostjo kot celoto poskuša ustava določiti in zagotoviti pravice človeka in občana . . .

(Iz govora dr. Branka Premroua na proslavi Dneva človekovih pravic, Ljubljana, 8, XII. t. l.)

NA ZEMUNSKEM POKOPALIŠČU so v soboto pokopali posmrtne ostanke treh planincev, ki so izgubili življenje v snežnem viharju na planini Bjelašnici. Pogrebu dijakov Nikole Kožuha, Slobodana Buinca in Andjelka Saba-Pešića, je prisostvovalo mnogo zemunskih meščanov. Foto: Tanjug

Akcija besežiranja na Kosmetu končana

Beograd, 9. dec. (Tanjug). Ekipe jugoslovanskega Rdečega križa, Inštituta za tuberkulozo Srbije in zdravstvenih delavcev so te dni končale dvomesečno akcijo besežiranja v kosovsko-metohijskih komunah Gnjilani in Vitini. Med to akcijo, ki je bila ena največjih v državi, so zdravniki in drugi zdravstveni delavci obiskali približno sto vasi, naselij in zaselkov ter predhodno testirali preko 40.000 otrok in mladine. S cepivom BSŽ so cepili preko 20.000 otrok in mladine do 20 let. Razen tega so pri tem dosegli velike uspehe tudi pri zdravstvenem prosvetljevanju vaškega prebivalstva.

Na Kosovem in v Metohiji predstavlja tuberkuloza še vedno resen socialni problem. Po podatkih iz leta 1957 je bil bivši gnjilanski okraj eden od tistih, v katerih je bila umrljivost prebivalstva najvišja (19,9%). Odstotek umrlih od tuberkuloze pa je bil 5,8. V tej občini umre od tisoč novorojenih otrok 150, v občini Vitina pa 136.

Mladina se mora boriti za svoja stališča

S konference Ljudske mladine Beograda

Beograd, 9. dec. (Tanjug) V nadaljevanju konference Ljudske mladine Beograda so danes ugotovili, da vsak tretji od 50.000 zaposlenih članov Ljudske mladine obiskuje kako večerno šolo in da so v zadnjih dveh letih v Beogradu sprejeli v Zvezo komunistov 5.500 fantov in deklet.

V razpravi je sodeloval tudi sekretar Mestnega komiteja Zveze komunistov Milojko Drulović.

»Vaša organizacija,« je rekel, »daje ton mladinskemu življenju v našem glavnem mestu in zato je potrebno, da vse forume spoznate s tistim, o čemer sicer razpravljate med seboj.« Dodal je, da se morajo člani Ljudske mladine boriti za svoja stališča. Ilustriral je to s konkretnim primerom, ko je rekel, da so v Beogradu celo nekateri odborniki, ki molče, kadar se na sejah razpravlja o mladinskih problemih. »Vendar pa,« je dodal, »je delo vseh naših organov javno ter vam je zato omogočeno, da prisostvujete takim zborom in zahtevate, da na njih sprejemajo konstruktivne predloge.«

Ko je govoril o aktualnih problemih v gospodarstvu, je Milojko Drulović rekel, da zdaj nekateri intelektualci povezujejo trenutne težave v gospodarstvu z avtomatizacijo, ki jo vse bolj uporabljajo naša podjetja, in »opozarjajo« na to nevarnost, ki baje »duši človeškega duha«. »Znano pa je,« je rekel Milojko Drulović, »da vlagamo ogromne napore, da bi osnovali proizvodne procese prav na najnovejših tehničnih in znanstvenih dosežkih, da bi s tem povečali proizvodnjo in hkrati življenjski standard naših delovnih ljudi.«

Na konferenci so tudi izrazili željo, da bi beograjska mladina poleg tega, da bo sodelovala pri gradnji zadnjega odseka avtomobilske ceste Bratstva in Beograda, zgradila tudi del enotnosti od Osipaonice do te magistrale skozi Beograd.

Ekonomisti naj iščejo vire višje produktivnosti

Na razširjeni seji predsedstva Zveze ekonomistov Slovenije so anilizirali dosedanji potek ustavne razprave na področju gospodarstva

MARIBOR, 9. dec. — V prostorih Društva ekonomistov so se zbrali predstavniki slovenskih Društev ekonomistov na razširjeni seji predsedstva, da bi analizirali dosedanji potek ustavne razprave s področja gospodarstva. Predsednik Zveze ekonomistov Slovenije tovariš Jože Zakonjšek je dal po končani seji, na prošnjo našega sodelavca, naslednjo izjavo:

»Na današnji razširjeni seji predsedstva Zveze ekonomistov Slovenije smo ugotovili, da so se ekonomisti v Sloveniji vsestransko vključili v tolmačenje in obravnavanje ustavnih določil, ter da so na razpravah obravnavali predvsem vprašanja našega nadaljnjega gospodarskega razvoja in izgradnje gospodarskega sistema. Močna usmeritev ustavne razprave na vprašanja, kako zagotoviti sistem gospodarjenja, ki bo maksimalno vzpodbujal razvoj materialne osnove družbenega življenja, pomeni nedvomno, da se delovni kolektivi in njihovi strokovnjaki zavedajo tudi odgovornosti za realizacijo ustavnih načel, ki sankcionirajo našo prakso, nastalo na podlagi razvoja delavskega samoupravljanja. V zvezi s tem smo poudarili, da posamezna določila ustave ne gre gledati statično, temveč dinamično, ker bo le nadaljnji razvoj materialne osnove omogočil njihovo polno in vsestransko uveljavitev.

Ustavna razprava odpira tudi vprašanje učinkovitosti gospodarjenja v podjetjih samih, nadalje vprašanje njihove perspektive, modernizacije, oblikovanja notranjih odnosov itd. Menili smo, da se dosedanja razprava ni dovolj intenzivno usmerila tudi na to področje in da imajo predvsem tu ekonomisti sedaj odgovorne nalge. V tem smislu so bili sprejeti tudi sklepi, ki opozarjajo ekonomiste, da v sodelovanju z drugimi strokovnjaki usmerijo razpravo v delovnih kolektivih na probleme dela in razvoja gospodarskih organizacij, in da v sistematičnih analizah ugotove, kje so viri večje produktivnosti dela in kako te vire optimalno izkoristiti. Takšne analize naj bi bile izhodišče za izdela.o statutov gospodarskih organizacij, hkrati pa bi dokumentirano odkrivale slabosti v gospodarskem sistemu in družbene organe sistematično usmerjale na njihovo odpravljanje.

M. K.

»Die andere Zeitung« obsoja ustaški napad

Bonn, 9. dec. (Tanjug). Levičarska »Die andere Zeitung« v uvodniku ostro obsoja ustaški zločin v Mehlemu, kakor tudi tiste kroge v Zvezni republiki, ki podpirajo dejavnost teroristov. Časnik opozarja na to, da je oboroženi napad atentatorjev na predstavništvo Jugoslavije 29. novembra samo eden v vrsti protijugoslovanskih provokacij po izpadu istih emigrantov v Stuttgartu, Friedrichshafenu in drugih mestih Zvezne republike. Časnik zahteva temeljitejšo preusmeritev zahodnonemške politike nasploh, da bi onemogočili takšne pojave.

V članku je navedena zgodovina fašističnega ustaškega gibanja od njegovih terorističnih akcij v tujini med obema svetovnima vojnama do množičnih umorov in zločinov v Jugoslaviji od leta 1941 do 1945. Časnik pripominja, da v skladu s to »tradicijo« ostanki teh tolp delujejo še zdaj, ker se čutijo varne

Zveza študentov Zvezne republike Nemčije je ostro obsodila zločinske napade ustaških teroristov na jugovansko predstavništvo v Bonnu 29. novembra. Njeno stališče je izrazil njen predsednik Lothar Krappmann v pismu, ki ga je poslal centralnemu odboru Zveze študentov Jugoslavije. V njem je rečeno:

»V imenu našega izvršnega odbora in ogromne večine nemških študentov naj vam povem, da ostro obsojamo zločinski napad na švedsko veleposlaništvo v Bad Godesbergu-Mehlemu, ki zastopa vaše interese. Škoda ni samo materialna. Obžalujemo takšne akcije. Žal nam je, da takšne akcije kvarijo odnose med našimi narodi. Upamo, da bodo vsi krivci tega zločina strogo kaznovani.«

Dobri dohodki lovskih družin

Z letnega občnega zbora Okrajne lovske zveze Maribor

Maribor, 9. dec. — Na letnem občnem zboru Okrajne lovske zveze Maribor so v razpravi ugotovili, da so imele lovske družine v enem letu okoli 30 milijonov din dohodkov. V lovnem turizmu so zaslužili lani samo na pristojbinah okoli 6000 dolarjev, medtem ko bo letos ta vsota še večja. Pri tem pa ni upoštevana prodaja divjačine tujim lovcem. Na področju Okrajne lovske zveze Maribor imajo 59 družin z okoli 220.000 ha lovnih površin. Na novo so sprejeli lovsko družino Gornje Polje iz Starš.

Ena od osrednjih točk razprave je bila skrb za srnjad, ki je na Pohorju in na nekaterih drugih področjih zasnežena. Sklenili so, da zaradi tega srnjadi do nadaljnjega ne bodo streljali. Pri srnjadi so ugotovili tudi primere degeneracije, kar bodo skušali urediti z odstrelitvijo slabe srnjadi in z izdatnim zimskim krmljenjem. Mnogo so govorili tudi o obsežnem delu pri bonitiranju lovišč, saj so od tega odvisni prispevki družin za upravljanje lovišč.

M. K.

Našli so še zadnja dva ponesrečenca na Bjelašnici

Sarajevo, 9. dec. (Tanjug). — Po osemdnevnem iskanju so danes na Bjelašnici našli trupli zadnjih dveh ponesrečenih planincev Aleksandra Krnješevca in Zorana Ivanišina. Oba so našli na južni strani Bjelašnice, kakih 1800 m od observatorija. Trupli sta ležali kakih 150 do 200 m narazen. Našli so ju posebni psi, ki so danes prišli iz Slovenije in so jih takoj poslali na Bjelašnico.

Po položaju trupel kot tudi po majhni razdalji med njima se zdi, da sta se v snežnem viharju ločila od skupine in šla skupaj, vse dokler nista padla.

Zoran Ivanišin je bil študent tehnologije in star 20 let, Aleksander Krnješevac pa je bil dijak, star 16 let. Oba sta bila doma iz Zemuna.

Starši vseh ponesrečencev so pretrpeli hudo bolest in mučne trenutke negotovosti in čakanja. Najhuje pa je trpel oče ponesrečenega Zorana Ivanišina, ki so ga našli danes. Od trenutka, ko se je zvedelo za nesrečo, je stalno sodeloval pri iskanju svojega sina na zameteni Bjelašnici. Pri iskanju teh dveh planincev je sodelovalo več deset članov gorske reševalne službe in precej kmetov z Bjelašnice.

Gospodarska pogajanja s Finsko

Helsinki, 9. dec. (Tanjug). Jutri se bodo v Helsinkih začela Jugoslovansko-finska pogajanja o ekonomskem sodelovanju, katerih namen je doseči odgovarjajoče pogoje za razširitev blagovne izmenjave med obema državama. Pričakovati je, da bo na koncu pogajanj podpisan dokument o okvirih medsebojne trgovinske izmenjave v letu 1963.

Grčija bo zmanjšala armado?

Atene, 9. dec. (AFP). Po poročilu te agencije bo grška vlada zmanjšala efektive svojih oboroženih sil, kolikor ji bodo države NATO pakta še naprej odbijale pomoč za vojne stroške. Zunanji minister Averof in minister za narodno obrambo Protopapadakis bosta načela to vprašanje pred svetom NATO, ki se bo naslednji teden sestal v Parizu.

Cenzura za Kubi namenjene oddaje

Miami, 9. dec. — Lokalni ameriški dnevnik »Miami News« piše, da so ameriške oblasti vzpostavile »sistem neposredne cenzure nad vsemi radijskimi emisijami, usmerjenimi proti Kubi«. Po podatkih tega lista so cenzuro vpeljali zato, da bi »preprečili nadaljnje zaostritve odnosov, ki bi jih povzročili morebitni žolčni izpadi ameriških radijskih komentatorjev na račun kubanskega režima«.

Telegrami

STAVKA LADIJSKIH PILOTOV. — ANTWERPEN. Na ustju reke Šelde v Antwerpnu je bil včeraj promet skoraj popolnoma zaustavljen. Vsi belgijski ladijski piloti na tej reki so namreč začeli stavkati, zahtevajoč povečanje plač.

BRODOLOM INDONEZIJSKE LADJE. — DŽAKARTA. 36 oseb je izgubilo življenje, ko se je potopila indonezijska ladja obalne plovbe v južnih vodah otoka Bornea. Menijo, da je to nesrečo, ki jo je povzročila močna burja, preživelo 30 potnikov. Ponesrečene še iščejo.

AKCIJA ZA POVIŠANJE PLAČ. — DAMASK. Sirijski učitelji so včeraj začeli splošno stavko zaradi premajhnih plač. Prosvetno ministrstvo pa je danes razglasilo sklep, v katerem pravi, da bodo odpuščeni vsi tisti prosvetni delavci, ki se takoj ne vrnejo na delo.

SPLOŠNE PARLAMENTARNE VOLITVE. — DAMASK. Sirijska vlada je sklenila v prihodnjem letu izvesti splošne parlamentarne volitve. Na sinočnjem zasedanju vlade, ki je prineslo to odločitev, so proučevali tudi vprašanja, povezana s sprejetjem novega volilnega zakona, kakor tudi odobritve političnim strankam za delo.

»ZGODOVINA JUGOSLAVIJE« V ZSSR. — MOSKVA. V kratkem bo izšla »Zgodovina Jugoslavije« v izdaji Akademije znanosti ZSSR. To bo prvo večje znanstveno delo, ki zajema zgodovino narodov Jugoslavije do ustanovitve FLRJ.

ZAKLJUČEN KONGRES MEDARABSKE KONFEDERACIJE ŽENA. — BEJRUT. V Bejrutu se je končal peti kongres medarabske konfederacije žena. Prisostovale so mu predstavnice iz ZAR, Iraka, Libanona, Sirije, Tunizije, Libije, Palestine in Jordanije. Razpravljali so o pravicah žensk.

SPOR MED GRŠKIMI ŠTUDENTI IN VLADO. — ATENE. Vlada je zavrnila zahtevo študentov, naj da 15% državnega proračuna za prosveto. Prav tako je zavrnila predlog opozicije, da bi o tem razpravljali v parlamentu. Študentje so zagrozili z novimi demonstracijami, na katere bodo pozvali tudi atenske meščane.

Tovarna metanola v Lendavi pričela s poskusno proizvodnjo

Lendava, 9. dec. — Danes so v Lendavi pričeli poskusno proizvodnjo v novi tovarni metanola. Več sto udeležencem, med katerimi so bili tudi podpredsednik Izvršnega sveta LRS Janko Smole, člani Izvršnega sveta inž. Viktor Kotnik, Rudi Čačinovič ter drugi, je spregovoril predsednik centralnega delavskega sveta Proizvodnje nafte Lendava Ludvik Jerebic. Poudaril je, da predstavlja metanol važno surovino za vrsto industrij, predvsem pa v proizvodnji plastičnih mas. Sicer pa je s tovarno metanola v Lendavi položen temelj petrokemiji in bo z nadaljnjo dopolnitvijo tega objekta prav tukaj torišče te važne gospodarske panoge.

Skupna investicija okrog 6 milijard dinarjev — delno z inozemskim kreditom — se bo vsekakor bogato obrestovala, saj znašajo samo zaloge globokih petišovskih horizontov približno 350 milijonov kubičnih metrov plina. Udeleženci so posebno navdušeno pozdravili izjavo tovariša Jerebica, da so vsa gradbena in montažna dela opravili domači strokovnjaki in delavci, ob sodelovanju monterjev »Hidromontaže«, »Metalne« in drugih.

Proizvodnja je povsem avtomatizirana ter jo bodo vodili z enega komandnega mesta.

Tovarno je spustil v poskusno proizvodnjo podpredsednik Izvršnega sveta LRS Janko Smole, nakar so si gostje ogledali veličastni objekt.

B. B.

MEDNARODNA GLASBENA PRIREDITEV

Elizej v Ljubljani

V dvorani Gospodarskega razstavišča v Ljubljani je bila sinoči javna radijsko-televizijska glasbena prireditev z mednarodno udeležbo pod naslovom »Glasba z Elizejskih poljan«. Te tradicionalne mednarodne oddaje, ki je vsakokrat v drugi deželi, so se tokrat mimo jugoslovanskih solistov in ansamblov udeležili zastopniki iz Francije, Italije, Švice, Nemčije, Avstrije, Švedske in ZDA. Prav v tem mednarodnem vidiku skupnega nastopanja in povezovanja je tudi največja vrednost te prireditve. Zato gre njenemu pobudniku, znanemu Francozu Jacku Dievalu, ki je s svojim »starim« in neizogibnim nagelčkom v gumbnici pojavil tudi na ljubljanski prireditvi, vse priznanje. Hkrati pa je bilo to, da je bila prireditev neposredno po zadnji oddaji v Parizu, v Ljubljani, tudi priznanje naši deželi.

Kljub temu pa bilanca tokrat ne bi mogla biti povsem pozitivna. Gledalci, ki so za precej drago vstopnino do zadnjega sedeža napolnili veliko dvorano, so sicer poslušali zelo dolgo, skoraj do polnoči trajajočo glasbeno revijo, vendar je bilo vsebinsko povprečje v glavnem precej ceneno. Malokateri, ki so se spustili na bolj klasična tla, so opravili svoje ikskurze zelo bledolično. Med predvidenimi idoli so bili nekateri dvomljivi, kot na primer mladoletno fasciniranje Tonija Reinisa. Medtem ko so na prejšnjih prireditvah Elizejskih poljan zastopali posamezne dežele rez prvovrstni predstavniki raznih žanrov, tokrat razen nekaterih izjem izbor ni bil na najvišji ravni in tudi ne dovolj pester, zaradi česar je moral sicer zelo dobri domači orkester kar preveč pogosto igrati. Za program in publiko je bilo pač značilno spričevalo, da je dalečnajvečji aplavz požel bavarski jodlar. Sicer pa tudi jugoslovanski udeleženci, če izvzamemo na primer odlično igro Ljubljanskega jazz ansambla, niso dodali kaj več kvalitete. Kar pa zadeva našo tipičnost, ki naj bi jo povzele za nami številne evropske in izvenevropske radijske postaje, smo z naših tal prispevali še enkrat jodlanje, Harlem, Gonzalesa in tipične Paragvajce iz Skopja.

bp

Ustaški strahovi v Bonnu

BEOGRAD, 9. dec. (Tanjug). — Pod vplivom vrste fašističnih in terorističnih organizacij, ki svobodno delujejo v Zvezni republiki Nemčiji, so ustaši in četniki samo v zadnjih dveh letih izvedli večje število protijugoslovanskih aktov — od demonstracij proti naši državi do napada z bombami na jugoslovanske uslužbence, člane njihovih družin in stavbo jugoslovanskega predstavništva v Zvezni republiki Nemčiji.

Ob 20-letnici ustanovitve neodvisne države Hrvatske so ustaški emigranti 10. aprila 1951 organizirali napad na zgradbo službe za zaščito jugoslovanskih interesov. V klet, kjer so bili nameščeni kotli za ogrevanje z mazutom, so tedaj vrgli dva naboja eksploziva, od katerih je eden eksplodiral. Požar so pogasili šele z intervencijo gasilcev.

Zahodnonemška policija je kasneje začela preiskavo, ki pa do današnjega dne ni dala nobenih rezultatov, ker krivcev baje niso mogli najti. Zunanje ministrstvo je izrazilo obžalovanje zaradi tega incidenta in je ob tej priložnosti povedalo tudi mnenje, da so incident zagrešili »zapeljani mladoletni elementi«. Služba za zaščito jugoslovanskih interesov je tedaj od zahodnonemških oblasti zahtevala ustrezno zaščito svojih prostorov. Zahodnonemška policija pa te zahteve ni upoštevala, temveč je jugoslovanske predstavnike prepričevala, da običajno pouličnо patruljiranje njenih organov povsem zadošča tudi za varnost te zgradbe.

Oktobra istega leta so pripadniki »Južnoslovanske demokratične zveze« »Bodočnost« popisali s protijugoslovanskimi gesli zgradbo generalnega konzulata FLRJ v Münchenu. Policija na protest konzulata ni odgovorila, pač pa je poslala pleskarja, ki je gesla po stenah prebarval. Preiskave niso uvedli.

25. novembra 1961. leta so pripadniki ustaške organizacije »Zedinjeni Hrvati« ob proslavi 29. novembra priredili protijugoslovanske demonstracije v Stuttgartu ter vdrli v prostore, kjer je bila akademija. Kot že poprej, so bile oblasti tudi tokrat obveščene o ustaških namerah, zdi se pa, da se je moralo v upravi policije nekje »zatakniti«, ker ni poslala nikogar, da bi ustaški izgred preprečil.

V začetku tega leta je bil za protijugoslovanske demonstracije izrabljen namiznoteniški turnir. Jugoslovanski emigranti so tedaj v Sankt Ingebertu raztrgali jugoslovansko zastavo, ki je bila izobešena v čast sodelavcev na turnirju.

Istega meseca je »zboraša« Marčetić nameraval postaviti peklenski stroj v prostorih Generalnega konzulata v Münchenu, vendar pa je bil še pravočasno odkrit. Zahodnonemške oblasti so ga priprle in kasneje obsodile.

Ustaši so tudi letos opozorili na obletnico »neodvisne Paveličevske države« z organiziranjem demonstracij in proslav v Münchenu in po drugih mestih Zvezne nemške republike. Pri tem so se posebno izkazali pripadniki organizacije »Zedinjeni Hrvati«, pa tudi druge ustaške organizacije za njimi niso zaostajale. Te proslave in demonstracije v Münchenu in drugih mestih so potekale v soglasju in po odobritvi pristojnih organov Zvezne republike. Žalitev jugoslovanske zastave je tako letos v tej državi postala »običajen pojav«.

Skupine emigrantov so 27. maja in 2. junija letos odstranile jugoslovanske zastave, ki so visele ob vhodu v sejemski prostor mednarodnega sejma v Friedrichshafenu. Generalni konzulat je ponovno protestiral in zahteval preiskavo in obsodbo prestopnikov. Vendar je vse zopet ostalo le pri obetih zahodnonemških oblasti, čeprav so bili storilci identificirani.

Teden dni kasneje, 10. junija, so ponovno raztrgali jugoslovansko zastavo, ki je visela na stadionu v Düsseldorfu, kjer je bila v okviru mednarodnega turnirja nogometna tekma med mladinsko ekipo »Partizana« in moštvom Lecco. Šef policije Klein je tedaj izrazil obžalovanje in »prepričanje«, da bodo storilci kaznovani. Res so jih priprli, zaslišali in izpustili na svobodo, čeprav je do tega incidenta prišlo potem, ko so sprejeli tako imenovano »uredbo o zaščiti jugoslovanske zastave«.

Najnovejša žalitev jugoslovanske zastave se je dogodila na gastronomški razstavi v Stuttgartu. Tudi tokrat so bili krivci ustaši iz vrst organizacije »Zedinjeni Hrvati«. Storilce so pripri šele na intervencijo jugoslovanskega generalnega konzulata v Münchenu. Bili so obsojeni na 4 mesece zapora.

Vrsta ustaških zločinov je »kompletirana« z napadom 29. novembra na zgradbo službe za zaščito jugoslovanskih interesov v Zvezni republiki Nemčiji. Tedaj je skupina pripadnikov »tajnega ustaškega gibanja«, ki ga vodijo vojni zločinci Rafael Medić, Miroslav Peran in emigrant Aleksandar Jilk, napadla stavbo; težko so ranili hišnika Momčila Popovića ter šoferja Dovgana, uničili arhiv službe ter demolirali prostore.

V ZALEDJU ZA ČETO PREMIRJA: Indijski vojaki se v neposredni bližini Tespura (Asam) tradijo, da bi spravili v gibanje tank, ki je zapeljal v korito gorske reke. Foto: AP

Kennedyjevi razgovori z Macmillanom

WASHINGTON, 8. dec. (Reuter). Obveščeni krogi v Washingtonu izjavljajo, da se je predsednik Kennedy po izjavi Achesona dvakrat telefonično razgovarjal z britanskim premierom Macmillanom. O vsebini razgovorov niso povedali nobenih podrobnosti, menijo pa, da je Kennedy hotel prepričati Macmillana, da Achesonove izjave v nobenem primeru ne predstavljajo stališča ameriške vlade.

Liberalci bodo ponovno prevzeli funkcije

BONN, 8. dec. (AFP). Predsednik zahodnonemške liberalne stranke Erich Mende je danes izjavil, da zdaj sam ni pripravljen vstopiti v novo vlado. Po njegovih besedah bo jesenj prihodnje leto, ko se bo umaknil kancler Adenauer, položaj drugačen.

Mende je to izjavil po seji vodstva stranke, na kateri so razpravljali o sestavi nove zahodnonemške vlade. Člani liberalne stranke, ki so prisostvovali seji, so izjavili, da želi stranka čimprejšnjo sestavo vlade, in istočasno izrazili upanje, da bo pet ministrov, ki so odstopili, ponovno prevzelo svoje funkcije. To bodo po njihovih besedah sklenili v ponedeljek na sestanku komisije, v kateri so zastopani krščanski demokrati in liberalci.

Razgovori naše partijske delegacije v Rimu

Rim, 8. dec. (Tanjug). Delegacija Zveze komunistov Jugoslavije, ki se je udeležila X. kongresa KP Italije, se je v teh dneh sestala s predstavniki več komunističnih in delavskih partij. Vodja delegacije Lazar Koliševski in člana Krsto Bulajić in Janez Vipotnik so se razgovarjali z delegacijami komunističnih partij Sovjetske zveze, Mongolije, Francije, skandinavskih držav, Poljske, Bolgarije, Romunije, združene socialistične stranke Francije in drugimi. Ob teh stikih so ugotovili koristnost medsebojne izmenjave gledišč.

IZ VČERAJŠNJE DRUGE IZDAJE

Neodvisnost za Angolo!

NEW YORK, 8. dec. (Tanjug). Generalna skupščina je sinoči končala debato o problemu Angole. Večina govornikov je zahtevala, naj Portugalska konča kolonialistično politiko in prizna neodvisnost angolskemu ljudstvu.

Zinka Kunc 25 let v Metropolitanski operi

NEW YORK, 8. dec. (Tanjug). Uprava Metropolitanske opere je danes sporočila, da bodo 17. decembra svečano proslavili 25-letnico prvega umetniškega nastopa jugoslovanske pevke Zinke Kunc-Milanov. Tega dne bodo uprizorili opero »Andree Chenier«, v kateri bo pela glavno vlogo slavljenka, med odmorom pa bo priložnostna slovesnost, na kateri bosta govorila predsednik upravnega odbora Metropolitanske opere Greenway in generalni direktor te ugledne hiše Bing.

Zinka Kunc je prvikrat nastopila v Metropolitanki 17. decembra 1937 kot Leonora v »Trubadurju«. Odtlej je sodelovala pri 404 predstavah, od katerih so jih 49 prenašali po radiju. Ameriški listi poudarjajo, da je jubilej slavne jugoslovanske umetnice Zinke Kunc-Milenov edinstven v zgodovini Metropolitanske opere.

HOKEJ NA LEDU

Olimpija : Kranjska gora 6:1

Ljubljana, 8. dec. V prijateljski tekmi so hokejisti Olimpije nocoj na umetnem drsališču v Tivoliju premagali novega ligaša Kranjsko goro 6:1 (2:0, 2:0, 2:1). Pred 600 gledalci sta sodila inž. Kaltnekar (Jesenice) in Pavletič (Ljubljana). Gole so dosegli: Mlakar 3, Bošković, Volkar in Repina za Olimpijo, edini gol za goste pa je zabil Žvan. Čeprav brez Jana in Prosenca, so bili tudi tokrat Ljubljančani boljši in so zasluženo zmagali. Eni kot drugi so zapravili nekaj izrednih priložnosti. To posebej velja za napadalce Kranjske gore, ki so dvakrat zamudili zrelo situacijo za zmanjšanje razlike. Vsekakor pa je tekma koristila obema ligašema, ki se vneto pripravljata za začetek državnega prvenstva.

● Šolske avle iz zaporov

Pariški zapori »Santé« so bili pred dnevi objekt nenavadne protestne akcije. Zaradi akutnega pomanjkanja predavalnic na filozofski fakulteti je ministrstvo za prosveto obljubilo, da bo del prostorov v zaporih Santé spremenilo v predavalnice. Ker je obljuba ostala samo obljuba in je 25.000 slušateljev zahtevalo tudi dejanj, je 4000 študentov demonstriralo v neposredni bližini »Santé«, ki so jo obkolili močni policijski oddelki.

V Parizu je pomanjkanje prostorov, ne samo predavalnic, izredno hudo. Premalo je sob v »Univerzitetnem mestu«, premalo predavalnic, premajhne so študentovske restavracije, v katerih morajo študentje čakati ure in ure; odmerjeno jim je dvanajst minut, nakar morajo prostor za mizo odstopiti naslednjemu v vrsti.

Kot kaže, »Santé« vendarle ne bo postala univerza.

● Zanimiv detajl iz afere »Spiegel«

Hamburški tednik, »Hamburger Wochenpost«, je dva tedna preden je afera »Spiegel« dozorela, napovedal ves potek. V številki z dne 14. oktobra je napovedal:

Da bo sodni pregon proti »Spieglu« zaradi članka o Atlantskem paktu.

Da bo akcijo sprožil Strauss, čeprav bo do zadnjega ostal za kulisami.

Da bo Strauss na koncu vendarle prisiljen odstopiti.

Vsi se sprašujejo, kako je mogoče, da je zakotni in popolnoma nepoznani tednik prišel do tako strogo zaupnih informacij, kajti javnost (razen nekaj redkih abonentov morda) je zvedela za članek šele pred dnevi. Ne izključujejo celo možnosti, da je redakcija post festum izdala številko z nazaj pomaknjenim datumom, da bi si napravila reklamo.

● Z uvozom nad podražitev

Ministrstvo za zunanjo trgovino v Italiji je sklenilo povečati uvoz mesa, masla in olja, da bi zavrli naraščanje cen tem artiklom. Olje se je v primerjavi z lanskim letom podražilo za 16 odstotkov, meso za 4,5 odstotke, mlečni izdelki, predvsem maslo, pa za 4,1 odstotek.

Novembra so uvozili 108.000 stotov masla (oktobra 54.000) in 16.000 glav goveje živine.

● Nagrada za Nino

Direktor ameriške firme Wynn's Friction Proofing Products je odobril izplačilo nagrade v znesku 1000 dolarjev, ki jo je obljubil, ko se je na Atlantiku izgubila »Nina«, to je, natančna kopija ene izmed Kolumbovih ladij, s katero skuša skupina Špancev prepluti ocean. Nagrado je dobil commander Frank Anderson, pilot mornariškega izvidniškega letala, ki je »Nino« prvi zagledal.

● Odkrito ležišče torija v ZDA

V New Hamshoreju v ZDA so našli ležišča torijeve rude, ki jih ocenjujejo na desetine milijonov ton. Znanstveniki pravijo, da bodo ležišča prišla zelo prav pri proizvajanju atomske energije, ko bodo izčrpane druge, cenejše snovi, predvsem uran.

● Ponoči brez medvedjih pokrival

Britanska kraljeva garda slovi, med drugim, tudi zaradi košatih medvedjih pokrival, ki pa so zelo težka. Zato so sklenili, da nočne straže odslej ne bodo imele več medvedjega krzna na glavi, ampak samo navadne čepice, kakršne nosijo gardisti izven stražarskih dolžnosti. Podnevi, ko se okrog stražarskih hišic drenjajo turisti, pa bodo gardisti še vedno morali nositi kučme, kakršne nosijo že od bitke pri Waterlooju leta 1815.

● Elektrifikacija proge Moskva-Tiflis

Na dolžini 2500 km so popolnoma elektrificirali železniško progo Moskva—Tiflis. Najdaljša železniška proga, kar so jih doslej elektrificirali, pa je 5500 km transsibirske proge od Moskve do Bajkala. Vsa transsibirska proga, od Moskve do Vladivostoka, je dolga 9.946 km .

● Gospodarski plan za 1963. leto

Ljudska skupščina DR Nemčije je sprejela vladni načrt razvoja gospodarstva za leto 1963, v katerem se predvideva povečanje bruto proizvodnje za 5,5 % v primerjavi s 5,8 odstotka, kakor je bil predviden plan za letošnje leto. Vrednost industrijske proizvodnje naj bi se povečala za približno 5 milijard mark. Gospodarski plan daje prednost jeklarski industriji, elektrotehniki, strojegradnji in kemijski industriji. V kmetijstvu predvidevajo povečanje proizvodnje mesa in mleka za približno 6 %.

UPRAVLJANJE SKLADOV V OBČINSKIH STATUTIH

V preozkem krogu

Skladi, prek katerih financirajo v občinah večino javnih služb, razpolagajo v mnogih primerih z dosti večjimi sredstvi kot proračuni, ki se v glavnem omejujejo predvsem še na financiranje občinske uprave. Hkrati pa so ti skladi navadno bolj odmaknjeni širši javnosti kot proračuni. Zato je zanimivo videti, kako ta problem urejajo osnutki občinskih statutov.

Odločitev o organih in načinu upravljanja skladov prepuščajo nekateri osnutki statutov zakonu oziroma ustanovitvenemu aktu občinske skupščine. Iz razprav pa je moč ugotoviti, da v večini občin še naprej ostajajo pri sedanjih upravnih odborih skladov.

So pa tudi občine, kjer sodijo, naj bi sklade upravljali širši organi, kot so upravni odbori.

Dosedanja praksa je namreč pokazala, da so upravni odbori skladov marsikdaj gospodarili preveč odtrgano od občinskih ljudskih odborov ter da niso dovolj upoštevali smernic občinskih družbenih planov. Perspektivni plan neke občine v ljubljanskem okraju določa, da je treba sredstva šolskega sklada uporabljati tako, da bi praviloma vsako leto lahko zgradili novo šolo in s tem perspektivno urejali problematiko šolstva v občini. Upravni odbor šolskega sklada pa je hotel ravnati povsem drugače. Pod pritiskom trenutnih potreb in težil za tem, da bi sredstva sklada drobil za adaptacije. Dogaja se tudi, da upravni odbori skladov, ki štejejo vsega sedem do enajst članov, odločajo o znatnih sredstvih tudi takrat, ko niso sklepčni. V takih primerih dejansko gospodari morda z več stomilijonskimi sredstvi le pet, šest članov upravnega odbora, saj tudi občinski ljudski odbori včasih le formalno potrjujejo zaključne račune skladov. Do tega pride predvsem zato, ker mnogi odborniki premalo poznajo te probleme. Znan je, denimo, primer iz občine Ljubljana-Center, ko je občinski ljudski odbor sprejel poročila o delu skladov brez vsakršne razprave.

Zato določajo osnutki nekaterih občinskih statutov (n. pr. jeseniški, radovljiški, kranjski), naj bi v prihodnje upravljale sklade širše skupščine. Le-te naj bi sestavljali člani občinskih skupščin ter zastopniki delovnih organizacij in drugih pravnih oseb, ki prispevajo ali uporabljajo sredstva skladov. Na ta način naj bi zagotovili večjo javnost v upravljanju skladov ter bolj objektivno in gospodarno uporabo sredstev.

Odpira pa se še nadaljnje vprašanje: v kakšni meri naj bi gospodarjenje z občinskimi skladi obravnavali tudi zbori občanov. Določila v osnutkih občinskih statutov, ki se tičejo tega vprašanja, se zdijo anomalična. Medtem ko vsi osnutki statutov določajo, da morajo predlog in izvršitev občinskega proračuna obravnavati tudi zbori občanov, pa skoraj nikjer ne najdemo določila, da to velja tudi za programe in zaključne račune skladov, čeprav le-ti gospodarijo z dosti večjimi sredstvi kot proračuni. V tem pogledu večina statutov pač povzema samo dosedanjo prakso. Toda, ali ni ta praksa že pomanjkljiva?

Le v nekaterih občinah gredo korak naprej. Tako določa osnutek radovljiškega statuta, da je treba javnost seznaniti s tem, kako se uporabljajo sredstva skladov; poseben člen tega statuta pravi, da se morajo finančni načrti, programi in zaključni računi skladov objaviti, lahko pa se po objavi obravnavajo na zborih občanov. Enako pravi tudi osnutek kamniškega statuta. V občini Ljubljana - Vič - Rudnik so tudi doslej zbori občanov že obravnavali gospodarjenje s skladi. Podobne težnje skušajo uveljaviti še v nekaterih ljubljanskih občinah. Nekateri osnutki statutov pa določajo le dolžnost upravnih odborov skladov, da o svojem gospodarjenju poročajo občinski skupščini ali pa to vprašanje sploh prepuščajo posebnemu občinskemu odloku oziroma aktu o ustanovitvi skladov.

Prav tako večina osnutkov statutov ne določa dolžnosti občinske skupščine, da poroča občanom o uporabi sredstev, ki se stekajo, denimo, iz dopolnilnega proračunskega prispevka. Ali ni tudi ta pomanjkljivost v statutih odsev preživele prakse?

Miro Zakrajšek

KOZERIJA

Vsega je kriv potrošnik

Letos nam je zima zagodla, da je joj. Že pred 14 dnevi je zapadel sneg, mraz pritiska že teden dni in vse kaže, da bo še dolgo škripalo pod nogami. Ni čudno, da moški in ženski svet kupuje toplo obleko in obutev.

»Poglej, kako lepe, tople škorenjčke ima Breda,« mi je ondan namignila boljša polovica. Ker za takšne migljaje ni treba imeti Einsteinove pameti, sem takoj vedel, v katerem grmu tiči zajec. Urno sem se zapodil v prvo trgovino po zimske škorenjčke.

»Ženskih škorenjčkov pa nimamo, neeee,« je zagostolela tisti neeee prodajalka in me še pogledala ni, ker je že stregla drugi stranki.

Na, sem si mislil, prava reč. Grem pa h konkurenci!

V drugi trgovini so zmajevali z glavo. »Danes smo dobili dva para. V sekundi sta bila prodana...«

V tretji trgovini so mi pomolili en par številka 34 in enega številka 43. Škoda, da žena ni Japonka ali Hotentotka...

V šesti trgovini se mi je prodajalec zarežal. »Škorejčke s kožuhovino? Človek, ste ob pamet? Pojdite raje na eno turško, to boste zanesljivo dobili...«

V sedmi trgovini so se prihuljeno hihitali, ko sem vprašal po šorenjčkih s kožuhovino, v naslednji so me gledali jezno, kot da brijem iz njih norce, ali pa so prestrašeno zijali vame, kot da sem pravkar pobegnil iz Studenca.

V 14. trgovini sem položil orožje. Besen sem odvihral domov in začel tuhtati.

Kmalu se mi je posvetilo, da je tu pravzaprav vse v najlepšem redu. V tovarnah pravijo, da jim je skrb, zadovoljiti potrošnika, najvišji ideal. No, poglejte! Zdaj so trgovine polne sandal, mokasinov, špičakov, coklic, salonarjev, opank, natikačev in druge takšne drobčkane robe. Ni pa škornjev. Narod pa hoče škornje. In ker narod ne kupuje v tej zimi tistega drobiža, bo trgovina popustila nekaj dinarjev, v izložbah bo napisano »Razprodaja« — in potrošniki bodo dobili poceni letno obutev. Enako bomo naredili poleti — za zimsko obutev. Torej, poleti dobimo škorejčke s kožukovino ceneje. V razprodaji.

Zadnjič sem nekje slišal, da tovarnam obutve trda prede. Če je to res, je to silna krivica. Tovarne ponujajo potrošnikom vse mogoče — in še poceni, v razprodaji — kupec pa trmoglavo hoče prav tisto, česar ni dobiti.

To je po mojem znak očitne trme.

Zato pravimo, da je vsega kriv — potrošnik!

Jure Sršen

Turistično sodelovanje z Italijo

V okviru turističnega sodelovanja med Splitom in okolico ter pokrajino Abruzzi e Molise bo prvič letos silvestrovala skupina naših turistov v Italiji, skupina italijanskih pa pri nas. Ladja »Jugoslavija« bo izplula iz splitskega pristanišča 30. decembra z domačimi turisti, 31. decembra pa bo pripeljala v Split več kot 200 italijanskih gostov, ki se bodo v mestu pod Marjanom poslovili od starega leta in pričakali novo.

Aranžmaje za italijanske goste bodo uredile njihove turistične agencije, za naše goste, ki bodo lahko izbrali za srečanje z novim letom Pescaro ali Rim, pa podjetje Putnik.

B. Tomić

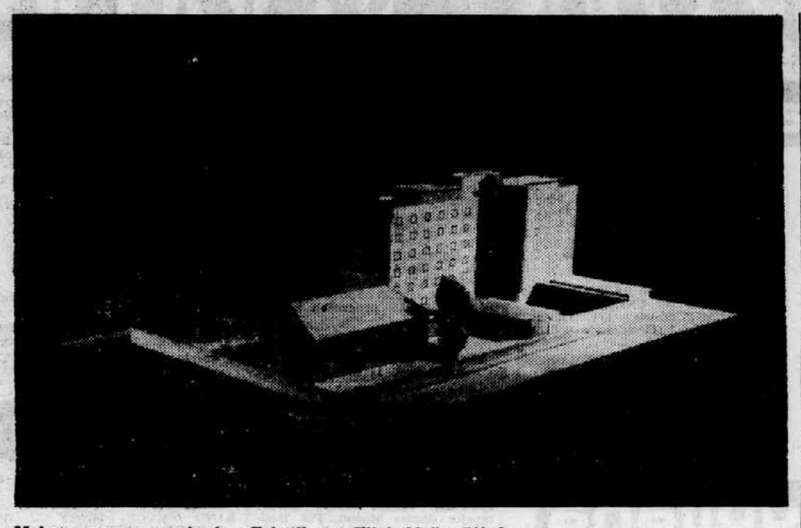

Maketa novega poslopja »Tekstil« v Ulici Moše Pijade.

7000 kvadratnih metrov novih prodajnih površin

Na ruševinah starinskih hiš v ulici Moše Pijade v Ljubljani bo že prihodnje leto zraslo poslopje za trgovino s tekstilnim blagom

V Ljubljani je še vedno močno pereče pomanjkanje sodobnih trgovinskih prostorov. Marsikje še vedno vidimo v trgovinah dolge »repe« in gnečo. Razumljivo je, da v takšnih razmerah potrošnik ne more biti niti hitro niti kulturno postrežen. Zato je več kot dobrodošel vsak nov trgovinski lokal in vsak kvadratni meter novih prodajnih površin.

Ljubljančani, ki jih je te dni pot zanesla po ulici Moše Pijade proti Trubarjevi cesti, so videli nasproti nekdanjega Mestnega kopališča gradbene delavce, ki že nekaj tednov odstranjujejo na koncu ulice Moše Pijade starinske pritlične in enonadstropne stavbe. V kratkem bo ta del stare Ljubljane izginil in na očiščenem bo že konec prihodnjega leta stala moderna, sedemetažna zgradba za trgovino s tekstilnim blagom.

Grosistično trgovinsko podjetje »Tekstil«, ki financira gradnjo te nove stavbe, se je že dolga leta borilo predvsem z občutnim pomanjkanjem skladiščnega prostora. V šestih skladiščih, ki so razmetana na raznih koncih, ima podjetje le 1818 kvadratnih metrov površine, medtem ko bi glede na obseg prometa (letni obseg okrog 5000 ton blaga ali 650 vagonov) potrebovalo vsaj 5000 kvadratnih metrov prostora. Predvsem ta občutna stiska v skladiščnem prostoru je prisilila podjetje, da je začelo z lastnimi sredstvi graditi novo stavbo.

V novem objektu, ki ga gradi »Tehnika«, bo imelo podjetje dovolj prostora za nadaljnji razvoj, saj bo v 6 nadstropjih skoraj 7000 kvadratnih metrov prodajnih površin (točno 6960 kvadratnih metrov). Podjetje bo pritlične prostore z dolgim prizidkom in prvi dve nadstropji uredilo kot trgovinski lokal, ki bo namenjen potrošnikom, ostala nadstropja pa so namenjena kupcem detajlistične trgovinske mreže. Transport v novem objektu bo sodobno urejen — med nadstropji s tremi dvigali, v nadstropjih pa z vozički.

Ko bo konec leta 1963 nova stavba dograjena, bo dobila dostop ne samo iz ulice Moše Pijade, marveč tudi skozi posebno pasažo iz Miklošičeve ulice. Tako bodo Ljubljančani dobili sredi mesta nov, sodobno urejen trgovinski lokal, seveda pa bo z novo zgradbo precej pridobil tudi ta predel Ljubljane, saj se je novemu poslopju moralo umakniti kar osem starinskih hiš. In slednjič ni odveč povedati, da je moral investitor zaradi rušitev preskrbeti 40 novih stanovanj; tako se je precej družin preselilo iz starih, nesodobnih stanovanj v moderne stanovanjske zgradbe.

I. P.

Združitev treh premogovnikov

Po večmesečnih pripravah so se te dni združili srednjebosenski premogovniki. Premogovniki Zenica, Kakanj, Breza in Bila bodo odslej poslovali kot enoten kolektiv. Sedež tega največjega bosensko-hercegovskega premogovnika bo v Zenici. V njem je zaposlenih nad 9.400 rudarjev, ki nakopljejo letno približno dva in pol milijona ton premoga. Na področju teh premogovnikov so velikanske zaloge rjavega premoga, katerega izkoriščanje je zagotovljeno za 150 let. Strokovnjaki pa pravijo, da je v tem delu Bosne v zemlji najbrž še več premoga.

Proizvodne zmogljivosti v določenih premogovnikih niso najbolje izkoriščane. Produktivnost dela ni bila zadovoljiva. Na drugi strani je bilo v ločenem delovanju teh podjetij težko pričakovati, da bi bila kos težavam v organiziranju sodobnejšega proizvodnega procesa. Sedaj so sestavili program, po katerem bo premogovnik v Kaknju povečal proizvodnjo že za 1,200.000 ton, premogovnik v Zenici za 700 tisoč do 800.000, v Brezi pa za 200.000 ton letno.

E. E.

Delovni čas v trgovinah po potrebah potrošnikov

V Gospodarski zbornici Zagreba že dalj časa razpravljajo o spremembi delovnega časa v trgovinah, ki ga je treba prilagoditi potrebam potrošnikov. Ti so po veliki večini zaposleni dopoldne, zato je na primer promet nadrobne trgovine z industrijskim blagom v popoldanskih urah še enkrat večji kakor dopoldne, največji pa je med 18. in 19. uro, ko trgovine že zapirajo. Zadnji predlaga zbornica, da bi trgovine poslovale dopoldne le tri ure, zato pa popoldne štiri ure. Odprli bi jih šele ob 9. uri, tako da bi poslovale od 9. do 12. in od 16. do 20. ure. Izračunali so, da bi se s tem povečala zmogljivost trgovin za 21 odstotkov. Ker je lani znašal promet nadrobne trgovine v Zagrebu 52,7 milijarde din, bi predlagana sprememba delovnega časa omogočila povečanje zmogljivosti trgovine za promet nad 11 milijard din. Učinek bi bil enak kakor če bi pri sedanjem delovnem času povečali prodajni prostor trgovin za 12.000 kv. metrov, kar bi zahtevalo stroške v višini 2,5 milijarde din. Za ta denar pa je mogoče zgraditi dve veleblagovnici velikosti zagrebškega podjetja Nama.

Ukinjena odredba o mletju pšenice

Sekretariat ZIS za trgovino in turizem je izdal odredbo po kateri preneha veljati v začetku oktobra izdana odredba o mletju pšenice in rži. Kakor je znano, je bil ob novi ureditvi cen moke in kruha z odredbo izdan predpis, po katerem so morali mlini od 100 kg pšenice izmleti 80 kilogramov moke, in sicer 55 kilogramov krušne moke tipa 1000 in le 25 kg bele moke tipa 400 in 600. Potreba po taki ureditvi pa je med tem odpadla. Razen tega je izvajanje odredbe povzročilo določene težave v tistih področjih naše države, kjer je potrošnja bele moke v razmerju s krušno moko mnogo večja in kjer je treba za pravilno preskrbo trga z moko zmleti več bele moke in manj krušne moke. Z ukinitvijo obveznega razmerja med belo moko in krušno moko pri mletju bodo odpadle tudi določene motnje, ki smo jih v zadnjem času opažali pri preskrbi z moko v nekaterih predelih Slovenije.

Poslednji odsek ceste bratstva in enotnosti

Komaj mesec dni po dovršitvi letošnjega odseka avtomobilske ceste bratstva in enotnosti od Paračina do Osipaonice so se začele priprave za zgraditev poslednjega odseka te ceste od Osipaonice do Beograda v dolžini 58,5 kilometra. Imenovan je že glavni štab mladinskih delovnih brigad s komandantom Zdravkom Krvino. Na delovni akciji, ki se bo začela 15. aprila, bo prihodnje leto sodelovalo 25.000 mladincev in mladink. Čeprav je ta poslednja trasa ceste krajša, bo vendar zahtevala obsežna dela. Po že pripravljenih načrtih poteka trasa po zelo valovitem terenu, kar bo zahtevalo 1,56 milijona kubikov odkopov in 1,37 milijona kubikov nasipov, razen tega pa zgraditev 192 propustov in 8 mostov. Cesto bodo speljali najprej v zahodni smeri po dolini Ralje, nato pa proti severu do krožne ceste pod Avalo. Ni pa še določeno, kako bodo speljali cesto skozi Beograd.

Hkrati bo treba prihodnje leto zgraditi še poslednje kilometre ceste v Makedoniji na odseku Demir Kapija - Udovo ob Vardarju. Ta del ceste bodo gradili mladinci, ki služijo kadrovski rok v JLA. Računajo, da bosta oba odseka ceste zgrajena do konca oktobra prihodnjega leta, ko bo ta moderna avtomobilska cesta zgrajena v vsej dolžini 1100 km od Ljubljane do Gjevgjelije.

Traktorji za Norveško

Stockholm, 9. dec. (Tanjug). — Dve norveški uvozni podjetji sta podpisali z industrijo motorjev in traktorjev v Rakovici pogodbo za dobavo prvih deset traktorjev tipa »Zadrugar«, ki jih bodo uporabili v norveškem kmetijstvu. Norveški kmetijski institut že dela podrobne poizkuse s temi traktorji in proučuje možnosti za njihovo širšo uporabo v tej državi.

Te dni je bila zaključena tudi dobava stotih motorjev za motorne čolne, ki jih je izdelala tovarna Tomos za Norveško. Po predvidevanjih norveških partnerjev obstajajo možnosti za nove večje dobave teh motorjev v prihodnosti.

Z GOSPODARSKEGA SODIŠČA

Z obratnimi sredstvi gradili počitniški dom

Okrožno gospodarsko sodišče v Ljubljani je nedavno obsodilo Splošno gradbeno podjetje »Gorenjc« v Radovljici na plačilo skupne denarne kazni v znesku 450.000 dinarjev, bivšega direktorja gradbenega podjetja J. N. na skupno denarno kazen 20.000 dinarjev, bivšega računovodjo A. S. pa na skupno denarno kazen 26.000 din.

Podjetje in omenjeni osebi so odgovorni za kršitev predpisov Zakona o prispevku iz dohodka gospodarskih organizacij, Uredbe o knjigovodstvu gospodarskih organizacij in Zakona o sredstvih gospodarskih organizacij, ker so nenamensko uporabljali obratna sredstva, za 1961. leto niso nastavili zbirne glavne knjige mesečnih bruttobilanc, in niso opravili vseh potrebnih knjigovodskih vpisov.

Pri nenamenski uporabi obratnih sredstev odpade največji delež — blizu 10 in pol milijona dinarjev na gradnjo doma SGP »Gorenjc«, ki so ga zgradili v Kranjski gori.

Da bi nameravano gradnjo lahko financirali iz obratnih sredstev, so stavbo fiktivno vodili kot bivalnico za svoje delavce, čeprav so jo že na začetku namenili za počitniški dom, ki bi ga pa seveda smeli financirati samo iz sredstev sklada skupne uporabe.

Čeprav dom začasno res uporabljajo za nastanitev delavcev podjetja, ki so zaposleni na gradbiščih v Kranjski gori in bližnji okolici, to domu ne daje značaja začasnega gradbenega objekta, kot so montažne in lesene barake ali zidani provizoriji, temveč predstavlja trajen gradbeni objekt družbenega standarda pa naj služi za potrebe počitniškega doma delovnega kolektiva, ali pa kot trajna stanovanjska stavba za delavce podjetja.

Sodišče je v sodbi, ki še ni pravnomočna, kot oteževalno okolnost upoštevalo dejstvo, da so inkriminirani gospodarski prestopki po svojem obsegu in pomenu znatnejša kršitev predpisov in jih je zato bilo treba oceniti kot dejanja s težjo stopnjo družbene nevarnosti.

KOMPEZIRALI SO NEDOSPELE TERJATVE

S sodbo, ki še ni pravnomočna in jo je na nedavni glavni obravnavi izreklo Okrožno gospodarsko sodišče v Ljubljani, sta bila obsojena na plačilo denarnih kazni Veletrgovina Prehrana, v znesku 100.000 din in direktor omenjene organizacije I. P. na plačilo 10.000 dinarjev.

Oba sta po ugotovitvah sodišča odgovorna za gospodarski prestopek, ker sta prekršila predpise odloka o poravnavi določenih dolgov in terjatev gospodarskih organizacij (Ur. l. FLRJ 6/62) in navodilo za izvršitev tega odloka s tem, ker sta v pregledu dolgov in terjatev zapadlih v plačilo do konca lanskega leta navedla Narodni banki tudi terjatev v znesku 813,193.626 din. Ta terjatev, ki jo je imela Prehrana do koprskega podjetja »Imex« do konca minulega leta še ni dospelo vplačilo.

Direktor Prehrane je dal računovodstvu fakturo za podjetje »Imex«, ki so jo izstavili februarja letos, datirali z 31. XII. 1961, čeprav vseh dobav po izstavljenih fakturah sploh še niso opravili.

KITAJSKI CILJI

Indijsko kitajski spor, ki je prerasel v oborožen spopad in ki so ga Kitajci prav tako spektakularno, kot so ga začeli, 21. novembra prekinili z enostranskim sporočilom, da se umikajo na »črto dejanske kontrole« iz leta 1959, je zbudil v svetu najrazličnejše kombinacije in ugibanja o nagibih, ki so privedli Peking do tega, da se je iz »hladne vojne« z Indijo spustil v »omejeno vročo vojno«. Novinar z delhijskega radia, Mohanjeet Grewal meni, da so Kitajci želeli predvsem gospodarsko pritisniti na Indijo in povzročiti njen ekonomski zlom. Takole piše v pariškem Expressu:

»Če me kdo vpraša, kaj pomenijo obmejni incidenti s Kitajsko — je rekel Nehru v parlamentu 1959 — moram odkrito priznati, da nimam pojma, kaj imajo za bregom naši nasprotniki.« Enaka negotovost vlada glede tega še danes, tri leta po tej izjavi, potem ko so Kitajci množično napadli na meji, naenkrat prekinili ogenj in se enostransko odločili, da umaknejo svoje čete.

Pekinška politika je bila vedno v tem, da je Kitajska zelo nedoločeno formulirala svoje ozemeljske zahteve in da jih je skušala prikazati kot nepomembno vprašanje, ki ga bo mogoče urediti brez težave. Med pogajanji, ki so bila uvod v indijsko-kitajski sporazum iz leta 1954 (preambula v ta sporazum vsebuje tudi znanih »pet načel« koeksistence), je indijski veleposlanik zahteval, naj ne puste ob strani nobenega spornega vprašanja. Ču En Laj je takrat dejal, da bodo med državama, ki imata tako dolgo mejo, nujno vznikla sporna vprašanja, ki pa jih bo mogoče mirno rešiti, ko bo prišel čas za to.

100.000 KVADRATNIH KILOMETROV

Šele septembra 1959, v odgovoru na protestno pismo, ki ga je poslal Nehru spričo množečih se obmejnih incidentov, je Ču En Laj določeno formuliral kitajske zahteve. Le-te so zajemale 100.000 kvadratnih kilometrov ozemlja. Ču En Laj je ob tem poudaril, da obmejna vprašanja v nobenem primeru ne smejo vplivati na indijsko-kitajsko prijateljstvo. Še lani je kitajski zunanji minister Chen Yi na ženevski konferenci o Laosu, v času, ko so bili obmejni spopadi vse bolj pogostni, dejal svojemu indijskemu kolegu, Krišni Menonu, da ni govora o tem, da bi obmejna vprašanja reševali z vojno.

Jasno je, da Kitajska ni začela vojaških operacij zato, da bi zasedla sporno ozemlje. V tem smislu se je izrazil tudi premier Nehru: »Ne gre za obmejni spor. To, za kar gre v tem konfliktu, je tako megleno, tako ogromno, tako nejasno, tako globoko in tako kompleksno, da lahko rečemo, da pomeni najnevarnejšo rokavico, kar nam jih je kdaj kdo vrgel.«

Kitajcev niso zamikala niti sporna ozemlja niti ljudje, ki tam prebivajo. Če bi jih imeli, bi seveda to pomenilo prednost zanje. Dobili bi namreč daljšo mejo s Pakistanom, ki bi ga radi odtegnili iz zahodne zveze, pa z Afganistanom, za katerega so mnenja, da sodi bolj v njihovo kot pa v sovjetsko vplivno področje. Nova meja bi zagotovila varnost tudi novi cesti, ki so jo zgradili prek spornega ozemlja Aksai Chin in ki povezuje Tibet s Kitajsko. Razen tega bi nova meja omogočila boljšo kontrolo, kar bi preprečilo pripadnikom plemena Khambas beg iz Tibeta.

Toda vsi ti razlogi niso zadostni, da bi opravičili vojaško merjenje sil v oboroženem konfliktu, ki so ga Kitajci sprožili pred dobrim mesecem. Ta konflikt ima globlje vzroke. Vojna Kitajske proti Indiji je hkrati vojna proti ponižanjem, ki so jih Kitajci prestajali v preteklosti, proti težavam, s katerimi se bore zdaj in proti nevarnostim, ki se lahko pojavijo v prihodnosti.

Brez dvoma je ta vojna lahko tudi maščevanje nad britanskim imperializmom, ki je z indijskega ozemlja vsiljeval v preteklosti Kitajski najrazličnejše poniževalne pogodbe in netil upore v Tibetu.

ŠTEVILNI POVODI

Kitajska ofenziva je naperjena tudi proti ameriški prisotnosti v Aziji in to prisotnost še poudarja. Kitajci vedo, da se ne morejo lotiti nobenega drugega soseda, ne da bi pri tem direktno naleteli na ameriške sile, ki tem sosedom jamčijo varnost. S tem da so usmerili udarec proti »nevtralistični« Indiji, so pokazali, da je Kitajska vojaška sila, s katero je treba računati, hkrati pa tudi to, da Indija ni zares nevtralna, ker bo morala spričo napada nujno zaprositi za ameriško pomoč. V tem primeru ne more imeti nobenega upanja, da bi dobila sovjetsko pomoč.

Operacija naj bi tudi dokazala Sovjetom, da je »indijska neangažiranost« samo fasada in naj se zato v bodoče bolj prepustijo kitajskim ocenam azijskih zadev.

Kitajska ima tudi proti Indiji veliko pritožb. Najprej ji očita nevtralizem. Kitajci pravijo, da je izražanje socialističnega mišljenja in čustvovanja v Indiji samo prazno čenčanje; kako bi Indija sicer mogla imeti dobre, celo odlične odnose s svojimi bivšimi imperialističnimi gospodarji. Še bolj jim »gredo na živce« dobri odnosi, ki jih ima Indija z ZDA, in grdo gledajo na ameriške investicije v Indiji, ki naraščajo.

Najvažnejši razlog za kitajsko sovražnost do Indije pa je prisotnost Dalai lame v Indiji. V Indiji in v svetu ponavadi podcenjujejo bes, ki ga ta prisotnost zbuja na Kitajskem. Kitajci ne morejo pozabiti, da je Dalai Lama na indijskem ozemlju dal prvi dramatični opis svojega bega iz Tibeta. Indija je nudila zatočišče Dalai Lami in 13.000 Tibetancem, ki so pribežali z njim, Kitajci pa imajo to za sovražno dejanje; po njihovem je Indija nudila zatočišče izdajalcem in kontrarevolucionarjem.

Kitajcem tudi ni po volji, da se v Aziji vedno omenjata dve veliki sili, Kitajska in Indija. Po njihovem je v Aziji samo ena velika sila. Še manj jim ugaja primerjava gospodarskega razvoja v obeh državah. Kitajci nedvomno upajo, da bodo zavrli počasni, a stalni gospodarski napredek Indije s tem, da jo bodo prisilili, da del sredstev uporabi za krepitev vojaških sil.

PREK LADAKA

Tudi Nehrujeva osebnost draži Kitajce. Ni jim všeč njegova popularnost pri obeh velikih, njegov ugled med neangažiranimi državami in njegova priljubljenost v Indiji. Vedo, da je njegova prisotnost glavna ovira za razširjanje komunizma v Indiji. Često so ga skušali diskvalificirati, bodisi s tem, da so ga razglašali za lutko imperializma, bodisi s tem, da so vsakikrat, kadar je izrazil pripravljenost za pogajanja, izzvali nove incidente. Če ne bi bilo njega, bi jim bilo veliko laže vsiliti svojo nadvladO v Aziji in v neangažiranem svetu. Indijci so bili najprej presenečeni nad sovražnostjo Kitajcev, sovražnostjo, katere vzrokov niso poznali. Počasi pa so spoznali, da so glavna žrtev kitajske besnosti, čeprav le eden izmed najmanj bolečih trnjev v njihovi peti. Zato so že pred nekaj leti ustrezno prilagodili svojo politiko. Indijci so začeli graditi cesto prek Ladaka, da bi dobili komunikacijo za prevoz čet do meje, in zgradili center za urjenje alpinskih čet.

Pri tem je šlo za usklajeno politiko in ne za to, kot so nekateri trdili, da je Krišna Menon popustil tistim, ki so opozarjali na aktualnost kitajske nevarnosti. Del nacionalnih sredstev so Indijci usmerili v obrambne napore, ta del je bil sicer skromen, pač v sorazmerju z nacionalnimi zmožnostmi. Pa tudi če bi Indijci vse svoje nacionalne vire dali za obrambne namere, se ne bi bili sposobni upreti tako množičnemu napadu, kot so ga pred nedavnim sprožili Kitajci; upropastila pa bi svoj gospodarski program, ki ga že štirinajst let potrpežljivo izvaja. Sicer pa je malo armad na svetu, ki bi se takemu napadu lahko uspešno postavile po robu.

NEVTRALIZEM

Glavna nevarnost v današnjem položaju je ta, da bo Indija prisiljena, kot nekateri upajo, opustiti politiko neangažiranja, kar bi pomenilo, da bi izgubila večino simpatij, ki jih prav zaradi take politike danes uživa v izvenblokovskem svetu. Bila bi resna stvar, če bi kitajski napad v Indiji za dalj časa ali za vedno diskreditiral socialistične sile. Celo Zahodnjaki ne bi imeli prav nobenega razloga, da bi se veselili razvoja v taki smeri. Misel, da lahko nerazvita dežela Azije, Afrike ali Srednjega vzhoda dlje časa vodi politiko, ki ne bi bila socialistično usmerjena, je utvara; šitirinajstletna praksa dokazuje, da za tako utvaro ni nobenega opravičila. Te dežele namreč nimajo niti sredstev in časa, da bi izvedle svoj gospodarski razvoj po metodah zahodnega liberalizma. Desničarski prozahodni režim se sicer v takih državah lahko nekaj časa obdrži, toda prej ali slej se bo zrušil pod pritiskom velike večine, pokopal bo pod seboj ugled Zahoda in odprl vrata režimu skrajne levice.

V preteklosti so se Indijci vedno strnili okrog smeri, ki jo je izbral Nehru. Če bo sedanja kriza sprostila številne notranje sile in če bo le-tem uspelo preglušiti Nehrujev glas in pritegniti Indijo v zahodni blok, potem bodo Kitajci lahko rekli, da so dosegli pomembno zmago, pa čeprav zapustijo vse ozemlje, ki so ga bili zasedli.

MOHANJEET GREWAL

OBVESTILA ▶ SPOREDI ▶ MALI OGLASI

Izdaja in tiska Časopisno podjetje »Delo«, Ljubljana, Tomšičeva 1—3. Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva 2. Uprava: Tomšičeva 1, telefoni 22-522 do 22-526. — Oglasni oddelek: Ljubljana, Titova 2, tel. 21-896. — Prodajni oddelek: Ljubljana, Titova 1, telefon za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje naročnike 21-832. — Poštni predal — 29. — Brzojavni naslov »DELO« Ljubljana. — Žiro račun pri Narodni banki, Ljubljana 600-11-1-167. Mesečna naročnina 850 din. Rokopisov ne vračamo.

Gledališče

DRAMA

Ponedeljek, 10. dec., ob 20: Zupančič: HIŠA NA ROBU MESTA. Predstava v počastitev spomina igralca Draga Makuca. (Vstopnice so dosegljive od 10.30 do 12. ure pri vratarju v Drami, od 17. do 20. ure pa pri dramski blagajni.)

Torek, 11. dec., ob 19.30: Marceau: JAJCE (komedija). Abonma C. (Vstopnice so tudi v prodaji. — Mladini do 16 let neprimerno.)

Nocojšnja predstava za abonma Dijaški 8 večerni odpade. Predstavo »Romulusa Velikega« dobi ta abonma kasneje.

OPERA

Torek, 11. dec., ob 19.30: Verdi: RIGOLETTO. Gostovanje ljubljanske Opere v Zagorju. — Za abonma in izven.

Sreda, 12. dec., ob 19.30: Orff: PREMETENKA. Abonma K. — (Vstopnice tudi v prodaji.)

MESTNO GLEDALIŠČE
Gledališka pasaža

Torek, 11. dec., ob 19.30: B. Hofman: DAN IN VSI DNEVI. — Abonma Mladinski III. (Klara — Murkova.) (Vstopnice tudi v prodaji.)

Ob 21: S. Stojanović: NEVARNE VODE. Izven. V menzi Študentovskega naselja pod Rožnikom.

Sreda, 12. dec., ob 19.30: K. Čašule: SOCIALISTIČNA EVA. — Abonma Mladinski II. (Vstopnice tudi v prodaji.)

RTV Ljubljana

SPORED ZA PONEDELJEK

5.00—8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — 8.05 Jugoslovanske zborovske skladbe v izvedbi »KUD Abrašević« iz Beograda in »KUD Proletera« iz Sarajeva — 8.25 Melodije od včeraj — orkestri od danes — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.25 Osmi godalni kvartet Quincyja Porterja — 9.45 Romunska narodna glasba — 10.15 Prizori iz 3. dej. Puccinijeve opere La Boheme — 10.35 Naš podlistek — 10.55 Vsak dan nova popevka — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.05 Radijska kmečka univerza: Franc Cimerman: Vpliv klimatskih in rastlinskih faktorjev na razvoj čebeljih družin — 12.15 Igrajo in pojo Logarski fantje — 12.30 V paviljonu zabavne glasbe — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Popoldanski glasbeni ekspres — 14.05 Naši znameniti operni solisti — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Ansambel Larry Adler in zabavni orkester Ray Coniff — 15.40 Literarni sprehod: H. G. Wells: Vešča — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Obdobja slovenskega samospeva, 8. oddaja:Na prehodu v nov čas: češki mojstri Hoffmeister, Prochazka, Michl, Beran — 17.40 Dvajset minut ob glasbenem avtomatu — 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu — 18.10 Prvi večerni ples — 18.30 Poje komorni zbor iz Maribora p. v. Rajka Sikoška — 18.45 Radijska univerza: Milan Bartoš: Koncepcija zunanje politike po osnutku ustave — 19.00 Obvestila — 19.05 Glasbene razglednice — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00—22.00 Koncert simfoničnega orkestra RTV Zagreb, dirigent Antonio Janigro, solist Ricardo Odnoposoff — skupni program JRT, studio Zagreb — vmes ob eca — 21.00—21.15 Novo v znanosti — 22.15 Romantičnim plesalcem — 22.50 Literarni nokturno — 23.05 Zadnji ples pred polnočjo — 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

DRUGI PROGRAM

19.00 Napoved II. programa — poročila — 19.05 Napredujte v angleščini, 25. lekcija — 19.20 Venec na Wolfov grob, II. — 20.00 Ne vse — toda vsakomur nekaj — 20.30 Radijski dnevnik II. programa — 20.45 Zabavni omnibus — 22.00—22.15 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda II. programa za naslednji dan.

TELEVIZIJA

SPORED ZA PONEDELJEK
Na kanalih 5, 6, 11 in 9 (Krvavec, Nanos, Kum, Slajme) s pretvorniki

16.25 Podelitev Nobelovih nagrad — prenos iz Stockholma ((Eurovizija)
18.30 »Butalski grb« — zadnja lutkovna igra iz serije Butalci (Ljubljana)
19.00 »Triglav poizmi« — dokumentarni film (Ljubljana)
19.15 Za vas in vašo družino (Beograd)
19.30 TV obsornik (Ljubljana)
20.00 TV dnevnik (Beograd)
20.30 Tedenski športni pregled (Beograd)
20.45 O. Wilde: »Cantervillski duh« — TV igra (Beograd)
21.45 TV tribuna — položaj žene v prednačrtu ustave (Zagreb)

V torek, 11. decembra — NI TELEVIZIJSKEGA SPOREDA

Kino

UNION: amer. barvni CS film POTOVANJE V SREDIŠČE ZEMLJE. Režija Henry Levin. Igrajo: James Mason, Pat Boone, Arlene Dahl. Tednik FN 49. Predstave ob 15, 17.30 in 20. — Ob 10. uri matineja istega filma. Prodaja vstopnic od 9 do 13 in od 14 dalje.

KINO KOMUNA: domači film KOZARA. Režija: Veljko Bulajić. Igrata: Bert Sotler, Olivera Marković. Tednik FN 49. Predstave ob 15, 17.30 in 20. uri. — Prodaja vstopnic od 14. ure dalje.

KINO SLOGA: domači film JUNAKI ŠPORTNIH AREN. Režija: Olivera Gajić. — Glavne vloge: Naši vrhunski športniki. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Tednik. Prodaja vstopnic od 9 do 13 in od 14 dalje.

KINO VIČ: ital. film ZAVOŽENO ŽIVLJENJE. Režija: Mauro Bolognini. Igrata: Jean Paul Belmondo, Claudia Cardinale. Tednik FN 49. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. — Prodaja vstopnic od 9 do 13 in od 14 dalje.

KINO ŠIŠKA (NOVI): ital. barvni film MASCEVANJE VIKINGOV. Režija: Giacomo Dentilomo. — Igrata: Cameron Mitchell, Isabelle Cory. Tednik FN 49. Predstave ob 16, 18 in 20. uri. Prodaja vstopnic od 9. do 13. in od 14. ure dalje.

KINO SAVA (prej ŠIŠKA): amer. CS film TRIJE EVINI OBRAZI. Režija: Nanelli Johnsen. Glavne vloge: Joan Woodword, David Niven. Tednik FN 48. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

MLADINSKI KINO: ameriško-ital. film VOJNA IN MIR — II. del, ob 10 in 15. Film za mladino od 14. leta starosti dalje. — Prodaja vstopnic od 9 do 11 in od 14 dalje.

KINO »TRIGLAV« — LJUBLJANA: sovj. barv. film LETA MLADOSTI. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KINO VEVČE: amer. CS film DNEVNIK ANNE FRANK, ob 20.

KINO »DOM« — KAMNIK: meh. barvni film PESEM UPORNIKA, ob 20.

KINO BLED: ital. film NEPREDVIDENO, ob 17 in 20.

KINO STORŽIČ — KRANJ: amer. barv. CS film BRATJE KARAMAZOVI, ob 10, 15.30 in 20. — Zaradi izredne dolžine filma cena vstopnicam zvišana.

Švedski film MEIN KAMPF, ob 18. uri.

KINO CENTER — KRANJ: zahodnonem. film STRELEC V ŽELENEM, ob 16, 18 in 20.

KINO »RADIO« — JESENICE: amer. barv. VV film ŽIVIM ZA TEBE, ob 16, 18 in 20.

KINO »PLAVŽ« — JESENICE: franc.-ital. CS film PO TOLIKO LETIH, ob 17 in 19.

KINO KOROŠKA BELA: ameriški barvni CS film ALAMO — I. del, ob 19.

KINO »METROPOL« — CELJE: jugoslov. film MEDALJON S TREMI SRCI, ob 16, 18 in 20.

KINO DELAVSKI DOM — TRBOVLJE: franc.-ital.-jap. CS film KDO STE VI, MR. SORGE, ob 18.

KINO SVOBODA TRBOVLJE II: DNEVNIK ANNE FRANK, zaradi izredne dolžine predstavi del, ob 19.30.

KINO SVOBODA — ZASAVJE, TRBOVLJE: amer. barvni CS film OKLAHOMA, ob 17.

KINO DELAVSKI DOM — ZAGORJE: amer. barvni film VISOKI JEZDEC, ob 17.

KINO ROGAŠKA SLATINA: sovj. film VSTAJENJE — I. in II. del, ob 19.30.

KINO PARK — MURSKA SOBOTA: ruski film ALEKSANDER NEVSKI, ob 17.30 in 20.

OBVESTILA

OBVESCAMO vse člane Društva izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav Ljubljana, da se je društvo preselilo iz dosedanjih prostorov Lepi pot 6 v nove društvene prostore v Domu družbenih organizacij Ljubljana, Komenskega 7-III., soba 77, telefon 32-044, int. 278. O 9487

POTNIŠKA, TERENSKA VOZILA (predvsem »GAZ«) kupi od socialističnega sektorja »Agencija Beograd« — Beograd, Dositejeva 21-III., tel. 622-322. 8947-5

POTNIŠKA, TERENSKA VOZILA in avtobuse kupi ugodno od socialističnega sektorja »Agencija Beograd« — Beograd, Dositejeva 21-III., tel. 622-322. 8947-5

Maribor

DEŽURNA LEKARNA

Ponedeljek, 10. dec.: lekarna »Studenci«, Gorkega 18.

KINO

UNION: jugoslov. barvni CS film OBRAČUN (Kapetan Leši — II. del).

PARTIZAN: ital. film NOČ. Amer. barvni film MAČKA NA VROČI PLOČEVINASTI STREHI

UDARNIK: angl. film EXPRESS BONGO.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE

Ponedeljek, 10. dec.: Zaprto.

GOSPODINJE! Kvalitetno pecivo ne dobite samo iz moke, sladkorja, masla in jajc, potrebujete še

REGINA prašek za pecivo ter REGINA vanilin sladkor.

V vrečkah REGINA lahko najdeto NAGRADNE KUPONE.

Nagrade so zanimive za otroke in odrasle.

Koncerti

IGOR OZIM bo koncertiral nocoj ob 20.15 v Filharmoniji za BELI ABONMA (Vitali, Beethoven, Čajkovski, Merku, Sarasate, Paganini). Pri klavirju Marijan Lipovšek. Vstopnice izven abonmaja dobite še v blagajni.

PIANISTKA MARCELLA PASQUALI bo koncertirala v sredo, 12. decembra v Filharmoniji izven abonmaja. Vstopnice dobite na dan koncerta. Spored obsega dela Clementija, Beethovna, Turine, Cammarote in Chopina.

PREDAVANJE

V torek, 11. decembra, bo ob 11. uri predaval profesor IRVING STONE, ameriški avtor (»Sla po življenju«, o temi »Biografski roman« v predavalnici št. 15 (pritličje) filozofske fakultete. Predavanje bo v angleščini. — Vabljeni! P 16750

KMETIJSKA ZADRUGA
LOGATEC
bo 15. decembra 1962
prodala na
licitaciji en par konj in konjske opreme
Prodaja za socialistični sektor od 8. do 10. ure, od 10. do 12. pa za zasebni sektor. 9484

KADROVSKA KOMISIJA
SPLOŠNE PLOVBE PIRAN
razpisuje delovno mesto
daktilografa tujih jezikov
z nekaj leti prakse — popolno znanje angleščine in italijanščine.
Nastop službe takoj. Osebni dohodki po Pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Prošnje pošljite na naslov: Kadrovsko-personalna služba SPLOŠNA PLOVBA — Piran.

Upravni odbor LETALSKEGA INSTITUTA BRANKO IVANUŠ SLOVENIJA, Ljubljana, Celovška 258
razpisuje naslednja delovna mesta:
1. več TEHNIČNIH RISARJEV,
2. OBRATNEGA ELEKTRIČARJA,
3. več KLJUČAVNIČARJEV,
4. dva KOVINOSTRUGARJA.
Pogoji: pod št. 1.: popolna srednja šola s prakso;
pod št. 2.: opravljen strokovni izpit za kvalificiranega obratnega električarja;
pod št. 3.: opravljen strokovni izpit;
pod št. 4.: opravljen strokovni izpit;
od št. 1. do 4. prosti vojaščine.
Plača po pravilniku o osebnih dohodkih delavcev Libisa. Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Hotel na Gorenjskem
išče
GODBO TRIO
za silvestrovanje.
Ponudbe z pogoji poslati na oglasni oddelek pod »Silvestrovanje«.

DEMONSTRACIJSKI ANTITUBERKULOZNI CENTER LJUBLJANA
Masarykova 44, proda naslednja osnovna sredstva:
razne omare, mize, navadne in pisalne, centrifugo za pranje perila, kolesa in moped.
Ogled je mogoč vsak dan v dopoldanskih urah. Licitacija bo 17. dec. 1962 ob 9. uri v prostoru zavoda. Prednost do nakupa imajo gospodarske organizacije. 9488

Umrla je naša dobra žena, mama, stara mama, sestra, teta in svakinja

MARIJA MAROLT

Pogreb bo v torek, dne 11. 12. 1962, ob 13. uri izpred hiše žalosti Šmartno ob Savi 10 na pokopališče v Polju.

Žalujoči: mož Ivan in otroci z družinami.

Šmartno ob Savi, dne 9. decembra 1962.

Po težki bolezni me je zapustil moj ljubi mož

JOŽE ČURIČ

Pogreb bo v torek, 11. decembra 1962, ob 15. uri izpred Jožefove mrliške vežice na Žalah.

Žalujoči: žena Marica, sestra Alojzija z možem, brat Vinko z družino in ostalo sorodstvo.

Ljubljana, dne 9. decembra 1962.

Po kratki mučni bolezni nas je za vedno zapustil v 83. letu starosti naš dobri nepozabni stric

Josip Jernejčič

bivši trgovec in posestnik

K zadnjemu počitku ga bomo spremili v ponedeljek, 10. decembra ob 15.30 na domače pokopališče na Vrhniki.

Žalujoči:
nečaki in nečakinje.

Vrhnika, Ljubljana, Logatec, Kranj, Domžale, Radeče, 9. decembra 1962.

● ŠKOFJA LOKA

Težave v gostinstvu

Na Gorenjskem sta turizem in gostinstvo pomembni panogi gospodarstva, ki v zadnjem času dobivata vse večji pomen. Vse občine sicer nimajo enakih pogojev za razvoj teh dejavnosti, različna pa je tudi prizadevnost in iznajdljivost pristojnih organov in ljudi, ki se ukvarjajo s turizmom in gostinstvom. V Škofji Loki je gostinstvo že pred 25 in več leti prinašalo precejšnje dohodke, zdaj pa je delež te dejavnosti v celotnem družbenem bruto produktu občine le 1,3 odstotka. Že ta podatek kaže na nezadostno razvitost turizma in gostinstva in na neizkoriščene možnosti, podobno mnenje pa vsiljuje tudi dejanski položaj na terenu.

Vendar pa v Škofji Loki nimajo najsrečnejše roke pri razvoju in izboljšanju stanja v gostinstvu. Ukinitev večine privatnih gostišč maja letos prav gotovo ne pomeni korak naprej v sedanjih razmerah, ko socialistični sektor še ni dovolj močan, da bi nadomestil izgubljene kapacitete. Svet za blagovni promet in turizem pri ObLO je sicer izdal sklep na podlagi uredbe o prepovedi zasebnih gostišč v mestnem okolišu ter zaradi nepravilnosti, ki sta jih ugotovili sanitarna in tržna inšpekcija.

Tržna inšpekcija in uprava za dohodke sta namreč lani ugotovili, da so v privatnih gostiščih v prejšnjih dveh letih utajili za 19 milijonov dinarjev prometa oziroma skoro 9 milijonov čistega dohodka. Tudi glede nudenja gostinskih uslug in ureditev lokalov je bilo ugotovljeno precej napak.

Svet za blagovni promet se je zato odločil za enostaven in radikalen ukrep, ki pa je naletel na ostro kritiko in številna neodobravanja. Precejšnja napaka je bila v tem, da ob prepovedi privatnih gostišč ni bilo poskrbljeno za ustrezno nadomestilo v družbenem sektorju. Koristno bi bilo tudi, da bi gostinstvo v občini obravnavali v širši javnosti, kjer bi lahko dokazali utemeljenost takega ukrepa ali pa morda našli boljšo rešitev. Mnogo kritike gre tudi na račun tržne inšpekcije, ki je šele po dveh letih ugotovila prikrivanje prometa in dohodka v privatnih gostiščih, zelo pozno pa je tudi odkrila večmilijonske poneverbe v družbenem sektorju.

O turizmu in gostinstvu v občini so precej obširno razpravljali na zadnjem skupnem plenumu ObK ZK in ObSS. Tedaj so tudi sestavili posebno komisijo, ki bo iz številnih predlogov izločila najboljše, s katerimi bi škofjeloško gostinstvo spravili pokonci.

L. S.

električne, bencinske in pnevmatične pervibratorje za zbijanje betona
PROIZVAJA
Trudbenik
DOBOJ
Tel. 16

Vabilo za sklepanje pogodb

ZA 1963. LETO

Meteor — INDUSTRIJA PRECIZNE MEHANIKE

NOVI BEOGRAD, UL. ZEMUNSKA 4

TELEFONI: 601-535 IN 601-915

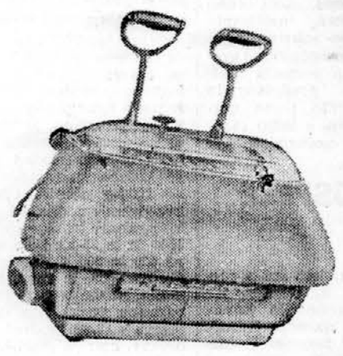

Obveščamo svoje poslovne prijatelje, da bo sklepanje pogodb za naše proizvode za 1963. leto do 15. decembra 1962. leta.

PROIZVODI ZA SKLEPANJE POGODB

A. Aparati za gostinstvo in trgovino:
— aparati za ekspres kavo — I, II, III, IV in VI grupa
— mlinčki za kavo z merico in brez merice
— stepalniki za smetano

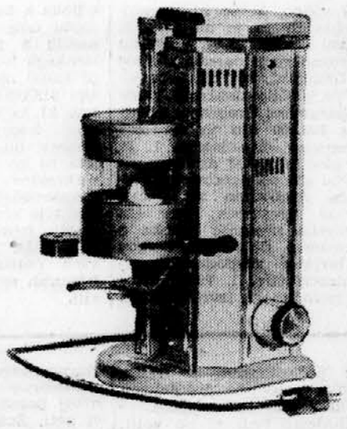

B. Aparati za gospodinjstvo:
— univerzalni mlinček za kavo
— mikser za pijače

Razen navedenih proizvodov sklepa podjetje pogodbe tudi za instrumente za potrebe hidrometeorološke službe.

Glede na potrebe za izvoz, naprošamo poslovne prijatelje, da se odločijo za sklepanje pogodb do navedenega datuma, da bi lahko določili plan. Naknadnega sklepanja pogodb ne bo.

Komisija za sprejem in odpust delavcev pri ONKOLOŠKEM INSTITUTU v Ljubljani, razpisuje
mesto KNJIŽNIČARJA
za strokovno knjižnico inštituta
Pogoji: srednja strokovna izobrazba z obvladanjem strojepisja in pasivnim obvladanjem tujih jezikov, predvsem angleščine, latinščine, nemščine. Pri izbiri kandidatov imajo prednost tisti, ki imajo že prakso v knjižničarski stroki in ki obvladajo več jezikov.
Kandidati naj vložijo z 250 din kolkovane ponudbe pri Kadrovski službi inštituta. Razpis velja do izpolnitve delovnega mesta. Osebni dohodki so določeni po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov v Onkološkem inštitutu. Vse potrebne informacije dobite pri Kadrovski službi inštituta. 9485

ALBERT CONROY

UMOR V SOBI 13

17

Ko sem se mu pritihotapil za hrbet, je ravno odklepal. Med rebra sem mu potisnil prst in mu s strogim glasom šepetaje zabičal:

?»Ne obračaj se, ali pa te preluknjam kot meh!«

Zdrznil se je, podzavestno skočil naprej in se z glavo zadel ob rob avtomobilske strehe. Toda obrnil se ni.

»Tako je prav,« sem dejal. »Če boš prijazen in miren, jo boš poceni odnesel.«

»Da vam kar takoj povem,« je prestrašen zamrmral in se ves tresel. »Pri sebi nimam veliko denarja. Da se ne boste ujezili!«

Prav gotovo ga imaš več, kot ga trenutno potrebujem,« sem odvrnil. »Obrni žepe in sem z denarjem! In da se mi ne obračaš!«

Pobrskal je po žepu in privlekel dva bankovca po tisoč in bankovec za pet sto dolarjev. Z roko mi je podal denar čez ramo, ne da bi se obrnil.

»To je vse,« je dejal, še vedno ves preplašen.

»To je vse,« sem ponovil za njim. »Sedaj pa ključe!

Mali sveženj je še vedno tičal v ključavnici. Vzel ga je in mi ga podal prek rame.

»Dobro,« sem dejal potiho. »Sedaj pa odpri zadnja vrata in lezi na tla, z obrazom proti tlom. Roke skleni za vratom. In glej, da ne vzdigneš glave, da bi kaj videl! Rečem ti, da se ne šalim. Iščejo me zaradi umora. Maude Sarrow. Morda si kaj bral v časopisih. Kakor vidiš, sem v položaju, da prav nič ne tvegam in nimam kaj zgubiti, če ti zavijem vrat.«

»Križana gora!« je zaječal.

»Nič se ne vznemirjaj! Stori, kar ti bom ukazal, pa se ti las ne bo skrivil.«

S tresočo roko je odprl zadnja vrata, se po vseh štirih splazil v avto in legel, kakor sem ukazal. Niti enkrat se ni ozrl, da bi me videl in ugotovil, da sem sploh brez pištole.

Zaprl sem vrata za njim. Nato sem odprl prednja in sedel za volan. Še enkrat sem pogledal nazaj, da bi se prepričal, če res tiči z nosom v tleh potem pa odpeljal.

S parkirnega prostora sem zapeljal na glavno državno cesto, proč od Rivertona. Po osem sto metrih sem naletel na križišče. Zapeljal sem po stranski cesti še kakih osem sto metrov daleč in ustavil.

Zadaj je možakar še vedno ležal z nosom proti podu. Odprl sem mu vrata.

»Prav! Sedaj pa po vseh štirih zlezi ven. In da me ne pogledaš!«

Po vseh štirih se je ritenski spravil iz avtomobila na cesto. Bliskovito sem zaloputnil vrata za njim in ostro zavil. Ko sem drvel proti glavni cesti, sem ga še videl, kako se je spravil na noge in zijal za menoj.

Ko sem bil na državni cesti, sem do kraja pritisnil na plin in zdrvel proti Rivertonu.

ŠESTO POGLAVJE

Računal sem, da bo lastnik plymoutha potreboval četrt ure ali dvajset minut, preden bo prišel do telefona in obvestil policijo.

Povedal sem mu, kdo sem. Dokler je bil z menoj v avtu, sem se oddaljeval od Rivertona.

To se bo ujemalo s predpostavkami, ki jih bodo napravili policaji: bežim od Rivertona proč, kakor hitro le morem.

Če bo moj račun natančen, potem bodo postavili zasede na cestah za mojim hrbtom, ne pa med menoj in Rivertonom. Če bom imel le malo sreče, bom prišel v Riverton, ne da bi me kdo ustavil.

Sreča mi je bila naklonjena.

Na veliki reklamni tabli za pivo v predmestju Rivertona je visela tudi velika ura. Njeni kazalci so kazali točno deset in dvajset minut, ko sem v največjem diru pripeljal mimo. V naseljenem predelu sem zmanjšal hitrost do dovoljene meje in zavil proti vzhodu, se pravi proti reki. Že večkrat sem se ustavil v Rivertonu, lani sem šel skozi mesto vsaj dvanajstkrat, zato sem precej dobro vedel, kam moram iti. Čez pet minut sem bil že tam: na tovornem kolodvoru.

Ukradeni avto sem pustil zraven vrste tovornih vagonov. Policija bi ga tako ali tako našla ne glede na kraj, kjer bi ga pustil. In potem bi vedeli, da sem v Rivertonu. Meni pa ni bilo prav nič do tega, da bi po mestu nastavili zasede in me lovili.

Ko pa bodo odkrili ukradeni avto na tovornem kolodvoru, bodo prav gotovo sklepali takole: vedel je, da se ne bo mogel prebiti skozi cestne zasede, zato se je vrnil v Riverton in se vtihotapil v kak tovorni vagon ter jo potegnil.

Preden sem zapustil avto, sem se pogledal v zrcalu. Prav nič spodoben nisem bil videti. Z robcem sem si za silo obrisal kri, ki mi je kapljala z razbitega nosu. Tudi po tej operaciji nisem bil videti nič pristojnejši. Nos je bil zvit in tam, kjer je bila kost prebita, močno otečen. Obril se nisem že dva dni, toda ker mi brada izredno hitro raste, bi vsakdo dejal, da nisem videl brivca najmanj en teden. Oboje, košata brada in zatečeni nos, pa je nekoliko spremenilo moj obraz.

Ravno toliko, da mi je v glavo šinila nova misel. Prihranil sem jo za pozneje. Ta hip sem imel druga, nujnejša opravila.

Zapustil sem torej avto in odšel po mračnem in zapuščenem terenu, ki se je raztezal med tovornim kolodvorom in doki rečnega pristanišča. Kljub temi sem imel mučen občutek, da me prav vsi lahko vidijo.

Potreboval sem natanko enajst minut do servisne postaje, ki sem jo iskal. Bila je že zaprta; telefon za taksi je bil zunaj stavbe, in smučna vrata so se dala odpreti. Vstopil sem torej in v imeniku poiskal številko Baxterja, svojega advokata.

Javil se je Baxter sam. Govoril je precej zaspano.

Oglasil sem se precej odrezavo in skušal čimbolj spremeniti glas v upanju, da me ne bo prepoznal.

F. SCOTT FITZGERALD

NEŽNA JE NOČ

49

Leteli so nad Vorarlberškimi Alpami in Dick je z veseljem opazoval vasice. Pod njimi jih je bilo vselej pet ali šest in vsaka izmed njih je bila zbrana okrog cerkvice. Preprosto je bilo gledati na zemljo od daleč, tako preprosto, kot igrati se s punčkami in z vojaki. Tako gledajo na stvari državniki, generali in upokojenci. Vsekakor je bila to prijetna sprememba.

S sedeža na drugi strani letala ga je ogovoril Anglež. Toda Dick zadnje čase Angležev ni maral. Anglija je bila podobna bogatašu po uničijoči orgiji; bogatašu, ki še skuša opravičiti služinčadi s tem, da se pogovarja z vsakim izmed njih, pa je pri vsem tem očitno, da skuša le popraviti splošni vtis in se prikopati do prejšnje oblasti.

Dick je imel s seboj nekaj revij, kakršne prodajajo na vseh postajah. Pa jih ni bral. Bolj se je zabaval s tem, da se je v mislih spuščal v vasice in srečeval podeželske možakarje. Sedel je v njihovih cerkvah, kakor je včasih sedel v cerkvi svojega očeta v Buffalu, sredi med poškrobljenimi nedeljskimi oblekami. Poslušal je modrosti Srednjega vzhoda, križali so ga, umiral je in pokopali so ga v tej cerkvi in spet ga je zaradi dekleta, ki je sedelo za njim, skrbelo, koliko naj vrže v cerkovnikovo puščico.

Angež si je izposodil njegove revije in Dick je bil vesel, da se jih je znebil. Mislil je na potovanje, ki ga je imel pred seboj. Počutil se je kot volk in mislil je na radosti tega sveta, na nepokvarjeno Sredozemlje s starimi oljkami, na kmečko dekle pri Savonni, z zelenim in rožnatim obrazom; vsel jo bo v svoje roke in jo odnesel čez mejo . . .

. . . Tam jo je zapustil. Odhitel je naprej proti Peloponeškim otokom, proti morju v neznanih zalivih, proti mesečini in podoknicam.

PETO POGLAVJE

Tommy Barban je bil junak. Dick ga je po naključju srečal v Münchenu v eni izmed tistih malih kavarnic, ki so polne politike in kvartaških kletvic.

Tommy je sedel pri neki mizi in se prav po vojaško prešerno in na glas smejal. Po navadi je pil malo; njegov konjiček je bil pogum in njegovi tovariši so se ga vselej nekoliko bali. Pred kratkim mu je nek varšavski kirurg odstranil osmino lobanje in največji slabič v kavarni bi ga lahko ubil, če bi ga udaril s prtičkom po glavi.

». . . To je knez Čiličev . . .« Bil je obrabljen, siv petdesetletni Rus, »in gospod McKibben in gospod Hannan . . .« Zadnji je bil črn z živahnimi očmi, klovn. Ta je takoj napadel Dicka:

»Preden si podava roke — kaj pa vi lazite za mojo teto?«

»Kako?«

»Saj ste me slišali! Kaj pa sploh počnete tu v Münchenu?«

»Ha, ha, ha!« je zarjovel Tommy.

»Ali nimate svojih tet? Za njimi lazite?«

Dick se je zasmejal in možic je nadaljeval drugače:

»Sicer pa ne govorimo več o tetah. Kako pa naj vem, da si niste vsega skupaj izmislili! Saj se sploh ne poznamo, pa pridete sem z nekakšno zgodbo o svojih tetah. Kako pa jaz vem, kaj skrivate pri sebi!«

Tommy se je spet zasmejal, nato pa mu še kar odločno rekel:

»Dovolj je tega! Sedi, Dick! Kako gre kaj? Kako je Nicole?«

Hannan se je preselil k sosednjemu klavirju in je od časa do časa užaljeno pogledal Dicka in mrmral: »Vaše tete! Saj sploh nisem rekel tete. Rekel sem pete.«

»No, kako gre kaj?« je ponovil Tommy. »Nisi videti tako poskočen, kot si bil včasih, če veš, kaj hočem reči.«

Dick ga je že nameraval zavrniti s pripombo o njunih oblekah, o oblekah, ki sta jih imela na sebi Tommy in knez Čiličev in ki sta bili še najbolj primerni za kako parado. Toda razlaga je prišla sama.

»Vidim, da gledate najini obleki,« je rekel knez. »Pravkar sva prišla iz Rusije.«

»Obleke nama je skrojil dvorni krojač v Varšavi,« je rekel Tommy. »Zares, krojač samega Pilsudskega.«

»Torej sta potovala?«

Zasmejala sta se in knez je udaril Tommyja po hrbtu.

»Da, potovala sva. Pa kako sva potovala! Prepotovala sva vso Rusijo. Z vsemi častmi.«

Dick je čakal na podrobnejšo razlago. Zanjo je poskrbel McKibben.

»Pobegnila sta.«

»Torej sta bila zaprta v Rusiji?«

»Jaz sem bil,« je razložil knez Čiličev in s svojimi rumenimi očmi strmel v Dicka. »Nisem bil jetnik, pač pa sem se skrival.«

»Ali je bilo težko priti čez mejo?«

»Se kar. Na meji sva pustila tri mrtve graničarje. Tommy dva, jaz pa enega.«

»Prav tega ne razumem,« je rekel McKibben »Zakaj bi oni sploh nasprotovali temu, da vi odpotujete?«

Hannan se je obrnil od klavirja in jim pomežiknil. »McKibben misli, da je marksist nekdo, ki je hodil v šolo svetega Marka.«

Sto je za zgodbo o begu po vseh tradicijah: aristokrat, ki se je devet let skrival pri bivšem služabniku in delal v državni pekarni; njegova osemnajstletna hči v Parizu je poznala Tommyja Barbana . . . Med pripovedovanjem je Dick ugotovil, da propadajoča, papirnata svetinja preteklosti nikakor ni bila vredna življenja treh mladih graničarjev. Začeli so govoriti o tem, ali je bilo Tommyja in Čiličevu kaj strah.

»Ko me je zebilo, da,« je povedal Tommy. »Vedno me je strah, kadar me zebe. V vseh vojnah sem bil čisto prestrašen, če me je zebilo.«

McKibben je vstal.

»Iti moram. Jutri zjutraj odpotujem z ženo, otroki in guvernanto v Innsbruck.«

»Tudi jaz grem jutri tja,« je rekel Dick.

»Ali res?« je vzkliknil McKibben. »Ali ne bi potovali z nami? Imamo veliko pakarda, gremo pa samo žena, otroci in jaz . . . In guvernanta . — —«

»Ne vem . . .«

»Saj v resnici ni guvernanta,« je rekel McKibben in žalostno gledal Dicka. »Sicer pa moja žena pozna vašo svakinjo, Baby Warren.«

Toda Dick se ni dal zaplesti.

»Dogovorjen sem že s prijatelji.«

»No, potem pa se bom poslovil,« je rekel in še vedno ostal pri mizi. Dick si je predstavljal nabito polnega pakarda, kako se zibije proti Innsbrucku z McKibbeni, z njunima otrokoma, s prtljago, z lajajočimi psi — in z guvernanto.

»V časopisu piše, da vedo, kdo ga je ubil,« je rekel Tommy. »Toda njegovi bratranci nočejo, da bi o tem pisali, ker se je zgodilo v ilegalni točilnici alkoholnih pijač. Kaj misliš o tem?«

»Temu pravijo tudi družinski ponos.«

Hannan je udaril akord, da bi opozoril nase. »Meni se zdi, da njegova dela ne bodo obstala. Če ne govorimo o Evropejcih, je vsaj ducat Američanov, ki znajo tisto, kar je znal North.«

Tedaj je Dick prvič razumel, da govorijo o Abeju Northu.

»Gre samo za to, da je Abe te stvari prvi komponiral,« je rekel Tommy.

»Ne strinjam se,« je vztrajal Hannan. »Postal je znan kot dober glasbenik, ker je toliko pil, pa so njegovi prijatelji morali kaj dobrega govoriti o njem — . .«

»Kaj je to o Abeju Northu? Ali je v zadregi? Kaj je z njim?«

»Ali nisi bral današnjega ‚Heralda'?«

»Ne.«

»Mrtev je. V neki točilnici v New Yorku so ga pretepli do smrti. Samo do doma se je še privlekel, potem pa je umrl.«

»Abe North?«

»Da, seveda!«

Dvajset let atomske dobe

»Človeku bo kmalu prvič uspelo izkoriščati energijo, ki ne izhaja iz Sonca,« je dejal Einstein — tri leta kasneje so zgradili prvi atomski reaktor

Uspeh, ki so ga dosegli v začetku decembra 1942 v Stagg Fieldu pri Chicagu — človek je sprostil in ponovno obvladal energijo atomskega jedra — je sad desetletnega raziskovalnega dela znanstvenikov iz mnogih dežel: Danca Nielsa Bohra, ki je pred kratkim umrl in torej ni dočakal 20-letnega jubileja, francoskih zakoncev Joliot-Curie, Nemcev Hahna, Einsteina, Lise Meitner in Heinsenberga, sovjetskih atomskih fizikov Kurčatova, Flerova in Kapice, Madžara Szilarda, Angležev Cockcrofta in Blacketta ter Italijanov Fermija, Segréja, Amaldija in Occhialinija. — Že imena povedo, da so jedrska znanost in koristi od nje last vsega človeštva.

Glavni del prvega atomskega reaktorja v Chicagu so začeli graditi v novembru 1942. Dela so se razmahnila: obdelovali so grafitne bloke, v stiskalnicah oblikovali kroglice uranskega oksida, pripravljali razno orodje in pripomočke. »Gradbeniki« so delali v dveh izmenah, eno je vodil Zinn, drugo Anderson, Wilson pa je nadzoroval izdelavo instrumentov. Uresničili so vrsto varnostnih ukrepov, reaktor so obdali z nekakšnim balonom, iz katerega bi lahko odstranili zrak, če bi se v njem nabirali nevtroni.

V sredini so ležali v krogu grafitni bloki, to in vse druge plasti reaktorja je držal skupaj lesen okvir, vsaka druga plast je vsebovala uran, vse skupaj je bilo podobno polkrogli. Na enem koncu so imeli pripomočke za obdelavo grafita.

Vse delo je vodil italijanski znanstvenik Enrico Fermi, Nobelov nagrajenec za fiziko, veliki poskus pa je bil napovedan za sredo, drugega decembra dopoldne. Na severnem koncu dvorane so v višini treh metrov uredili balkon. Fermi, Zinn, Anderson in Compton so se tisto dopoldne zbrali pri instrumentih na vzhodnem koncu dvorane, drugi pa so se gnetli na majhnem balkonu. »Veliki so stali ob komandni plošči, majhni pa smo morali čakati v ozadju,« je kasneje zapisal takrat mladi atomski znanstvenik R. G. Nobles.

Tik pod balkonom je bil George Weil, ki naj bi nadzoroval zadnjo regulativno napravo. V reaktorju so tičale tri, prva je delovala avtomatično in jo je bilo mogoče upravljati z balkona, druga je bila za izključitev v primeru nevarnosti, pri tretji je stal Weil. Zgoraj so bili pripravljeni trije inženirji, ki bi reaktor preplavili z raztopino kadmijeve soli, če bi odpovedale mehanične usmerjevalne naprave.

Četrt pred deseto je naročil Fermi, naj sprožijo električni motor. Merilne, usmerjevalne in druge naprave so se premaknile, na balkonu so začeli tiktakati števci, znanstveniki so glasno brali podatke, drugi so jih zapisovali, Fermi je venomer premikal ploščico na svojem logaritmičnem računalu. Poskusi so se nadaljevali vse dopoldne, nekaj po tretji so se znanstveniki po kratkem odmoru ponovno zbrali ob atomskem reaktorju.

Fermi je primerjal in preverjal, števci so tiktakali. Molče je računal Fermi: enkrat, dvakrat, trikrat, vsakikrat minuto, potem pa je rekel: »Tako, reakcija poteka samostojno.« Osemindvajset minut je skupina znanstvenikov napeto spremljala delovanje prvega atomskega reaktorja, kmalu potem pa je Arthur Compton, ki mu je vlada poverila nadzorstvo nad raziskovanjem jedrske energije (projekt Manhattan), poslal v Washington šifrirano brzojavko: »Italijanski pomorščak je priplul v novi svet.« — Tistega dne je človeku prvič uspelo sprožiti verižno reakcijo in jo spet zaustaviti, decembrski dan pred dvajsetimi leti pomeni začetek atomske dobe.

—:—

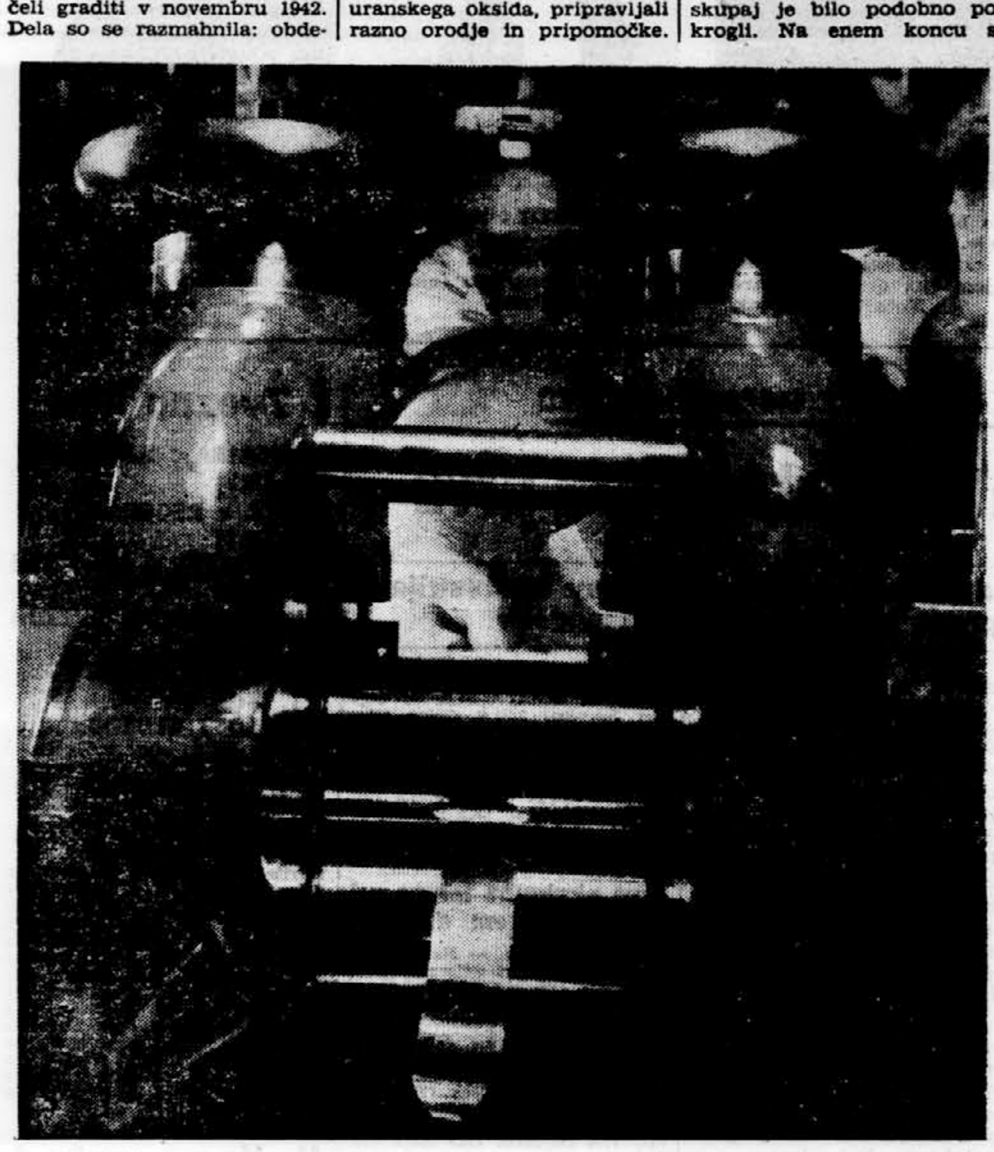

V minulih dveh desetletjih je posegla atomska znanost z radioaktivnimi izotopi na mnoga področja (industrija, medicina, kmetijstvo, znanstvene raziskave). Svojevrstni »valjar« na sliki — posnetek je iz radiokemijskega centra v Amershamu (Anglija) — uporabljajo kot vir žarkov beta.

6 nadstropna stavba v 12 dneh

V Krasnodaru (Sovjetska zveza) so v dvanajstih dneh zgradili šestnadstropno hišo s 60 stanovanji. Potem, ko so izkopali temelje, so monterji v nekaj dneh sestavili na njih »prostorninske elemente«, v celoti tovarniško izdelane sobe z zaklenjenimi vrati. Dvanajst dni po začetku montaže so se graditelji še zadnjič ozrli po popolnoma dograjenem stanovanjskem poslopju. Stanovanja v montažnem bloku imajo prostorne predsobe in kuhinje, velike vzidane omare, instalacije za luč in plin ter za hladno in toplo vodo. Podobne stanovanjske bloke zdaj montirajo v Moskvi, v Sverdlovsku in v nekaterih drugih mestih Sovjetske zveze.

Antarktika brez potresov

Znanstvene postaje, ki so jih posamezne dežele zgradile na območju južnega tečaja, posredujejo svoje ugotovitve druga drugi. Delajo v duhu antarktične pogodbe, po kateri je celina ob zemeljskem vznožju rezervirana na raziskave v miroljubne namene, ozemeljske zahteve pa so »zamrznjene« za trideset let.

Okoli sto znanstvenikov preživi v teh oporiščih eno ali dve leti. Zbirajo podatke o vremenu in o strukturi južnega polarnega kontinenta. Zdravniki proučujejo vpliv antarktičnih vremenskih razmer na človeški organizem. V antarktičnem poletju se led toliko odtaja, da morejo ladje oskrbeti z vsem potrebnim znanstvene postaje na zaledenelih obalah.

Nedavno je šla na pot osma sovjetska odprava, kmalu za njo se je z ladjo »John Biscoe« odpeljalo 16 članov britanske geodetske odprave, ki bodo proučevali vzhodne obale Grahamove dežele in zbirali podatke za zemljevide.

Med rezultate najnovejših ameriških raziskav sodi ugotovitev — o njej je poročal Crary, direktor antarktičnega programa ZDA — da je Antarktika področje brez potresov, se pravi brez »zemeljskih utripov«, ki jih občutljivi instrumenti sicer zaznamujejo vsepovsod po svetu. Domnevajo, da je to posledica dejstva, da pokriva Antarktiko tako mogočna plast ledu, da s svojo težo nekako onemogoča premike v zemeljski skorji.

Samopostrežba za avtomobiliste

V Hamburgu so odprli samopostrežno mehanično delavnico: v štirih prostorih dobijo avtomobilisti pripomočke za manjše popravilo, in sicer vse od električnih svedrov in avtomatičnih varilnih aparatov do kladiv in klešč.

Sončna peč v Pirenejih

Pri Font-Romeauju na vzhodnih pobočjih Pirenejev gradijo Francozi veliko sončno peč: iz **11.000 kvadratnih ploščic** sestavljena zrcala s premerom **42 m bodo prestrezala** sončne žarke in jih usmerjala v 30 m oddaljeno žarišče, v **katerem se bo razvila temperatura do 3.500 stopinj Celzija.**

Dolgotrajne konserve

Nekaj zahodnonemških tovarn živilske industrije pripravlja uvedbo novega konservirnega sistema: meso ali zelenjavo naglo ohladijo na 30 stopinj pod ničlo, potem pa s pnevmatičnimi napravami odvzamejo tem živilom vodo. Tako se hrana spremeni v trdo snov, ki jo je mogoče tako rekoč večno hraniti v konservi ali v tubi, in sicer izven hladilnika, ker se ne pokvari. Pred uporabo je treba konservo postaviti za nekaj minut v mlačno vodo. Tako konservirana hrana baje ostane užitna in ima okus tudi še po več letih.

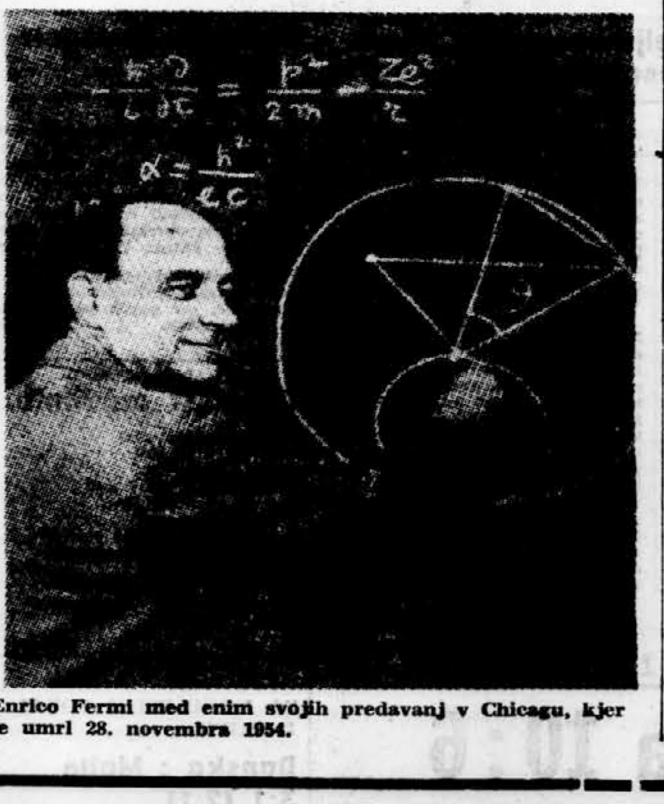

Enrico Fermi med enim svojih predavanj v Chicagu, kjer je umrl 28. novembra 1954.

ŠAH DOMA IN PO SVETU

Prva točka za Puca

NOVI SAD: Na mednarodnem šahovskem turnirju je slovenski mednarodni mojster Stojan Puc po porazih s Ilićem in Honfyjem v III. kolu premagal Filčeva. Ostali rezultati: Ivkov — Jović 1:0, Waller — Honfy 0:1, Tot — Ilić 1:0, Deže — Basta 1:0, Mejić — Marjan prek. Po III. kolu vodi vojvodinski mojster Tot s 3 točkami.

ZAGREB: Resultati I. kola šahovskega turnirja zagrebškega Poštarja: Bertok — Minić remi, Damjanović — Banda 1:0, Matulović — Sušić 1:0, Cebalo — Kovač 1:0, Zaradić — Antunac remi, Marangunić — Desnica remi, dr. Katić — Bukić 0:1, Karanjac — Kačić 1:0, B. Filipčić — M. Filipčić remi, Lajtner — Stručić 0:1, Bujovčić — Kosomara 0:1, Milićević — Devčić 0:1, Kuprejanov — Rukavina prek., Durgo — Nemet prek.

RIGA: Po IX. kolu ženskega šahovskega prvenstva SZ vodi Voljpertova s 7,5 točke pred Zvorikino 6,5, Jakirjevo 6, Bišardovo, Zatulovskajo, Nahimovskajo in Rootare 5,5, Kušmirjevo in Cajkovskajo 5, Andrejevo in Borisenkovo 4,5 itd.

ŠAHOVSKI ŠAMPIONAT SOVJETSKE ZVEZE

ŠEST VELEMOJSTROV NA VRHU

EREVAN, 9. dec. — Rezultati prekinjenih partij XXX. šahovskega prvenstva Sovjetske zveze: Koc — Suetin remi, Tajmanov — Spaski 0:1, Šijanovski — Spaski 0:1, Spaski — Hodos remi, A. Zajcev — Talj remi, Holmov — Novopašin 1:0, Savon — Holmov remi, Korčnoj — Banik 1:0. — **Stanje po XII. kolu: Korčnoj 10, Holmov, Talj 8,5, Stein 7,5 (1), Spaski, Tajmanov 7,5, Banik 6,5 (1), Šijanovski 6, Koc 5,5 (1), Krogius 5 (1), A. Zajcev 5, Aronjin, Hodos, Suetin 4,5 (1), Mikenas 4,5, Novopašin 4 (1), Korelov 4 (1), Savon 3,5 (3), Mnacakanjan 3 (2), I. Zajcev 3.**

Šest velemojstrov je na jubilejnem XXX prvenstvu Sovjetske zveze zasedlo pred zadnjimi koli šest najboljših mest: prvo si je praktično že zagotovil Korčnoj, medtem ko bo za drugo zanimiva borba med Holmovom, Taljem, Steinom, Spaskim in Tajmanovom, ki so letos poželi že več zmag na mednarodnih turnirjih. V preostalih obračunih bo najzanimivejših šest velemojstrskih partij: Spaski — Korčnoj in Holmov — Stein (13. kolo), Korčnoj — Talj (14), Spaski — Holmov in Tajmanov — Korčnoj (17), Holmov — Talj (18). Če Korčnoj ne bo izgubil današnje partije s črnimi figurami s Spaskim ali jutrišnje z belimi s Taljem, bo prvak ZSSR za leto 1963.

Med debutanti na letošnjem prvenstvu je doslej pokazal največ Aleksander Zajcev iz Vladivostoka, medtem ko je njegov brat Ivan Zajcev iz Moskve zadnji na lestvici. A. Zajcev je v dvanajstih partijah zaigral zelo odločno igro, toda z napakami v zadnji uri igre je pokvaril še boljšo uvrstitev. Presenečenje turnirja v Erevanu je še mojster Banik, ki je izgubil samo partije s Korčnojem in Taljem, medtem ko je v prvem kolu premagal lanskega prvaka Spaskega.

Z LETNE KONFERENCE NOGOMETNIH SODNIKOV

KAKOVOSTNI VZPON SOJENJA

Ljubljana, 9. dec. Sinoči je bila v prostorih veletrgovine Mercator redna letna konferenca nogometnih sodnikov ljubljanske podzveze, na kateri so razpravljali o strokovnem usposabljanju, razporejanju sodnikov na tekme, kondicijski pripravljenosti, vzgoji novega sodniškega kadra in drugih aktualnih problemih.

Kakovost vodenja nogometnih srečanj v slovenski in ljubljanski podzvezni ligi se je letos v primerjavi z lanskim letom občutno dvignila (manj pritožb), čeprav velja omeniti, da slovenski nogomet zadnji čas ni vidneje napredoval in lahko govorimo o njegovi stagnaciji. Posebno mlajši sodniki so se letos močno uveljavili in uspešno zamenjali starejše v podzveznem, republiškem in zveznem tekmovanju. Nogometna srečanja v zveznem merilu sodi sedaj kar pet slovenskih sodnikov. Kakovostna raven sodniškega kadra se je dvignila tudi zato, ker so iz svojih vrst izključili več ljudi, ki so neresno oziroma samo občasno vodili srečanja na zelenih travnikih.

V nadaljevanju razprave so sodniki menili, naj bi pri spornih tekmah v prihodnje delegat ocenjeval sojenje glavnega sodnika in obeh stranskih. Za čimpravilnejše razporejanje sodnikov za posamezna srečanja bo Ljubljanska nogometna podzveza določila v sodniško komisijo dva svoja člana.

Posebno skrb bodo v bodoče posvetili vzgoji novih nogometnih sodnikov za Dolenjsko, Notranjsko in Belo krajino, kjer jih sedaj sploh ni. Hkrati so naglasili, naj bi sodniška in trenerska organizacija tesneje sodelovali pri reševanju skupnih vprašanj.

Konferenca je med drugim ugotovila, da so bili sodniki v minuli sezoni zaradi pomanjkljivih kondicijskih treningov fizično slabo pripravljeni na tekmovanje, zato bodo odslej zanje uvedli treninge dvakrat tedensko. Razen tega so se sodniki zavezli tudi za več medsebojnih nogometnih srečanj, kot je bilo v navadi prejšnja leta.

C. zvezda : Radnički 11:9

Beograd, 8. dec. (Tanjug). V prvem finalnem srečanju za boksarski pokal Jugoslavije je nocoj Crvena zvezda premagala Radnički iz Kragujevca 11:9.

MLADINSKO PRVENSTVO SLOVENIJE V NAMIZNEM TENISU

Najboljši pionirji na Gorenjskem

V mladinskih disciplinah so pobrali lovore Ljubljančani – Mikčeva (Novo mesto) je bila kos tudi tem

LJUBLJANA, 9. dec. — Pred maloštevilnimi gledalci v prostorih osemletne šole Prežihov Voranc v Ljubljani so se včeraj in danes zvrstili za zelenimi mizami najboljši mladi igralci namiznega tenisa v borbah za naslove letošnjih prvakov Slovenije. Blizu 120 igralcev in igralk iz Ljubljane, Kranja, Hrastnika, Jesenic, Maribora, Borovnice, Logatca, Novega mesta, Raven, Litije, Kopra in Celja je preizkušalo znanje. Kandidatov za najboljša mesta je bilo precej, vendar so bili prvaki lahko samo štirje posamezniki in pet parov.

Tekmovanje je pokazalo, da imajo zdaj najboljše pionirke na Jesenicah, pionirje v Kranju in drugod. Obe pionirski disciplini, v katerih so lani Ljubljančani še precej pomenili, sta tako prešli v roke Jeseničanov in Kranjčanov. V mladinskih disciplinah so pobrali lovore Ljubljančani, vsi štirje mladinci in največ mladink v finalu je imela Ljubljana, čeprav je prvo mesto pripadlo igralki Novega mesta Ireni Mikec. Njena zmaga pri mladinkah je pravo, a zasluženo presenečenje. Z ofenzivno igro je povsem razorožila neborbeno Zrimčevo, ki je do zdaj veljala za najboljšo slovenko mladinko. Dober uspeh je dosegla tudi Kaisersbergerjeva z osvojitvijo tretjega mesta.

Pri mladincih je Trupej ponovil uspeh z osvojitvijo prvega mesta. Prvak Slovenije v tej disciplini je tako postal že drugič, potem ko mu je za dve leti odvzel primat Vecko. Finalno srečanjem med Trupejem in Strojnikom je nudilo nekaj izvrstnih potez, zmaga pa je zasluženo pripadla bolj napadajočemu Trupeju. Dobro sta se uvrstila še mladinca Odreda Kastelic in Krnc, ki sta izločila vrsto nosilcev skupin. Ugodno je presenetil tretji nosilec Usenik, ostali rezultati pa so bili bolj ali manj pričakovani.

Kakor smo napovedali je Klevišar pri pionirjih zasedel prvo mesto brez težav, presenetljivo pa je drugo mesto Mariborčana Bajca. Pri pionirkah je bila Krajzljeva z Jesenic pred Kraljevo predvsem zaradi večje odločnosti.

V igrah parov je bilo več iznenadenj. Favorita Strojnik in Trupej sta izgubila že v drugem kolu z Novakom in Tadino 1:2. Državni prvakinji pri mladinkah Virantova in Zrimčeva pa sta morali priznati premoč Mikčeve in Škerljeve. Partije mešanih dvojic so bile domena ljubljanskih parov.

Letošnje prvenstvo po kvaliteti ni doseglo lanskega, ko so za mladince igrali še Vecko, Frelih, Krajgerjeva in drugi, je pa kljub temu uspelo. Med mladino je precej nadarjencev, iz katerih bi klubi lahko pridobili čez nekaj časa odlične igralce in igralke.

Finalni izidi

POSAMEZNO MLADINCI: Trupej — Strojnik 2:1, Trupej — Krnc 2:0, Kastelic — Krnc 2:0, Strojnik — Kastelic 2:0, Trupej — Kastelic 2:0, Strojnik — Krnc 2:0. VRSTNI RED: Trupej, Strojnik (oba Ljubljana), Kastelic, Krnc (oba Odred), Sazonov II (Ilirija) itd.

MLADINKE POSAMEZNO: Mikec — Zrimec 2:0, Mikec — Virant 2:0, Mikec — Kaisersberger 2:1, Zrimec — Virant 2:0, Zrimec — Kaisersberger 2:0, Kaisersberger — Virant 2:1.

VRSTNI RED: Mikec (Novo mesto), Zrimec (O), Kaisersberger (Ilirija), Virant, Škerlj (obe Lj.) itd.

PIONIRJI POSAMEZNO: Klevišar — Vidic 2:0, Klevišar — Bajec 2:0, Klevišar — Babič 2:0, Bajec — Babič 2:1, Bajec — Vidic 2:1, Vidic — Babič 2:0.

VRSTNI RED: Klevišar (Triglav), Bajec (Maribor), Vidic (Triglav), Babič (Jes.), Tadina (Mladost) itd.

PIONIRKE POSAMEZNO: Krajzelj — Kralj 2:1, Krajzelj — Žirovnik 2:0, Krajzelj — Pavlič 2:0, Kralj — Žirovnik 2:0, Kralj — Pavlič 2:1, Žirovnik — Pavlič 2:0. VRSTNI RED: Krajzelj (Jes.), Kralj (O.), Žirovnik (Tr.), Pavlič (Jes.), Tome (Tr.) itd.

DVOJICE MLADINCI: Sazonov II — Marinko : Milovančević — Bajc 2:1; MLADINKE: Mikec — Škerlj : Virant — Zrimec 2:0; PIONIRJI: Kerstein — Tadina : Bajec — Kralj 2:0; PIONIRKE: Pavlič — Krajzelj : Tome — Kralj 2:1; MEŠANE: Strojnik — Zrimec : Trupej — Škerlj 2:1. (dn)

JESENIŠKI KEGLJAČI NA LEDU

Popolna zmaga nad tekmeci iz Avstrije

Jesenice, 9. dec. Popoldne je bilo na umetni ledeni ploskvi pod Mežakljo mednarodno tekmovanje, v katerem so sodelovali jeseniški in avstrijski kegljači iz Beljaka, ...nsdorfa in drugih krajev. Zmagala je ekipa Jesenic Drinovec s 14 točkami, pred Jesenicami Faler 13, PVM (Avstr.) 13. Potem so uvrščene še štiri jeseniške ekipe in šele za njimi so se plasirali ostali gostje iz Avstrije. Tekmovanje je potekalo v prisrčnem vzdušju.

D. U.

Nekaj o hokeju na ameriški ravni

Kakor je znano, igrajo najboljši hokej na svetu v ameriško-kanadski profesionalni ligi, v kateri sodeluje šest klubov, vendar so v teh vrstah samo kanadski hokejisti. Zanimanje za te tekme je takšno, da so vse vstopnice, pravzaprav sami sedeži, razprodani še pred začetkom prvenstva.

Poglavitno besedo na vseh teh atrakcijah na ledu imajo predvsem preizkušeni mojstri na drsalkah. Tako je v klubu Rangers iz New Yorka še zmeraj osrednja osebnost 38-letni Harvey, medtem ko vratar Toronta Don Simons še vse doslej ni dobil pravega namestnika. Vse te ase pa prekaša vratar Chicago Haila, ki je od leta 1955 odigral že 552 tekem brez prekinitve. **Zdaj pa je ta 31-letni vratar huje poškodovan in se tako rezervnemu vratarju ponuja priložnost, da se zamenja brez prigovorov.**

Zboljševati rekorde v nacionalni ligi je prav tako težko kakor uvrstiti se v slavni »klub strelcev«. Član tega slovitega kluba postane lahko samo tisti, ki v eni sezoni naredi več kakor 50 golov. Ta čast pa je doslej doletela samo trojico, v kateri je tudi znani Morris Richard.

V vrstah Rangersa iz New Yorka igra tudi pravi Indijanec po imenu Neylson, ki je zamenjal »tomahavk« svojih prednikov s hokejsko palico; rekvizit zna kot branilec prav dobro uporabljati tudi v druge namene. Značilnost na prvenstvenih tekmah so ostri naleti v borbah, na katerih gledalci lahko vidijo hokej samo dve tretjini igre, ves ostali čas pa se igralci večidel tepejo.

Na nedavni tekmi Montreal–Chicago je prišlo do izgredov, kakršnih tudi za tamkajšnje pojme ne pomnijo že dolgo. Igralec Trembley je skušal nasprotnika Fleminga »pomiriti s palico«, le-ta pa se je ta hip ovedel, da je bil nekoč odličen amaterski boksar. Trembley se je prebudil šele v bolnišnici ...

Zlati časi za časomerilce in novinarje

Elektronski računski stroji se čedalje pogosteje uveljavljajo tudi kot pripomočki pri računanju raznih športnih rezultatov. Te pridobitve sodobne tehnike se seveda še venomer bolj izpopolnjujejo in tako Nemci že obljubljajo, da bodo na nemškem telovadnem prvenstvu prihodnjega leta v Essenu namestili tako elektronsko napravo, ki bo hkrati registrirala vse podrobne izide med 40.000 tekmujočimi. Dve taki najnovejši napravi bodo poganjali tudi na olimpijskih igrah v Innsbrucku, in sicer taki, ki bosta beležili nekako 50.000 »informacij« (reci izidov ali podatkov sploh), kar pomeni, da bosta lahko z rekordno hitrostjo nekaj sekund obenem preračunavali vse meritve s šestih konkurenc hkrati. Operaterji pri teh strojih napovedujejo, da bodo že nekaj sekund po vsakem nastopu lahko izdajali dokončne sezname za posameznike in v dolgem uvrščenem zaporedju za vse. Podobno bodo seveda delali časomerilci in sodniki tudi pri sestavi seznamov plasiranih na vseh tekmah v Tokiu. Zlati časi za novinarje ...

Griffith obdržal naslov

Las Vegas, 9. dec. — Svetovni boksarski prvak v weltrski kategoriji Američan Griffith je sinoči tukaj premagal Argentinca Fernandeza s tehničnim k. o. v 9. rundi in tako obdržal naslov svetovnega prvaka.

Finska bi tudi rada zimsko olimpiado

Med kandidati za zimske olimpijske igre se je zdaj pojavila tudi Finska, ki ponuja za ta namen znana kraja Lahti (za teke in skoke) ter Aare (za alpske discipline). Na enem kraju obeh konkurenc zaradi terenskih pogojev ne bi bilo mogoče izvesti. Finci dodajajo svojemu predlogu tehtno pripombo, da imajo že zdavnaj moralno pravico do te počastitve, saj so bili od vsega začetka (leta 1924 v Chamonixu in vsakokrat ves ta čas) na teh smučarskih paradah zastopani zelo številno in tudi učinkovito. Proti delitvi tekmovanj v dva različna kraja ne bi smelo biti ugovorov, saj je znan precedenčni primer iz l. 1956, ko so pri olimpijskem forumu pristali na to, da so iz melbournske olimpiade izločili ves konjski šport in vse konkurence prenesli na Švedsko.

TOKIO — Nogometna reprezentanca Švedske je premagala reprezentanco Japonske 5:1 (4:1).

Mojstrovina Katjuše Derende in Franceka Klemenca, ki sta na svetovnem prvenstvu osvojila šesto mesto v parih.

AMERIKANIADA NAŠIH KOTALKARJEV

Okrog ploščadi v Miamiju

Prisrčno srečanje z izseljenci, obisk akvarija in vrnitev v domovino

Naša tekmovalka Katjuša Derenda je bila po obveznih likih med 16 tekmovalkami na 12. mestu. V končnem vrstnem redu pa je bila deseta, kar je zelo dobro. **Pri moških je že četrtič premočno osvojil naslov svetovnega prvaka 20-letni Nemec Karlheinz Losch, ki smo ga julija videli tudi v Ljubljani. Tudi naslednji dve mesti sta pripadli Nemcem. Sploh so Nemci daleč pred vsemi na svetovni lestvici kotalkarjev.** V tekmovanju plesnih parov pa sta morala lanska prvaka zakonca Kwiet, ki sta tudi iz Nemčije, prepustiti najvišji naslov Angležema Cololought, **ki sta si ga z res elegantno izvedbo zaslužila brez prigovora.**

V konkurenci 14 parov sta že drugič zapored dobila naslov svetovnega prvaka Nemca Margot Ludolph — Werner Hoffmann, ki sta bila prav tako gosta na mednarodni reviji v Ljubljani. Druga sta bila prav tako Nemca, tretja pa Italijana. Naš par Derenda-Klemenc je z uspelo izvedbo zasedel šesto mesto. Midva s Petrom pa se nisva odrezala tako. Pristala sva na 10. mestu, torej najinem najslabšem doslej, saj sva bila na svetovnem prvenstvu v Berlinu že peta. Pred tekmovanjem so naju imeli za enega najboljših parov, saj so samo naju razen svetovnih prvakov v paru poklicali na televizijski razgovor poprej. Te časti ni bil deležen niti eden od amerikanskih parov. No, drugi dan sva jo res krepko polomila; pa ne zaradi nepripravljenosti, toda Peter zaradi slabosti in vrtoglavice, ki jo je še zmeraj občutil po 12-urnem letenju, ni mogel ponoviti tega kar sva se naučila pod skrbnim Resmanovim vodstvom. Malo sva bila razočarana, nič manj kakor tudi drugi. Pri športu pa mora biti človek res pripravljen na vse!

Tu še nekaj besed o šefu naše ekipe! Izkazal se je kot dober organizator in je bil ena izmed najvidnejših osebnosti na tem prvenstvu. Govori namreč štiri tuje jezike, s čimer se ni mogel pohvaliti noben drug delegat in prav zato so ga vsi klicali in hoteli imeti ob sebi, da bi jim prevajal poslovne ali pa tudi zasebne razgovore v tej izredno pisani družbi, čeprav najboljših prijateljev.

Vsem se nam je zdelo, da čas v Ameriki teče hitreje kakor drugod. Naslednji dan je bila namreč že sreda, skratka zadnja priložnost, da si ogledamo še nekatere znamenitosti, ki jih na Floridi ne manjka. Na srečo je bil takega mnenja tudi organizator, ki nam je za vse dopoldne pripravil nekako ekskurzijo. Ker pa je bila brez tega organizacija prejkone slaba, nekatere ekipe niso vedele za pravi odhod avtobusa, ki so jih najeli za ta potep. Vsem se je najbolj prikupil edini udeleženec Japonske, ki je imel s seboj celo vrečko značilnih japonskih predmetov: značk, japonskih rut, zapestk in figuric, ki jih je radodarno razdeljeval.

Slednjič smo se le odpeljali v MAMI, zelo lepo in zanimivo mesto. Žal smo ga videli le iz avtobusa. Pot smo nadaljevali do znanega SEA AQUARIUM, t. j. morskega akvarija. Avtostrada, po kateri smo se peljali, je široka za šest naših cest in ima na vsaki strani zelenega pasu tri široke proge, kar omogoča vozilom varno vožnjo pri še tako velikih hitrostih.

V morskem akvariju so najbolj zanimivi dresirani delfini. Ob nastopu jih trener s hrano privabi, da skačejo iz vode do 3 metre visoko. Spored obsega tudi igranje na nekak instrument ter metanje žoge in obročev. Največja atrakcija pa je, da delfin skoči 3 metre visoko in pri tem pregrizne cigareto, ki jo ima v ustih trener. Videli smo mnogo redkih rib, v večjih bazenih pa so tjulni, pingvini, morski psi in aligatorji. Za Florido so pravzaprav značilni slednji, ki jih živi še mnogo v notranjosti po močvirjih in pragozdovih. Tu prodajajo nagačene mladiče aligatorjev različnih velikosti; vsekakor svojevrsten spominček, ki ga hranim tudi sama.

Na Floridi so sploh krasni botanični vrtovi; v enem gojijo same orhideje, v drugem same ciprese in še razne druge eksote. Prav tako je urejeno z živalskimi vrtovi: v enem so same raznovrstne papige, v drugem sami flamingi itd. Imajo tudi živalski vrt z džunglo, v katerem kažejo divje zveri.

Novica o našem prihodu v Miami se je namreč hitro razvedela med člani tamkajšnje slovenske kolonije. Pripravili so nam prijeten vložek s piknikom na morski obali. Slišati so hoteli naše pesmi, povpraševali so nas o znancih v domovini, ostanek pa smo zaključili s kolom. Večer smo preživeli z neko starejšo Američanko, ki je zelo navdušena za Jugoslavijo in je bila že večkrat pri nas.

Naslednje jutro smo se odpeljali na letališče; še malo in Douglas Super DC-6B nas je odpeljal v New York. Žal je bil podrobnejši ogled velemesta nezadovoljiv, ker je bilo do odhoda samo nekaj ur časa. Po bežnem teku mimo nekaterih zelo znanih objektov smo se naposled spet znašli na letališču Idlewild.

Z letalom Boeing-707 smo nazaj grede leteli po drugi poti — v smeri zračnega toka — in sicer nad Kanado in Novo Fundlandijo in se šele više proti severu obrnili proti Angliji. Tam smo občudovali polarni sij in sončni vzhod. Po šestih urah zračne poti smo pristali na londonskem letališču in se od ondod preko Pariza odpeljali domov.

Tjaša Andrée

MOJCA KOLAR

TROJKA IZ ŠESTEGA RAZREDA

DRAGO STRMEC

88. Lezla sta proti svoji stalni opazovalnici na robu gozda, ko je Peter nenadoma obstal in z roko zadržal Andreja. Tam za drevesom je stal nekdo. Stal je, na pol pokrit za debelim deblom, in napeto opazoval vas pod seboj. Večerilo se je že in njegove uniforme nista mogla razločiti, ampak lepo sta videla brzostrelko, ki mu je visela čez ramo, in obrise nahrbtnika, ki mu je pokrival hrbet. Obstala sta in se nista ganila.

89. Ne da bi se dogovorila, sta obe vedela: Nemci ne nosijo takih nahrbtnikov, pa tudi, če bi bil to Nemec — zakaj bi stal tu v gozdu in opazoval vas, zakaj ne bi stopil naravnost do postojanke v gostilni? Torej neznanec za drevesom mora biti partizan. En sam partizan? Najbrž jih je kje blizu še več! Pred partizani sta imela slabo vest, saj nista izpolnila obljube, da bosta ostala pri sorodnikih, zato sta se skrila v grmovje.

90. Neznanec je še nekaj časa stal tam na robu gozda, potem pa se je previdno odmaknil globlje v gozd. Peter in Andrej sta ga razločno videla v obraz, ko je previdno stopil mimo grma, za katerim sta čepela, in videla sta partizansko kapo na njegovih svetlih laseh. Naglo je izginil v gozdu. Tedaj je Andrej zašepetal: »Za njim!« Zvedela bova, kje so partizani, če greva za njim! Saj morava vedeti, kje so, kam bi pa sicer šla po napadu?!«

TINE SROT NAJBOLJSI V TRBOVLJAH — Tu je bilo v soboto zvečer tekmovanje slovenskih telovadcev z izbrano vrsto iz severne Francije. Srot in domačin Skaza sta se uvrstila pred gosti.
Foto: J. Dremelj

V ZADNJEM KOLU OB TOČKO. — Rudar iz Kaknja je v zadnji tekmi jesenskega dela državnega prvenstva odvzel dragoceno točko, pa čeprav so bili Ljubljančani na svojem igrišču veliki favoriti. Naš posnetek prikazuje vratarja gostov, ki je obranil siloviti Oblakov strel.
Foto: E. Selhaus

MLADI MOJSTRI BELE ŽOGICE — V Ljubljani je bilo dva dni prvenstvo Slovenije v namiznem tenisu za mladince in pionirje. Oboji so pokazali izredno razveseljiv napredek. Najbolj ogorčena igra, ki je vzbujala pozornost vseh prisotnih, je bila med Ljubljančanoma Trupejem (na desni) in Strojnikom.
Foto: L. Dolinšek

PETER LAKOTA ZMAGOVALEC VELESLALOMA — Na Pohorju so bile včeraj prve tekme naših alpskih smučarjev, in sicer v veleslalomu. Zmagal je državni prvak Lakota pred Andrejem Klinarjem (oba z Jesenic). Na sliki zmagovalec s svojim volčjakom.
Foto: S Busić

Partizan – jesenski prvak

BEOGRAD — Partizan je na stadionu JLA premagal Hajduka iz Splita 4:1 (3:0). Strelci: Galić v 24., Kovačević v 37., 45 in 71. minuti. Pred 8000 gledalci je sodil Jakše iz Ljubljane.

Vreme je bilo sončno, toda hladno. S to zmago si je Partizan zagotovil naslov jesenskega prvaka v I. ligi. Beograjčani niso imeli težavnega dela s Splitčani, ki so tokrat bili neborbeni. Streljali so le enkrat na gol in takrat dosegli svoj častni zadetek.

Dinamo drugi

ZAGREB — Dinamo je na stadionu v Maksimiru premagal Slobodo 5:2 (3:0). Pred 6000 gledalci je sodil Gugić iz Niša. Gole so dosegli Jerković v 18., 44. in 50., Zambata v 58. in Pašić v 10. min. za Dinamo, za Slobodo pa je bil obakrat uspešen Sijački, in sicer v 70. in 90. minuti.

»Plavi« so tokrat zaigrali res izvrstno. Ko so že vodili 5:0, se je zdelo, da bo Sloboda po petih zaporednih zmagah doživela popoln polom. Sele proti koncu so se gostje nekoliko znašli ter za dva gola zmanjšali razliko. Vreme je bilo hladno in megleno.

Učinkoviti napadalci

SARAJEVO — Na stadionu »Grbavica« je domači Željezničar premagal moštvo Novega Sada 4:1 (1:0). Pred 7000 gledalci je sodil Taslidžić iz Osijeka. Gole so dosegli Smailović v 30. in 61., Osim v 47. in Gašić v 50 min. za Željezničar, edini gol za goste pa je naredil Belić v 70. min.

Prvi polčas je minil v nezanimivi igri. Po odmoru so domačini zaigrali zelo dobro. Zlasti so se izkazali mladi napadalci Željezničarja, ki so ustvarili več ugodnih priložnosti za gol, od katerih so tri tudi izkoristili.

V lepem vremenu slaba tekma

TITOGRAD — Prvenstveno srečanje med domačo Budućnostjo in Crv. zvezdo se je končalo brez gola. Na mestnem stadionu se je zbralo kakih 12.000 gledalcev. Sodil je Strmečki iz Zagreba.

Čeprav so bili pogoji za igro prav dobri, saj je bilo vreme lepo in sončno, sta obe enajstorici igrali dokaj zmedeno. To je bila najslabša tekma, ki so jo v glavnem mestu Črne gore videli v letošnjem prvenstvu. Vseh 90 minut sta si obe enajstorici ustvarili le po dve priložnosti za dosežo gola.

Zaslužena zmaga

NOVI SAD — Vojvodina je na lastnem stadionu premagala moštvo Sarajeva 3:1 (2:1). Strelci: Lambi v 12., Takač v 38. (enajstmetrovka) in Pavlić v 62. minuti za Vojvodino, edini gol za Sarajevo pa je dosegel Arslanagić v 21. minuti. Pred 3000 gledalci je sodil Cahun iz Duge Resc. Zmaga domačih je popolnoma zaslužena in bi bila še bolj zveneča, če bi bili domačini izrabili vse priložnosti za ta cilj.

Tretje mesto obdržali

MOSTAR — Velež je na domačih tleh premagal Radničkega iz Niša 2:1 (2:0). Strelci Selimotić v 30. (enajstmetrovka) in Popović v 15. minuti za Velež. Edini gol za Radnički je dosegel Sovrović v 50. minuti. Pred 6000 gledalci je sodil Varaždinec iz Zagreba. Domačini so mukoma opravili z zelo dobrim moštvom gostov in si tako ohranili tretje mesto v jesenskem delu prvenstva.

Koristna taktika Beograda

RIJEKA — Prvenstveno srečanje na Kantridi med Rijeko in Beogradom se je končalo neodločeno 2:2 (0:1). Gole so dosegli Skoblar v 10. in Popov v 79. minuti za Beograd, A. Veseljica v 65. in Zadel v 86. minuti za Rijeko. Pred 8000 gledalci je sodil Tauzes iz Ljubljane.

Beograjčani, so igrali taktično izredno koristno. Čeprav so bili dvakrat v vodstvu, so se kljub temu vrgli na obrambo v želji, da bi odnesli vsaj eno točko. Po tej plati jim je šlo po volji, čeprav so domačini proti koncu venomer napadali. Pri vodstvu 2:1 za Beograd so domačini v 86. min. izenačili iz enajstmetrovke. Sodnik Tauzes je prisodil enajstmetrovko zaradi prekrška nad Naumovičem.

Teniški finale v Parizu

Pariz, 9. dec. — V finalu tekmovanja za pokal Alberta Caneta je Barclay premagal Dramona 6:4, 6:0 in 6:2.

NAJBOLJSI STRELCI I. LIGE

V jesenskem nogometnem prvenstvu I. zvezne lige je 93 napadalcev doseglo 263 zadetkov. Lista najučinkovitejših pa je tale:

Zambata (Din) 15
Galić (Part) 14
Jerković (Din) 11
Smailović (Žel) 10
Gašić (Žel) 9
itd.

II. ZVEZNA LIGA – ZAHOD (ZADNJE JESENSKO KOLO)

Neučinkoviti napadalci Olimpije

Enajstorica Rudarja iz Kaknja je z neodločenim 1:1 rešila točko

LJUBLJANA, 9. dec. — V zadnji prvenstveni nogometni tekmi II. zvezne lige sta se domača Olimpija in Rudar iz Kaknja poslovila od sezone z neodločenim izidom 1:1 (1:1). Gol za Olimpijo je dal Velkavrh, za goste pa Sirčo I. Pred približno 4.000 gledalci je sodil Plazović iz Zagreba.

Olimpija: Žabjek, Jovičević, Kulenović, Gugolj, Petković, Srbe, Brezigar, Mladenović, Velkavrh, Oblak, Corn.

Rudar: Sirčo II., Tatlić, Hrkaš, Šimunac, Duvnjak, Andrijević, Stojić, Gardovski, Sirčo I., Musić, Čejvan.

Od dveh planiranih točk z nasprotnikom, ki po računih za mizo ne bi bil smel resneje ovirati zmagovitega pohoda ljubljanskega ligaša, je Olimpija vknižila žal samo eno, pa še za ta polovični izkupiček se je bilo treba znojiti (v tem mrazu!) do poslednjih moči. Gostje so namreč presenetili domačine z izredno požrtvovalno in borbeno igro, razen tega pa jim je pomrznjeno igrišče dosti bolj ugajalo kakor dobrim znancem. Na varljivem terenu so se torej hitro znašli in nekaj časa kar naprej zaposlovali ljubljansko obrambo. Šele v 8. minuti je Olimpija izvedla prvi obetajoči napad po levi strani, ko je Corn nazadnje poslal lep predložek v kazenski prostor in je Brezigar potlej poslal dobro usmerjen udarec z glavo proti mreži, toda vratar je v mačjem skoku preprečil najhujše. To je bila zares domiselna kombinacija domačega napada in nič manj učinkovita obramba prisebnega Rudarjevega vratarja. Kazalo je, da je bil to le uvodni znak za nadaljnje živahnejše akcije Olimpije, ki pa se nikakor ni znala prilagoditi slabemu terenu, saj so skušali igralci uveljaviti znanje enako kakor v najboljših pogojih za igro. Zato pa so se Rudarjevi ljudje dobro zavedali, da je v takih razmerah najboljša taktika start na prvo žogo in hitro oddajanje brez obotavljanja ali preigravanja.

Ne glede na te prednosti pa so gostje le prišli do prvega zadetka bolj ali manj nepričakovano. V 20. minuti je bil namreč srednji krilec Petković kriv prekrška in prosti strel s kakih 20 m daleč je izvedel Gardovski. Polvisoko žogo bi bil vratar Žabjek brž-čas ujel, če ji ne bi bil v zadnjem trenutku Sirčo I. z glavo spremenil smeri — rezultat 1:0 za Rudarja. Šele po tem golu so se igralci Olimpije nekoliko bolj razživeli in začeli siliti pred nasprotna vrata. V eni izmed takih akcij, ki jo je nazadnje lepo izpeljal Brezigar, ga je branilec gostov v odločilnem trenutku zagrabil z obema rokama, toda na veliko presenečenje sodnik ni upošteval tega grobega prestopka v kazenskem prostoru. Pritisk Olimpije je trajal še naprej, nedolgo za tem nelepim vložkom se je v enakih okoliščinah znašel Velkavrh, ki se je brž odločil za strel, nakar se je še pognal za žogo, ki pa je bila medtem že onkraj črte — 1:1.

Po odmoru se situacija ni v ničemer spremenila v prid Olimpije, saj so Rudarji tudi poslej igrali enako požrtvovalno in tudi odločno. Čeprav so z napadalcem okrepili obrambo, so bili še zmeraj nevarni za Žabjakova vrata in so v kratkem času izsilili kar tri zaporedne kote. Šele v zadnjih 20 minutah tekme so si domačini priborili nekaj terenske premoči, ki pa je spričo neučinkovitosti niso utegnili uveljaviti. Rudarjeva obramba je namreč čistila hitro in nepopustljivo in v takih izgubljenih dvobojih v neposredni bližini vrat je s časom splahnelo zadnje upanje, da bi še druga točka ostala v Ljubljani.

Neodločen izid pona več ustreza razpletu dogodkov na igrišču. Sodnik Plazović je bil s prenekaterimi nerazumljivimi odločitvami, zlasti v škodo Olimpije, vse prej kot objektiven.

St. L.

TELOVADNI DVOBOJ S SEV. FRANCIJO 273,80 : 264,10

LAHKA ZMAGA NAD NEENAKIMI TEKMECI

Trbovlje, 9. dec. — Sinoči je bil tukaj mednarodni telovadni dvoboj med reprezentancama Francije in Slovenije. Po zelo zanimivem, a neenakem dvoboju so zmagali domačini z 273,80 : 264,10 točke. Med posamezniki je zmagal Celjan Srot — 56,50 točke, pred Skazo (oba Slov.) — 55,30, najboljšim gostom Audinom (Fr.) — 54,80 in Trugarjem (Sl.) 54,25 točke. Na posameznih orodjih so najboljši telovadci dosegli naslednje rezultate:

Na posameznih orodjih so najboljši telovadci dosegli naslednje rezultate:

parter: Poljšak in Srot 9,65, Audin 9,55; preskok: Peršek in Stražišar 9,40, Srot 9,35, Ibba 9,35; bradlja: Trugar in Audin 9,30, Skaza, Stražišar in Srot 9,25; drog: Srot 9,40, Skaza 9,35, Bouchonne 9,20; krogi: Skaza 9,70, Srot 9,65, Audin 9,45; konj z ročaji: Srot 9,30, Trugar 9,05, Skaza 8,95.

Organizacija prireditve ni bila najboljša, saj se je zavlekla čez polnoč. Sicer pa so gledalci uživali ob lepih vajah in precejšnji premoči domačih telovadcev, ki so zasluženo zasedli vsa najboljša mesta.

V.

SKUPŠČINA NAMIZNOTENIŠKE ZVEZE SLOVENIJE

Trenerski in sodniški problem

Ljubljana, 9. dec. — V prostorih ZTKS je bila včeraj redna letna skupščina Namiznoteniške zveze Slovenije. Iz obširnih poročil smo posneli, da je republiška namiznoteniška organizacija v zadnjem poslovnem obdobju zabeležila vrsto znatnih uspehov na tekmovanjih. Potem ko so na državnem prvenstvu tekmovalci iz Slovenije osvojili skoraj vsa razpoložljiva prva mesta, so si na koncu in v začetku nove sezone priborili vstop do pod vrh evropskega namiznega tenisa. Večina uspehov naših igralcev je delo najmlajše generacije, ki je še na začetku razvoja, tako da je vsa prihodnost še pred njo.

NTZS je imela lani 59 registriranih klubov s približno 2000 člani. Velika večina teh je bila aktivna. Področni so delali v težavnih razmerah, saj navečkrat niso imeli na voljo niti dvoran niti sredstev za najnujneše. Kljub vsem tem zavidljivim uspehom slovenskih igralcev pa so bili klubi deležni prav malo podpor, tako da so bili navezani le na požrtvovalnost posameznih zanesenjakov. Kakor osnovne organizacije tudi IO ni imel dovolj sredstev za vse zamišljene akcije, saj bi bil za uresničenje ciljev potreboval vsaj za 20 % večjo dotacijo od letošnje.

Zastopnik STSJ je poudaril po pozdravnih besedah, da spada NTZS med najbolj agilne republiške organizacije in ima velike zasluge za nedavne uspehe jugoslovanskega namiznega tenisa. Novi odbor bo moral krepkeje zastaviti delo po tistih področjih — trenerskem in sodniškem, kjer je doslej precej šepalo, je pa nujno za čim uspešnejše izvajanje načrta in smernic z zadnje skupščine STSJ.

Novi odbor bo še naprej vodil dosedanji predsednik Oton Weisbacher. Na skupščini so sprejeli tudi nov statut in pravilnik o sistemu tekmovanj, ki bosta precej spremenjena od dosedanjega. Namesto dosedanjega izvršnega odbora so na skupščini izvolili sekretariat in upravni odbor, ki bosta vodilna organa namiznoteniške organizacije v prihodnje.

KEGLJANJE

Priznanje Domžalam in Invalidu

Ljubljana, 9. dec. — Na kegljišču Gradisa je bilo včeraj in danes nadaljevanje prvenstvenih tekem v borbenih igrah I. (besega) razreda, na katerih sodeluje 12 moštev. Kakor prejšnji teden v prvem kolu, je bilo tudi to tekmovanje prav zanimivo do zadnjega. Po drugem kolu je uspelo kar sedmim vrstam, da so prehite doslej vodeči ekipi Ljubljane in Gradidisa. Gradis je pri tem prejšnjo nedeljo, Ljubljana pa včeraj nastopila le vsak z po 8 igralci in tako z rezultati precej zaostala za tekmeci.

Priznanje vsekakor zaslužijo klubi, ki so za zdaj na vrhu lestvice, posebej pa Domžale ter invalidi in Saturnus. Soliden je bil Poštar, presenetljivo dobro so se uvrstili tudi Grosupeljčani.

Vrstni red po prvem delu: Domžale 1674 (850, 824), Invalidi 1603, Poštar 1596, Saturnus 1564, Grosuplje 1547, Slovan 1526, Podpeč 1500, Ljubljana 1483, Gradis 1491, Zvezda 1457, Grafičar 1443 in Obrtnik 1392. —č

OSLO — Rokometna reprezentanca Norveške je premagala v Oslu Francijo s 17:13 (8:5).

DRUGI VELESLALOM NA POHORJU Z MOČNO UDELEŽBO

Lakota in Klofutarjeva - prva

Nad 30 tekmovalcev od vsepovsod – brez gostov iz Avstrije – Zaradi težke proge je bilo več hudih padcev

Maribor, 9. dec. — Na Pohorju so bile danes v letošnji sezoni že druge tekme v veleslalomu, ki so se jih udeležili vsi najboljši jugoslovanski smučarji. Startalo je nad 30 tekmovalcev Fužinarja, Branika, Jesenic, Triglava, Tržiča, Enotnosti in Kranjske gore, ki so se pomerili na 1950 m dolgi progi s 500 m višinske razlike in 52 vrati. Progo je trasiral Ivan Sevčnikar, bila pa je za začetek sezone očitno nekoliko pretežka, saj je bilo med tekmovanjem tudi več hudih padcev in s tem združenih poškodb. nekaj favoritov pa je odstopilo. Najhuje se je poškodoval član Kranjske gore Mrak, ki se je zaletel v telefonski drog in so ga morali odpeljati v mariborsko bolnišnico. Nekoliko pred njim je v zgornjem delu proge padel domačin Dogša, ki si je pri padcu poškodoval hrbtenico. Zaradi nevarnejših padcev so odstopili domačin Vogrinec, Jeseničan Ciril Čop, v ženski konkurenci pa Krista Fanedl.

Med moškimi je zanesljivo zmagal Peter Lakota, čeprav je bil na tekmi z izposojenimi smučmi. Na drugo mesto bi se bil uvrstil Mirko Klinar, a so ga diskvalificirali, ker je izpustil vrata. Presenetil je Ravenčan Golob, ki je startal s številko 16 in se uvrstil na zelo dobro četrto mesto. Posebno smolo je doživel Aleš Guček, ki se je moral na vsem lepem umakniti s proge reševalcem, ki so šli na pomoč padlemu Dogšu. Med članicami je zmagala Kranjskogorčanka Klofutarjeva pred Ankeletovo. Obe sta imeli odličen čas, saj bi se celo v moški konkurenci uvrstili na 9. oziroma 11. mesto.

Avstrijskih smučarjev, ki so bili napovedani, tudi tokrat ni bilo na startu, ker jih je domača zveza v soboto odpoklicala s treninga na Pohorju — zaradi priprav na tekme v Val d'Isere.

REZULTATI — člani: Lakota 2:26,0, A. Klinar 2:31,3, J. Čop (vsi Jesenice) 2:31,6, Golob (Fužinar) 2:33,3, Skudnik (Branik) 2:38,3, Detiček (K. gora) 2:41,1, Zmagej (Branik) 2:45,4, Guček (Enotnost) 2:48,3, Soklič (Triglav) 2:51,0, Wlodyga (Fuž.) 2:52,8 itd. **Članice:** Klofutar (K. g.) 2:50,2, Ankele (T.) 2:51,2, Tevž (Fuž.) 5:10,3.

Prve skakalne tekme pri Železničarskem domu

Maribor, 9. dec. — Na 25-metrski skakalnici pri Železničarskem domu na Pohorju so bile danes prve skakalne tekme, na katerih je nastopilo 20 tekmovalcev iz obeh mariborskih smučarskih klubov.

Rezultati — člani: Colnerič (M) 208,5 (21,5, 22), Pesek (B) 206,5 (22,5, 22), Češnik (M) 202 (21, 21,5); **mladinci:** Velenti (M) 165 (17, 17), Dajčman (M) 161,5 (20, 20,5). sid

HOKEJSKA SEZONA NADVSE ŽIVAHNA

OLIMPIJA : MEDVEŠČAK 4:3

Zagreb, 9. decembra — V prijateljski hokejski tekmi je ljubljanska Olimpija premagala domači Medveščak s 4:3 (0:2, 0:0, 4:1).

Olimpija je igrala v tejle postavi: Cerar, Aljančič II, Rozman, Zadnikar, Repina, Vadnal, Aljančič I, Domjan, Mlakar, Volkar 1, Bošković, Radin, Oblak 1, Zupančič 2. Pred 400 gledalci sta sodila Dušanović (Zagreb) in Pavletič (Ljubljana).

Mladi igralci Medveščaka so z izredno dobro igro v prvi in drugi tretjini častno prestali dvoboj z ljubljansko Olimpijo. Če Kadič ne bi bil zastreljal kazenskega strela in Kovačević zapravil več idealnih priložnosti, bi bil lahko rezultat za Zagrebčane še ugodnejši. Zanimivo je, da je bil Zupančič, ki je v prijateljskih tekmah že večkrat igral za Medveščak, izredno discipliniran.

P.

Plavanje obvezen predmet na madžarskih šolah

Budimpešta, 9. dec. — Po novi odločbi madžarskega ministrstva za ljudsko zdravstvo v osnovnih in nadaljevalnih šolah ne sme biti noben učenec oproščen telesnokulturnega pouka. Otroci, ki bi mu fizično ne bili kos, bodo gojili posebno zdravstveno gimnastiko. Plavanje in telovadba bosta poslej obvezna predmeta. Med mladino je za šport in telesno vzgojo izredno zanimanje, saj se po ljudskih šolah aktivno ukvarja s športom do 50 odst., po višjih in strokovnih pa že do 80 odst. učeče se mladine.

Za profesionalce zaprta teniška igrišča v Avstraliji

Brisbane, 9. dec. Mednarodna profesionalna četica teniških igralcev iz Kramerjevega podjetja namerava po zadnjem finalu za letošnji Davisov pokal med Mehiko in Avstralijo prve dni januarja izvesti velikopotezno turnejo po vsej deželi. Najbolj privlačna točka teh nastopov bi bil seveda novo kupljeni član domačin Road Laver. Avstralska uradna teniška zveza je do 30. januarja 1963 zaprla vsa področna igrišča za nastop profesionalcev.

SALZBURG — Prijateljski rokometni dvoboj med Prvomajako (Zagreb) in reprezentanco Salzburga se je končal 25:12 (10:7) za domače.

DUNAJ — V nogometnem prvenstvu Avstrije so bili doseženi naslednji rezultati: Austria : Rapid 0:0, LASK : Vienna 2:0, Admira : Linz 2:0, WAC : Semmering 3:3, Schwechat : GAK 1:0, Wiener Sport Klub : Austria (Celovec) 5:2, Austria (Salzburg) : Wacker 1:1. Vodi dunajska Austria 21 pred Admiro 17 itd.

Tudi Maribor ob točko

Zelo dobro moštvo Slavonije je tudi v Celju opravičilo sloves – Mariboru je uspelo izvojevati neodločen izid

CELJE, 9. dec. — V pravem zimskem vremenu so mariborski nogometaši tudi v drugi tekmi na Glaziji morali prepustiti dragoceno točko nasprotnikom. Igrišče je bilo sicer dobro pripravljeno, vendar pokrito s snegom, še več preglavic pa je igralcem delal hud mraz (— 6° C).

Maribor: Vabič, Jovanović, Kreač, Dolenc, Boltek, Canjek, Prosen, Čeh, Marković, Pirc (Lukač), Breznik.

Slavonija: Molnar, Crnković, Gucmertlj I., Rukavina, Lončarić, Petović, Karapandža, Verner, Kasač, Džulin, Gucmertlj II.

Strelca: V 4. min. Bolfek (avtogol za Slavonijo) in v 55. min. Marković za Maribor, sodnik Rukavina iz Varaždina, gledalcev 2.000.

Potem ko je Marković že v 3. minuti zapravil stoodstotno priložnost, ni nihče pričakoval, da bodo gostje že v naslednji minuti dosegli vodstvo. Kasač je najprej zadel prečko, odbito žogo pa je Bolfek z neposredne bližine zapodil v lastno mrežo. Ta nepričakovani »uspeh« Slavonije pa ni zmedel Mariborčanov, ki so še naprej vztrajno napadali, vendar niso znali postaviti pike na i. V 10. minuti je Čeh sicer dosegel zadetek, vendar ni je pri tem pomagal z roko — sodnik seveda ni priznal gola. Mariborski krilci in branilci so še naprej priđno zaposlovali napadalno vrsto, vendar so jim bili Pirc, Breznik in Prosen v odločilnih trenutkih prepočasni. Tako je Breznik v 21. min. 3 m daleč slabo streljal v prazna vrata; obramba je žogo odbila do Markovića, ki pa jo je poslal v out. Podobne zrele priložnosti je zapravljal tudi Pirc. Pred odmorom je Maribor zamenjal Pirca z Lukačem, ki je tik pred odmorom zadel prečko, neizkoriščen pa je ostal tudi posebni strel iz daljave 12 m v 45. min.

Po odmoru je Maribor napadal še dalje, toda vse preveč po sredini, tako da je praktično igral brez kril. V 55. minuti je Breznik z levega ogla kazenskega prostora lepo prenesel žogo na desno stran, kjer jo je Marković z volejem kakih 8 m bliskovito usmeril v zgornji desni kot — 1:1. Izenačenje je prineslo še živahnejšo igro, Maribor pa je imel še naprej pobudo, vendar je vse napade zanesljivo razbijala dobra obramba gostov z Rukavino na čelu. Gostje pa so se omejevali le čas samo na občasne nasprotne napade, ki pa so bili zelo nevarni za Vabiča. Najzrelejši priložnosti za zmagoviti zadetek so imeli v 62. minuti (Karapandža) in 63. min. (Gucmertlj II.), vendar so ju zastreljali mimo drogov. Mariborčani so pred koncem streljali še tri kote, vendar je bila obramba vselej nared. Razmerje kotov: 7:2 za Maribor.

V mariborski enajstorici so se najbolj izkazali Bolfek, Canjek in Marković, pri gostih pa Rukavina in Karapandža.

K. Jug

Dvanajst pravilnih

Dinamo : Sloboda	1
Partizan : Hajduk	1
Velež : Radnički	1
Željezničar : Novi Sad	1
Vojvodina : Sarajevo	1
Rijeka : Beograd	0
Budućnost : Crvena zvezda	0
Budućnost (P) : Borac (Č)	1
Mačva : Proleter	1
Železničar (N) : Spartak	2
Šibenik : Čelik	1
Split : Varteks	2

ZA NOGOMETNI POKAL EVROPE

Danska : Malta 3:1 (2:1)

La Valletta, 9. dec. Nogometna reprezentanca Danske je premagala reprezentanco Malte 3:1 (2:1). To je bila povratna tekma I. kola za pokal evropskih narodov. Danci so tudi v prvi tekmi zmagali (6:1) in se tako uvrstili v II. kolo.

Rappanov pokal
PECS : PADOVA 3:0 (1:0)

Pokal sejemskih mest
PETROLUL : LEIPZIG 1:0 (0:0)

Petrolul se je uvrstil v četrtfinale tekmovanja.

London. — Prihodnje športne igre angleškega imperija bodo leta 1966 na Jamaiki. Nasprotni kandidat je bilo škotsko mesto Edinburg, ki je propadlo za en sam glas (16:17). Mesto Kingston kot naslednje prizorišče jma že prav čedno športno reputacijo.

MEDMESTNI DVOBOJ Z BELO ŽOGICO

Zagreb - Ljubljana 10 : 6

LJUBLJANA, 9. dec. — Za medmestni dvoboj namiznoteniških reprezentanc Zagreba in Ljubljane je bilo precej zanimanja, saj so gledalci pričakovali nastop popolne klubske ekipe Zagreba, ki brani naslov evropskega klubskega prvaka. Zal so bili gledalci že za začetek neugodno presenečeni. Najprej so Zagrebčani prišli v Ljubljano brez Hrbuda, za tem pa so še slabo pripravljeni Ljubljanski igralci rasen Vecka prikazali zelo revno igro in izgubljali partije za partijo. Serijo porazov je začel Kern, ki ga je premagal Kos, četrti igralec Zagreba, po njegovih stopinjah sta šla potem Tomašić in Grintal. Čast je reševal Vecko, ki je uklonil vse nasprotnike, čeprav je imel z Usorincem zelo hud boj in je zmagal šele v tretjem nizu na razliko, potem ko je Zagrebčan po vodstvu 20:19 zgrešil lasten servis. Zagreb je bil že v vodstvu s 6:3 in 7:4 in se je domačinom šele pozneje posrečilo izsiliti razliko. — Zmaga Zagreba (10:6) je izražena precej visoko, a je vendarle zaslužena.

REZULTATI: Župančič — Vecko 0:2, Kos — Kern 2:0, Usorinac — Tomašić 2:0, Štencel — Grintal 2:0, Kos — Vecko 0:2, Usorinac — Kern 2:0, Štencel — Tomašić 2:1, Župančič — Grintal 2:1, Usorinac — Vecko 1:2, Štencel — Kern 0:2, Župančič — Tomašić 2:0, Kos — Grintal 2:0, Štencel — Vecko 0:2, Župančič — Kern 0:2, Kos — Tomašić 2:0, Usorinac — Grintal 2:0. Prvoimenovani so igrali Zagreba. (dn)

KOSARKA V ZAGREBU

Lokomotiva : Olimpija 70:64 (23:26)

Zagreb, 9. dec. — V prijateljski košarkarski tekmi v okviru priprav za evropski košarkarski pokal je ljubljanska Olimpija izgubila z zagrebško Lokomotivo 64:70 (26:23). Zagrebčani so nastopili brez Lalića, Ljubljančani pa brez Jelnikarja in Bassina. Najboljši so bili Petričević in Kovačić (Lokomotiva) ter Logar (Olimpija).

Prvi polčas je potekal v rastrgani igri obeh najboljših jugoslovanskih ekip, ki sta igrali z gumijastimi žogami, s katerimi bo Olimpija igrala tekme za pokal evropskih prvakov. Lokomotiva je bila v drugem delu igre boljše moštvo in je zasluženo zmagala s šestimi koši razlike.

P.

LETNI OBRAČUN TK BRANIK

Nad 300 registriranih članov

Maribor, 9. dec. — Na občnem zboru teniškega kluba »Branik« so pred začetkom poročil z enominutnim molkom počastili spomin nedavno umrlega klubskega in društvenega funkcionarja Evgena Berganta.

Delovanje kluba v zadnjem letu ni niti napredovalo niti nazadovalo — predvsem zaradi finančnih problemov. Klub šteje letos že nad 300 registriranih članov. Na občnem zboru so ugotovili, da so teniška igrišča čedalje slabša in so zato sklenili, da jih bodo prihodnje leto obnovili in zgradili ob njih manjšo tribuno. Rasen tega bodo ponovno orprli pionirsko teniško šolo, več skrbi pa bodo posvetili vzgoji ženskega naraščaja. Na letošnjih klubskih lestvicah so bili najboljši: Grmovšek cami, Vodeb med mladinci, Nipičeva med mladinkami, Mironov med člani, Houškova med članicami pionirji. Varlova med pionirkami in Koser med veterani.

Za novega predsednika je bil izvoljen inž. Miro Vodeb.

B.

I. Zvezna liga

VOJVODINA : SARAJEVO 3:1 (2:1)
RIJEKA : BEOGRAD 2:2 (0:1)
ŽELJEZNIČAR : Novi Sad 4:1 (1:0)
BUDUĆNOST : C. ZVEZDA 0:0
PARTIZAN : HAJDUK 4:1 (3:0)
DINAMO : SLOBODA 5:2 (3:0)
VELEŽ : RADNIČKI 2:1 (2:0)

LESTVICA

Partizan	13	10	2	1	37:13	22
Dinamo	13	8	4	0	39:17	22
Velež	13	6	4	3	17:16	16
Željezn.	13	7	1	5	27:25	15
Beograd	13	5	4	4	24:25	14
C. zvezda	13	5	4	4	11:13	14
Vojvodina	13	5	1	7	22:21	11
Sloboda	13	5	1	7	17:21	11
Sarajevo	13	4	3	6	16:24	11
Radn. (N)	13	4	2	7	21:21	10
Budućnost	13	3	4	6	11:21	10
Rijeka	13	4	1	8	11:20	9
Hajduk	13	4	1	8	14:28	9
Novi Sad	13	3	2	8	15:27	8

II. liga – zahod

ŠIBENIK : ČELIK 2:0 (1:0)
LOKOMOTIVA : BORAC 5:2 ((1:1)
ISTRA : BOROVO 1:0 (1:0)
MARIBOR : SLAVONIJA 1:1 (0:1)
OLIMPIJA : RUDAR 1:1 (1:1)
SPLIT : VARTEKS 1:4 (1:3)
BSK : KARLOVAC 0:1 (0:1)
FAMOS : TREŠNJEVKA 2:0 (1:0)

LESTVICA

Trešnjevka	15	10	2	3	34:15	22
Čelik	15	9	2	4	24:15	20
Olimpija	15	7	5	3	28:17	19
Slavonija	15	8	3	4	25:18	19
Istra	15	8	3	4	27:24	19
Varteks	15	5	6	4	20:13	16
Famos	15	6	4	5	23:19	16
Borovo	15	6	3	6	18:18	15
Maribor	15	4	7	4	19:19	15
Rudar	15	5	3	7	17:24	13
Šibenik	15	5	2	8	26:27	12
Karlovac	15	3	6	6	11:20	12
Lokomotiva	15	3	5	7	19:22	11
Borac	15	3	5	7	22:31	11
BSK	15	2	6	7	23:27	10
Split	15	3	4	8	12:29	10

II. liga – vzhod

BUDUĆNOST : BORAC 3:1 (0:1)
RADNIČKI (B) : RADNIČKI (K) 0:0
VARDAR : RUDAR 1:1
SREM : BAČKA 2:1 (1:0)
ŽELEZNIČAR : SPARTAK 0:1 (0:0)
MAČVA : PROLETER 1:0 (0:0)
JEDINSTVO : PRIŠTINA 3:3 (2:1)
SUBOTICA : SUTJESKA ODLOŽENO

LESTVICA

Vardar	15	10	2	3	27:13	23
Radnič. (B)	15	7	5	3	22:15	19
Spartak	15	8	3	4	15:18	19
Subotica	14	7	4	3	24:17	18
Srem	15	7	3	5	20:16	17
Sutjeska	14	6	4	4	25:22	16
Borac	15	5	6	4	20:19	16
Priština	15	5	5	5	25:24	15
Rudar	15	4	6	5	22:23	14
Radn. (K)	15	5	3	7	28:25	13
Bačka	15	6	1	8	29:28	13
Proleter	15	4	5	6	14:16	13
Železničar	15	5	2	8	21:20	12
Jedinstvo	15	3	6	6	17:24	12
Budućnost	15	2	6	7	17:17	10
Mačva	15	3	2	10	14:23	8

VREME

Stanje 9. decembra: Področje visokega zračnega pritiska nad Balkanom in srednjo Evropo močno slabi. Alpe so dosegle atlantske frontalne motnje in se gibljejo proti vzhodu tako, da bodo jutri vplivale na vreme pri nas.

Napoved za ponedeljek: Ponoči od zahoda naraščajoča oblačnost, čez dan oblačno in vmes manjše padavine, predvsem kot dež. Nevarnost pred poledico. Najnižje nočne temperature nekaj čez 0, v Primorju 10 stopinj Celzija. Topleje bo.

Človekove pravice in svoboščine

Pomen Splošne deklaracije o človekovih pravicah, ki ji je dalo povod strahotno teptanje in tajenje najbolj osnovnih človekovih pravic in svoboščin v drugi svetovni vojni, je v tem, da je to prvi mednarodni akt v človeški zgodovini, ki postavlja človeka, navadnega preprostega človeka v žarišče zgodovine, spoštovanje njegovih pravic in svoboščin pa ne samo za dolžnost držav nasproti svojim državljanom, marveč za mednarodno obveznost vseh nasproti vsem.

S tem aktom je — vsaj kot deklaracija — dobilo mednarodno potrditev spoznanje, za katero so se stoletja borili najboljši človeški duhovi, da živi namreč človek na tej zemlji zaradi sebe in ne zaradi nekih mističnih ali polmističnih ciljev. Mednarodno potrditev je dobilo tudi spoznanje, da je lahko merilo za presojanje neke državne ali družbene ureditve samo to, ali ta ureditev priznava človekovo dostojanstvo in ali omogoča navadnemu, preprostemu človeku razvoj in rast njegove osebnosti ne glede na raso in narodnost, vero in spol. In končno je s tem aktom dobilo mednarodno potrditev tudi spoznanje, da je človek v svoji želji, da se mu prizna njegovo dostojanstvo in omogoči razvoj njegove osebnosti, enak na vseh celinah ter da so mednarodno sodelovanje, mednarodna solidarnost in mir mogoči samo, če bodo povsod enako spoštovane pravice in svoboščine ljudi in narodov. Splošna deklaracija o človekovih pravicah je zaradi tega postala vodilo ali bi vsaj morala postati vodilo, tako za urejanje in spreminjanje nacionalnih državnih in družbenih razmerij kot za urejanje mednarodnih razmerij.

Ko že omenjamo misel, da je, oziroma da bi Splošna deklaracija o človekovih pravicah vsaj morala biti vodilo za urejanje in spreminjanje nacionalnih državnih in družbenih razmerij, se skoraj samohotno povezuje spominski dan deklaracije z diskusijo o naši novi ustavi. To že zato, ker je spominski dan deklaracije hkrati dan, ko naj bi se polagal obračun o nacionalnih dosežkih pri uveljavljanju človekovih pravic in svoboščin, pa bi bilo zato naravno pričakovati, kako so teze deklaracije realizirane v osnutku naše nove ustave. Povezava spominskega dneva deklaracije z diskusijo o naši novi ustavi se vsiljuje še bolj zato, ker se zdi, da je osnutek naše nove ustave nov akt o človekovih pravicah, povsem nov poskus formulacije teh pravic in svoboščin, ki predstavlja dopolnitev te materije in ki je po svoje prav tako svojsten in mednarodno pomemben, kakor so bili prejšnji historični akti vse od Magnae Cartae libertatum do Splošne deklaracije o pravicah človeka samega.

Ni potrebno, da bi se spuščal v analizo vprašanj, kako in koliko so posamezne pravice človeka in njegove svoboščine, formulirane v deklaraciji, našle ustrezno mesto in formulacijo v ustavnem osnutku. To je na tem mestu nepotrebno in nevarno. Važen je duh in ne beseda, važne so dopolnitve, razmerja in instrumenti, ki naj omogočijo uresničitev idej, in ne golo prenašanje formulacij. Posamezne formulacije v osnutku ustave se morajo razlikovati v detajlih od formulacij o deklaraciji marsikdaj tudi v ideji sami. Ne samo zato, ker je od dneva, ko je bila sprejeta deklaracija poteklo že štirinajst let in ker smo za štirinajst let bolj bogati z izkušnjami. Predvsem zato, ker so naša družbena razmerja že zdavnaj prerastla družbena razmerja, na katerih temelji deklaracija in ker je tudi čas že storil svoje...

Zato bi analizo človekovih pravic in svoboščin zaman iskali samo v poglavju ustavnega osnutka o pravicah človeka in državljana. Te pravice so podlaga ustavi kot celoti. Vsa ustava, vse njene institucije in opredelitve izvirajo iz položaja človeka v družbi in so namenjene zagotovitvi njegove človeške osebnosti in dostojanstva. Ustava je kot celota en sam akt o pravicah človeka in o njegovih svoboščinah, enovit poizkus opredelitve in zagotovitve človekovih pravic in svoboščin, pa tudi njegovih dolžnosti kot družbenega bitja. Ne samo z deklaracijo, marveč s kompleksno formulacijo človekovega položaja v družbi, s formulacijo družbeno-ekonomskih in družbeno političnih razmerij med ljudmi ter z ureditvijo razmerij med ljudmi — proizvajalci in ustvarjalci — in družbeno skupnostjo kot celoto poskuša ustava določiti in zagotoviti pravice človeka in občana...

(Iz govora dr. Branka Premroua na proslavi Dneva človekovih pravic, Ljubljana, 8. XII. t. l.)

NA ZEMUNSKEM POKOPALIŠČU so v soboto pokopali posmrtne ostanke treh planincev, ki so izgubili življenje v snežnem viharju na planini Bjelašnici. Pogrebu dijakov Nikole Kočuha, Slobodana Buinca in Andjelka Saba-Pešića, je prisostvovalo mnogo zemunskih meščanov. Foto: Tanjug

Akcija besežiranja na Kosmetu končana

Beograd, 9. dec. (Tanjug). Ekipe jugoslovanskega Rdečega križa, Inštituta za tuberkulozo Srbije in zdravstvenih delavcev so te dni končale dvomesečno akcijo besežiranja v kosovsko-metohijskih komunah Gnjilani in Vitini. Med to akcijo, ki je bila ena največjih v državi, so zdravniki in drugi zdravstveni delavci obiskali približno sto vasi, naselij in zaselkov ter predhodno testirali preko 40.000 otrok in mladine. S cepivom BSŽ so cepili preko 20.000 otrok in mladine do 20 let. Razen tega so pri tem dosegli velike uspehe tudi pri zdravstvenem prosvetljevanju vaškega prebivalstva.

Sarajevski festival

Sarajevo, 9. dec. (Tanjug) V Sarajevu se je nocoj zaključil sedmi festival amaterskega filma Jugoslavije, ki je bil po splošni oceni doslej najuspešnejši pregled dela jugoslovanskih filmskih amaterjev. Od prispelih 75 filmov so na festivalu prikazali 26 najboljših.

Mladina se mora boriti za svoja stališča

S konference Ljudske mladine Beograda

Beograd, 9. dec. (Tanjug) V nadaljevanju konference Ljudske mladine Beograda so danes ugotovili, da vsak tretji od 50.000 zaposlenih članov Ljudske mladine obiskuje kako večerno šolo in da so v zadnjih dveh letih v Beogradu sprejeli v Zvezo komunistov 5.500 fantov in deklet.

V razpravi je sodeloval tudi sekretar Mestnega komiteja Zveze komunistov Milojko Drulović.

»Vaša organizacija,« je rekel, »daje ton mladinskemu življenju v našem glavnem mestu in zato je potrebno, da vse forume spoznate s tistim, o čemer sicer razpravljate med seboj.« Dodal je, da se morajo člani Ljudske mladine boriti za svoja stališča. Ilustriral je to s konkretnim primerom, ko je rekel, da so v Beogradu celo nekateri odborniki, ki molče, kadar se na sejah razpravlja o mladinskih problemih. »Vendar pa,« je dodal, »je delo vseh naših organov javno ter vam je zato omogočeno, da prisostvujete takim zborom in zahtevate, da na njih sprejemajo konstruktivne predloge.«

Ko je govoril o aktualnih problemih v gospodarstvu, je Milojko Drulović rekel, da zdaj nekateri intelektualci povezujejo trenutne težave v gospodarstvu z avtomatizacijo, ki jo vse bolj uporabljajo naša podjetja, in »opozarjajo« na to nevarnost, ki baje »duši človeškega duha«. »Znano pa je,« je rekel Milojko Drulović, »da vlagamo ogromne napore, da bi osnovali proizvodne procese prav na najnovejših tehničnih in znanstvenih dosežkih, da bi s tem povečali proizvodnjo in hkrati življenjski standard naših delovnih ljudi.«

Na konferenci so tudi izrazili željo, da bi beograjska mladina poleg tega, da bo sodelovala pri gradnji zadnjega odseka avtomobilske ceste Bratstva in Beograda, zgradila tudi del enotnosti od Osipaonice do te magistrale skozi Beograd.

Ekonomisti naj iščejo vire višje produktivnosti

Na razširjeni seji predsedstva Zveze ekonomistov Slovenije so anilizirali dosedanji potek ustavne razprave na področju gospodarstva

MARIBOR, 9. dec. — V prostorih Društva ekonomistov so se zbrali predstavniki slovenskih Društev ekonomistov na razširjeni seji predsedstva, da bi analizirali dosedanji potek ustavne razprave s področja gospodarstva. Predsednik Zveze ekonomistov Slovenije tovariš Jože Zakonjšek je dal po končani seji, na prošnjo našega sodelavca, naslednjo izjavo:

»Na današnji razširjeni seji predsedstva Zveze ekonomistov Slovenije smo ugotovili, da so se ekonomisti v Sloveniji vsestransko vključili v tolmačenje in obravnavanje ustavnih določil, ter da so na razpravah obravnavali predvsem vprašanja našega nadaljnjega gospodarskega razvoja in izgradnje gospodarskega sistema. Močna usmeritev ustavne razprave na vprašanja, kako zagotoviti sistem gospodarjenja, ki bo maksimalno vzpodbujal razvoj materialne osnove družbenega življenja, pomeni nedvomno, da se delovni kolektivi in njihovi strokovnjaki zavedajo tudi odgovornosti za realizacijo ustavnih načel, ki sankcionirajo našo prakso, nastalo na podlagi razvoja delavskega samoupravljanja. V zvezi s tem smo poudarili, da posamezna določila ustave ne gre gledati statično, temveč dinamično, ker bo le nadaljnji razvoj materialne osnove omogočil njihovo polno in vsestransko uveljavitev.

Ustavna razprava odpira tudi vprašanje učinkovitosti gospodarjenja v podjetjih samih, nadalje vprašanje njihove perspektive, modernizacije, oblikovanja notranjih odnosov itd. Menili smo, da se dosedanja razprava ni dovolj intenzivno usmerila tudi na to področje in da imajo predvsem tu ekonomisti sedaj odgovorne nalge. V tem smislu so bili sprejeti tudi sklepi, ki opozarjajo ekonomiste, da v sodelovanju z drugimi strokovnjaki usmerijo razpravo v delovnih kolektivih na probleme dela in razvoja gospodarskih organizacij, in da v sistematičnih analizah ugotove, kje so viri večje produktivnosti dela in kako te vire optimalno izkoristiti. Takšne analize naj bi bile izhodišče za izdelavo statutov gospodarskih organizacij, hkrati pa bi dokumentirano odkrivale slabosti v gospodarskem sistemu in družbene organe sistematično usmerjale na njihovo odpravljanje.

M. K.

»Die andere Zeitung« obsoja ustaški napad

Bonn, 9. dec. (Tanjug). Levičarska »Die andere Zeitung« v uvodniku ostro obsoja ustaški zločin v Mehlemu, kakor tudi tiste kroge v Zvezni republiki, ki podpirajo dejavnost terористov. Časnik opozarja na to, da je oboroženi napad atentatorjev na predstavništvo Jugoslavije 29. novembra samo eden v vrsti protijugoslovanskih provokacij po izpadu istih emigrantov v Stuttgartu, Friedrichshafenu in drugih mestih Zvezne republike. Časnik zahteva temeljitejšo preusmeritev zahodnonemške politike nasploh, da bi onemogočili takšne pojave.

V članku je navedena zgodovina fašističnega ustaškega gibanja od njegovih terorističnih akcij v tujini med obema svetovnima vojnama do množičnih umorov in zločinov v Jugoslaviji od leta 1941 do 1945. Časnik pripominja, da v skladu s to »tradicijo« ostanki teh tolp delujejo še zdaj, ker se čutijo varne

Zveza študentov Zvezne republike Nemčije je ostro obsodila zločinske napade ustaških terористov na jugovansko predstavništvo v Bonnu 29. novembra. Njeno stališče je izrazil njen predsednik Lothar Krappmann v pismu, ki ga je poslal centralnemu odboru Zveze študentov Jugoslavije. V njem je rečeno:

»V imenu našega izvršnega odbora in ogromne večine nemških študentov naj vam povem, da ostro obsojamo zločinski napad na švedsko veleposlaništvo v Bad Godesbergu-Mehlemu, ki zastopa vaše interese. Škoda ni samo materialna. Obžalujemo takšne akcije. Žal nam je, da takšne akcije kvarijo odnose med našimi narodi. Upamo, da bodo vsi krivci tega zločina strogo kaznovani.«

Dobri dohodki lovskih družin

Z letnega občnega zbora Okrajne lovske zveze Maribor

Maribor, 9. dec. — Na letnem občnem zboru Okrajne lovske zveze Maribor so v razpravi ugotovili, da so imele lovske družine v enem letu okoli 30 milijonov din dohodkov. V lovnem turizmu so zaslužili lani samo na pristojbinah okoli 6000 dolarjev, medtem ko bo letos ta vsota še večja. Pri tem pa ni upoštevana prodaja divjačine tujim lovcem. Na področju Okrajne lovske zveze Maribor imajo 59 družin z okoli 220.000 ha lovnih površin. Na novo so sprejeli lovsko družino Gornje Polje iz Starš.

Ena od osrednjih točk razprave je bila skrb za srnjad, ki je na Pohorju in na nekaterih drugih področjih zasnežena. Sklenili so, da zaradi tega srnjadi do nadaljnjega ne bodo streljali. Pri srnjadi so ugotovili tudi primere degeneracije, kar bodo skušali urediti z odstrelitvijo slabe srnjadi in z izdatnim zimskim krmljenjem. Mnogo so govorili tudi o obsežnem delu pri bonitiranju lovišč, saj so od tega odvisni prispevki družin za upravljanje lovišč.

M. K.

Našli so še zadnja dva ponesrečenca na Bjelašnici

Sarajevo, 9. dec. (Tanjug). — Po osemdnevnem iskanju so danes na Bjelašnici našli trupli zadnjih dveh ponesrečenih planincev Aleksandra Krnješevca in Zorana Ivanišina. Oba so našli na južni strani Bjelašnice, kakih 1800 m od observatorija. Trupli sta ležali kakih 150 do 200 m narazen. Našli so ju posebni psi, ki so danes prišli iz Slovenije in so jih takoj poslali na Bjelašnico.

Po položaju trupel kot tudi po majhni razdalji med njima se zdi, da sta se v snežnem viharju ločila od skupine in šla skupaj, vse dokler nista padla.

Zoran Ivanišin je bil študent tehnologije in star 20 let, Aleksander Krnješevac pa je bil dijak, star 16 let. Oba sta bila doma iz Zemuna.

Starši vseh ponesrečencev so pretrpeli hudo bolest in mučne trenutke negotovosti in čakanja. Najhuje pa je trpel oče ponesrečenega Zorana Ivanišina, ki so ga našli danes. Od trenutka, ko se je zvedelo za nesrečo, je stalno sodeloval pri iskanju svojega sina na zameteni Bjelašnici. Pri iskanju teh dveh planincev je sodelovalo več deset članov gorske reševalne službe in precej kmetov z Bjelašnice.

Gospodarska pogajanja s Finsko

Helsinki, 9. dec. (Tanjug). Jutri se bodo v Helsinkih začela Jugoslovansko-finska pogajanja o ekonomskem sodelovanju, katerih namen je doseči odgovarjajoče pogoje za razširitev blagovne izmenjave med obema državama. Pričakovati je, da bo na koncu pogajanj podpisan dokument o okvirih medsebojne trgovinske izmenjave v letu 1963.

Grčija bo zmanjšala armado?

Atene, 9. dec. (AFP). Po poročilu te agencije bo grška vlada zmanjšala efektive svojih oboroženih sil, kolikor ji bodo države NATO pakta še naprej odbijale pomoč za vojne stroške. Zunanji minister Averof in minister za narodno obrambo Protopapadakis bosta načela to vprašanje pred svetom NATO, ki se bo naslednji teden sestal v Parizu.

Sovjetska finančna pomoč Indiji

eNw Delhi, 9. dec. (IIS) — Indijski minister za finance Moradži Desai je v Spodnjem domu izjavil, da po ničemer ni mogoče sklepati na to, da Sovjetska zveza zaradi indijskega spora s Kitajsko ne bi nudila pomoči Indiji za njen petletni plan. »Nasprotno,« je rekel, »vsa znamenja kažejo, da bo sovjetska pomoč prišla, kot je bilo planirano.«

Telegrami

STAVKA LADIJSKIH PILOTOV. — ANTWERPEN. Na ustju reke Šelde v Antwerpnu je bil včeraj promet skoraj popolnoma zaustavljen. Vsi belgijski ladijski piloti na tej reki so namreč začeli stavkati, zahtevajoč povečanje plač.

BRODOLOM INDONEZIJSKE LADJE. — DŽAKARTA. 36 oseb je izgubilo življenje, ko se je potopila indonezijska ladja obalne plovbe v južnih vodah otoka Bornea. Menijo, da je to nesrečo, ki jo je povzročila močna burja, preživelo 30 potnikov. Ponesrečene še iščejo.

AKCIJA ZA POVIŠANJE PLAČ. — DAMASK. Sirijski učitelji so včeraj začeli splošno stavko zaradi premajhnih plač. Prosvetno ministrstvo pa je danes razglasilo sklep, v katerem pravi, da bodo odpuščeni vsi tisti prosvetni delavci, ki se takoj ne vrnejo na delo.

SPLOSNE PARLAMENTARNE VOLITVE. — DAMASK. Sirijska vlada je sklenila v prihodnjem letu izvesti splošne parlamentarne volitve. Na sinočnjem zasedanju vlade, ki je prineslo to odločitev, so proučevali tudi vprašanja, povezana s sprejetjem novega volilnega zakona, kakor tudi odobritve političnim strankam za delo.

»ZGODOVINA JUGOSLAVIJE« V ZSSR. — MOSKVA. V kratkem bo izšla »Zgodovina Jugoslavije« v izdaji Akademije znanosti ZSSR. To bo prvo večje znanstveno delo, ki zajema zgodovino narodov Jugoslavije do ustanovitve FLRJ.

ZAKLJUČEN KONGRES MEDARABSKE KONFEDERACIJE ŽENA. — BEJRUT. V Bejrutu se je končal peti kongres medarabske konfederacije žena. Prisostovale so mu predstavnice iz ZAR, Iraka, Libanona, Sirije, Tunizije, Libije, Palestine in Jordanije. Razpravljali so o pravicah žensk.

Tovarna metanola v Lendavi pričela s poskusno proizvodnjo

Lendava, 9. dec. — Danes so v Lendavi pričeli poskusno proizvodnjo v novi tovarni metanola. Več sto udeležencem, med katerimi so bili tudi podpredsednik Izvršnega sveta LRS Janko Smole, člani Izvršnega sveta inž. Viktor Kotnik, Rudi Čačinovič ter drugi, je spregovoril predsednik centralnega delavskega sveta Proizvodnje nafte Lendava Ludvik Jerebic. Poudaril je, da predstavlja metanol važno surovino za vrsto industrij, predvsem pa v proizvodnji plastičnih mas. Sicer pa je s tovarno metanola v Lendavi položen temelj petrokemiji in bo z nadaljnjo dopolnitvijo tega objekta prav tukaj torišče te važne gospodarske panoge.

Skupna investicija okrog 6 milijard dinarjev — delno z inozemskim kreditom — se bo vsekakor bogato obrestovala, saj znašajo samo zaloge globokih petišovskih horizontov približno 350 milijonov kubičnih metrov plina. Udeleženci so posebno navdušeno pozdravili izjavo tovariša Jerebica, da so vsa gradbena in montažna dela opravili domači strokovnjaki in delavci, ob sodelovanju monterjev »Hidromontaže«. »Metalne« in drugih.

Proizvodnja je povsem avtomatizirana ter jo bodo vodili z enega komandnega mesta.

Tovarno je spustil v poskusno proizvodnjo podpredsednik Izvršnega sveta LRS Janko Smole, nakar so si gostje ogledali veličastni objekt.

B. B.

MEDNARODNA GLASBENA PRIREDITEV

Elizej v Ljubljani

V dvorani Gospodarskega razstavišča v Ljubljani je bila sinoči javna radijsko-televizijska glasbena prireditev z mednarodno udeležbo pod naslovom »Glasba z Elizejskih poljan«. Te tradicionalne mednarodne oddaje, ki je vsakokrat v drugi deželi, so se tokrat mimo jugoslovanskih solistov in ansamblov udeležili zastopniki iz Francije, Italije, Švice, Nemčije, Avstrije, Švedske in ZDA. Prav v tem mednarodnem vidiku skupnega nastopanja in povezovanja je tudi največja vrednost te prireditve. Zato gre njenemu pobudniku, zgovornemu Francozu Jacku Dievalu, ki je s svojimi »starimi« in neizogibnim nagljčkom v gumbnici pojavil tudi na ljubljanski prireditvi, vse priznanje. Hkrati pa je bilo to, da je bila prireditev neposredno po zadnji oddaji v Parizu, v Ljubljani, tudi priznanje naši deželi.

Kljub temu pa bilanca tokrat ne bi mogla biti povsem pozitivna. Gledalci, ki so za precej drago vstopnino do zadnjega sedeža napolnili veliko dvorano, so sicer poslušali zelo dolgo, skoraj do polnoči trajajočo glasbeno revijo, vendar je bilo vsebinsko povprečje v glavnem precej ceneno. Malokateri, ki so se spustili na bolj klasična tla, so opravili svoje ekskurze zelo bledolično. Med predvidenimi idoli so bili nekateri dvomljivi, kot na primer mladoletno fasciniranje Tonija Renisa. Medtem ko so na prejšnjih prireditvah Elizejskih poljan zastopali posamezne deželе rez prvovrstni predstavniki raznih žanrov, tokrat razen nekaterih izjem izbor ni bil na najvišji ravni in tudi ne dovolj pester, zaradi česar je moral sicer zelo dobri domači orkester kar preveč pogosto igrati. Za program in publiko je bilo pač značilno spričevalo, da je daleč največji aplavz požel bavarski jodlar. Sicer pa tudi jugoslovanski udeleženci, če izvzamemo na primer odlično igro Ljubljanskega jazz ansambla, niso dodali kaj več kvalitete. Kar pa zadeva našo tipičnost, ki naj bi jo povzele za nami številne evropske in izvenevropske radijske postaje, smo z naših tal prispevali še enkrat jodlanje, Harlem, Gonzalesa in tipične Paragvajce iz Skopja.

bp

Ustaški strahovi v Bonnu

BEOGRAD, 9. dec. (Tanjug). — Pod vplivom vrste fašističnih in terorističnih organizacij, ki svobodno delujejo v Zvezni republiki Nemčiji, so ustaši in četniki samo v zadnjih dveh letih izvedli večje število protijugoslovanskih aktov — od demonstracij proti naši državi do napada z bombami na jugoslovanske uslužbence, člane njihovih družin in stavbo jugoslovanskega predstavništva v Zvezni republiki Nemčiji.

Ob 20-letnici ustanovitve neodvisne države Hrvatske so ustaški emigranti 10. aprila 1951 organizirali napad na zgradbo službe za zaščito jugoslovanskih interesov. V klet, kjer so bili nameščeni kotli za ogrevanje z mazutom, so tedaj vrgli dva naboja eksploziva, od katerih je eden eksplodiral. Požar so pogasili šele z intervencijo gasilcev.

Zahodnonemška policija je kasneje začela preiskavo, ki pa do današnjega dne ni dala nobenih rezultatov, ker krivcev baje niso mogli najti. Zunanje ministrstvo je izrazilo obžalovanje zaradi tega incidenta in je ob tej priložnosti povedalo tudi mnenje, da so incident zagrešili »zapeljani mladoletni elementi«. Služba za zaščito jugoslovanskih interesov je tedaj od zahodnonemških oblasti zahtevala ustrezno zaščito svojih prostorov. Zahodnonemška policija pa te zahteve ni upoštevala, temveč je jugoslovanske predstavnike prepričevala, da običajno pouličnо patruljiranje njenih organov povsem zadošča tudi za varnost te zgradbe.

Oktobra istega leta so pripadniki »Južnoslovanske demokratične zveze« »Bodočnost« popisali s protijugoslovanskimi gesli zgradbo generalnega konzulata FLRJ v Münchenu. Policija na protest konzulata ni odgovorila, pač pa je poslala pleskarja, ki je gesla po stenah prebarval. Preiskave niso uvedli.

25. novembra 1961. leta so pripadniki ustaške organizacije »Zedinjeni Hrvati« ob proslavi 29. novembra priredili protijugoslovanske demonstracije v Stuttgartu ter vdrli v prostore, kjer je bila akademija. Kot že poprej, so bile oblasti tudi tokrat obveščene o ustaških namerah, zdi se pa, da se je moralo v upravi policije nekje »matakniti«, ker ni poslala nikogar, da bi ustaški izgred preprečil.

V začetku tega leta je bil za protijugoslovanske demonstracije izrabljen naminoteniški turnir. Jugoslovanski emigranti so tedaj v Sankt Ingebertu raztrgali jugoslovansko zastavo, ki je bila izobešena v čast sodelavcev na turnirju.

Istega meseca je »zboraš« Marčetić nameraval postaviti peklenski stroj v prostorih Generalnega konzulata v Münchenu, vendar pa je bil še pravočasno odkrit. Zahodnonemške oblasti so ga priprle in kasneje obsodile.

Ustaši so tudi letos opozorili na obletnico »neodvisne Pavelićevske države« z organiziranjem demonstracij in proslav v Münchenu in po drugih mestih Zvezne nemške republike. Pri tem so se posebno izkazali pripadniki organizacije »Zedinjeni Hrvati«, pa tudi druge ustaške organizacije za njimi niso zaostajale. Te proslave in demonstracije v Münchenu in drugih mestih so potekale v soglasju in po odobritvi pristojnih organov Zvezne republike. Žalitev jugoslovanske zastave je tako letos v tej državi postala »običajen pojav«.

Skupine emigrantov so 27. maja in 2. junija letos odstranile jugoslovanske zastave, ki so visele ob vhodu v sejemski prostor mednarodnega sejma v Friedrichshafenu. Generalni konzulat je ponovno protestiral in zahteval preiskavo in obsodbo prestopnikov. Vendar je vse zopet ostalo le pri obetih zahodnonemških oblasti, čeprav so bili storilci identificirani.

Teden dni kasneje, 10. junija, so ponovno raztrgali jugoslovansko zastavo, ki je visela na stadionu v Düsseldorfu, kjer je bila v okviru mednarodnega turnirja nogometna tekma med mladinsko ekipo »Partizana« in moštvom Lecco. Šef policije Klein je tedaj izrazil obžalovanje in »prepričanje«, da bodo storilci kaznovani. Res so jih pripri, zaslišali in izpustili na svobodo, čeprav je do tega incidenta prišlo potem, ko so sprejeli tako imenovano »uredbo o zaščiti jugoslovanske zastave«.

Najnovejša žalitev jugoslovanske zastave se je dogodila na gastronomski razstavi v Stuttgartu. Tudi tokrat so bili krivci ustaši iz vrst organizacije »Zedinjeni Hrvati«. Storilce so pripri šele na intervencijo jugoslovanskega generalnega konzulata v Münchenu. Bili so obsojeni na 4 mesece zapora.

Vrsta ustaških zločinov je »kompletirana« z napadom 29. novembra na zgradbo službe za zaščito jugoslovanskih interesov v Zvezni republiki Nemčiji. Tedaj je skupina pripadnikov »tajnega ustaškega gibanja«, ki ga vodijo vojni zločinci Rafael Medić, Miroslav Peran in emigrant Aleksandar Jilk, napadla stavbo; težko so ranili hišnika Momčila Popovića ter šoferja Dovgana, uničili arhiv službe ter demolirali prostore.

V ZALEDJU ZA ČRTO PREMIRJA: Indijski vojaki se v neposredni bližini Tezpura (Asam) trudijo, da bi spravili v gibanje tank, ki je zapeljal v korito gorske reke. Foto: AP

ZADNJE VESTI

Predsednik Tito v volgogradskem gledališču

Moskva, 9. dec. (Tanjug). — Predsednik FLRJ Josip Broz Tito s soprogo in drugi visoki jugoslovanski gosti so prisostvovali nocoj v volgogradskem gledališču predstavi operete Semjonova »Voljažnočka«. Ko se je predsednik Tito pojavil v dvorani, ki je bila okrašena z jugoslovanskimi in sovjetskimi zastavami, so ga navzoči sprejeli z dolgimi aplavzi. Predstave so se udeležili tudi visoki sovjetski funkcionarji, ki spremljajo predsednika Tita, na čelu s sekretarjem CK KP SZ Andropovim, ter partijski in sovjetski voditelji volgradske pokrajine in mesta.

RESOLUCIJA KONGRESA KP ČSSR ODKLANJA KULT OSEBNOSTI

RESOLUCIJA kongresa

Praga, 9. dec. (Tanjug). — Dvanajsti kongres KP ČSSR je sprejel resolucijo o glavnih smernicah nadaljnega razvoja socialistične družbe, v kateri se navajajo tudi konkretne naloge gospodarskega razvoja dežele.

Glede mednarodnih odnosov besedilo omenja potrebo po nadaljnem razvijanju bratskih zvez in sodelovanja z ZSSR, krepitev enotnosti socialističnih dežel, zvestobo leninskim načelom miroljubne koeksistence ter mirno tekmovanje dežel z različnimi družbenimi sistemi. V dokumentu je govora o »potrebi brezkompromisne borbe z ramo ob KP SZ proti vsem manifestacijam revizionizma, dogmatizma in sektaštva«. Hkrati se ostro obsoja »razbijaška dejavnost predstavnikov albanske delavske partije« ter izraža načelno nesoglasje s tistimi, ki jih pri tem podpirajo.

Po sklepih resolucije je bil 12. kongres KP ČSSR v času, »ko je bila dosežena popolna in dokončna zmaga socializma v deželi«. V resoluciji je končno ugotovljeno, da je CK KP ČSSR podal globoko analizo obdobja ko se je uveljavljal kult osebnosti«, ter da je začel sistematično borbo za nadaljni razvoj leninističnih norm v vodenju. Kongres je odobril prizadevanja CK za likvidiranje ostankov kulta osebnosti v ČSSR ter ga obvezal na trdnejše odnose z množicami.

Sabri v Colombu

Colombo, 9. dec. (Menn). Predsednik Izvršnega sveta ZAR Ali Sabri je danes prispel v Colombo, kjer se bo udeležil konference šestih izvenblokovskih dežel, sklicane v okviru prizadevanj za miroljubno rešitev kitajsko-indijskega spopada. Konferenca, na kateri sodelujejo visoki predstavniki Kambodže, ZAR, Burme, Indonezije, Gane in Cejlona, se bo začela jutri, nocoj pa je bil pripravljalni sestanek.

Stanje M. Popovića neizspremenjeno

Bonn, 9. dec. (Tanjug) Stanje Momčila Popovića se niti do pozno zvečer ni spremenilo. Bolniku dajejo nove transfuzije krvi.

Teran in Jazvič zmagala

Varšava, 9. dec. (AFP) V četrtfinalu tekmovanja moških parov na mednarodnem prvenstu Poljske v namiznem tenisu sta jugoslovanska igralca Janez Teran in Radko Jazvič premagala romunsko-madžarski par Negulescu-Kovacs s 3:2.

Romunski hokejisti prvaki

Beograd, 9. dec. (Tanjug) Hokejisti Bukarešte so osvojili prvo mesto na prvem turnirju »Donavske lige«, ki se je nocoj zaključila v Beogradu. V odločilni tekmi so Romuni premagali reprezentanco Beograda z rezultatom 7:3 (1:1, 2:1, 4:1).